

Milieunotitie 2016-2019

Jaarverslag acties 2016 en

Meerjarenprogramma opstellen beleid 2017-2019

Afdeling Ruimtelijke Ontwikkeling/WG/2017-007541

28 maart 2017

VOORWOORD

De voorliggende Milieunotitie 2016-2019 heeft betrekking op de jaren 2016 (jaarverslag acties) en 2017 tot en met 2019 (meerjarenprogramma opstellen beleid). In de Milieunotitie staat een vertaling van het landelijke milieubeleid naar de Diemense situatie en eigen gemeentelijk milieubeleid, ondermeer voortkomend uit het coalitieakkoord.

In het coalitieakkoord Gemeente Diemen 2014-2018 staan ondermeer de volgende uitgangspunten op het gebied van leefomgeving en duurzaamheid:

- actief milieubeleid, gericht op het terugdringen van geluidhinder, verbetering van de luchtkwaliteit en het voorkomen van gevaarlijke situaties door bedrijven of door vervoer over weg, spoor of water;
- actief energiebeleid, energie besparen en duurzame energie opwekken, zo mogelijk in het kader van de regio Amstelland & Meerlanden energieneutraal in het jaar 2040.

In 2016 waren de belangrijkste ontwikkelingen waaraan veel tijd is besteed gericht op het intensiveren van de uitvoering van het energiebeleid (zoals: groepsaankopen zonnepanelen en spouwmuur- en vloerisolatie voor eigenaren/bewoners; onderzoeken zonnepanelen op daken woningen van woningcorporaties en daken bedrijfspanden; energiezorg voor de gemeentelijke gebouwen en openbare verlichting; realiseren regionaal energieloket en project innovatieve aanpak Nul op de meter; uitbreiding aantal openbare oplaadpalen voor elektrisch aangedreven auto's).

We zijn er tevreden over dat veel acties tot afronding zijn gekomen. Tegelijkertijd moeten we constateren dat we met de huidige aanpak (in heel Nederland) de energiedoelstellingen van energieneutraal in het jaar 2040 niet zullen halen (alleen energiebesparing door de gemeente ligt op koers).

Daarom is op 5 juli 2016 door ons besloten tot het gaan actualiseren van het beleid voor milieu en duurzaamheid. Dit is op 1 september 2016 aan de orde geweest in een informatieve raadsvergadering. Voor duurzaamheid zijn de speerpunten: energie, klimaat en circulaire economie. We gaan onderzoeken hoe het ambitieniveau daar concreet kan worden verhoogd. Daarbij bestaat de noodzaak om duurzaamheid breder in te bedden in de gemeentelijke organisatie en het maatschappelijk krachtenveld beter te benutten. In 2017 zal gestart worden met het organiseren van een duurzaamheidscafé waar alle betrokken partijen in samenspraak de agenda voor de komende jaren kunnen opstellen.

De actualisatie heeft voor bestaande beleidsstukken het volgende gevolg:

1. het Milieubeleidsplan Diemen 2009-2020 en de Beleidsnota geluid 2010-2015 kunnen door de gemeenteraad worden ingetrokken; de daarin opgenomen acties zijn vrijwel allemaal gedateerd en uitgevoerd; acties die nog relevant zijn staan vermeld in de Milieunotitie;
2. de Actieplannen energiebeleid 2013-2017 en luchtkwaliteit 2013-2017 blijven van kracht: ze worden niet integraal herzien en gelden als achtergrondinformatie bij de Milieunotitie; nieuwe doelstellingen en acties zijn in deze Milieunotitie opgenomen.

De Milieunotitie bevat derhalve een volledig overzicht van vigerende doelen en acties op het gebied van milieu en duurzaamheid.

Burgemeester en wethouders van Diemen,
de secretaris, de burgemeester,
J.D. de Kort E. Boog

INHOUDSOPGAVE

VOORWOORD	2
INHOUDSOPGAVE	3
LIJST VAN AFKORTINGEN	4
AMBITIENIVEAU	5
MEERJARENPROGRAMMA OPSTELLEN BELEID 2017-2019	7
SAMENVATTING UITVOERING ACTIES IN 2016	9
HOOFDSTUKKEN/PARAGRAFEN UITVOERING ACTIES IN 2016	
1. Bodem	12
1.1 Opstellen en uitvoeren van bodembeleid	12
2. Geluid	13
2.1 Geluidsbelastingkaarten omgevingslawaai	13
2.2 Uitvoeren Wet geluidhinder en Wet milieubeheer	14
2.3 Uitvoeren Actieplan omgevingslawaai	14
2.4 Railverkeerslawaai	15
2.5 Vliegtuiglawaai, waaronder meldingen overlast	16
2.6 Scheepvaartlawaai	17
2.7 Industrielawaai, waaronder horeca	18
2.8 Lawaai van bouw- en wegwerkzaamheden	18
2.9 Lawaai van burens en andere inwoners van Diemen	18
2.10 Lawaai van muziekfestivals in het Diemberbos	19
2.11 Financiën geluid	19
3. Lucht	20
3.1 Monitoren luchtkwaliteit	20
3.2 Uitvoeren luchtkwaliteiteisen Wet milieubeheer	20
3.3 Uitvoeren Actieplan luchtkwaliteit	21
4. Externe Veiligheid	23
4.1 Organisatie en beleid externe veiligheid	23
4.2 Uitvoeren activiteiten externe veiligheid	24
5. Duurzaamheid	25
5.1 Energiebeleid en management	27
5.2 Energiebesparing gemeentelijke organisatie	28
5.3 Energiebesparing bedrijven	30
5.4 Energiebesparing woningen	32
5.5 Opwekken duurzame energie	34
5.6 Beperken uitstoot CO ₂ en andere broeikasgassen	37
5.7 Duurzaam en circulair inkopen	38
5.8 Circulaire economie	39
5.9 Natuur- en milieueducatie	40
5.10 Verkeer en vervoer	40
5.11 Afvalpreventie en afvalscheiding	43
5.12 Regionale samenwerking	43
5.13 Financiën duurzaamheid	44
BIJLAGEN	
1 Geluidsbelasting	46
2 Luchtkwaliteit	49
3 Energie gemeentelijke organisatie	50
4 Energie en CO ₂ -uitstoot alle doelgroepen in Diemen	58
5 Afvalinzameling	65
6 Prioriteiten bij toezicht en handhaving	66

LIJST VAN AFKORTINGEN

A&M	:	Amstelland & Meerlanden, regio bestaande uit de gemeenten: Aalsmeer, Amstelveen, De Ronde Venen, Diemen, Haarlemmermeer, Ouder-Amstel en Uithoorn.
B&W	:	College van Burgemeester en Wethouders.
BAS	:	Bewoners aanspreekpunt Schiphol.
CO ₂	:	koolstofdioxide.
dB	:	decibel (eenheid voor het weergeven van een geluidsniveau).
Duo+	:	gezamenlijke werkorganisatie van de gemeenten Diemen, Uithoorn en Ouder-Amstel.
EN2040	:	Energieneutraal in het jaar 2040.
EPC	:	energieprestatiecoëfficiënt (energienorm waaraan een gebouw moet voldoen).
GGD	:	Geneeskundige en Gezondheidsdienst.
GVB	:	gemeentelijk vervoerbedrijf.
GJ	:	gigajoule = miljard joule (eenheid voor het weergeven van het energieverbruik; één GJ komt overeen met 277,78 kWh elektriciteit of 28,43 m ³ gas; omdat elektriciteit wordt opgewekt met circa 40% rendement wordt in de berekeningen van het energieverbruik en de energiebesparing gerekend met één GJ is 108,46 kWh primaire energie).
kWh	:	kilowattuur (de hoeveelheid elektrische arbeid, door een vermogen van één kilowatt, staat gelijk aan 1,36 paardenkracht, gedurende één uur geleverd).
LED	:	light emitting diode (lichtuitstralende diode).
LIB	:	Luchthavenindelingsbesluit Schiphol.
MKB	:	Midden- en kleinbedrijf.
MRA-E	:	Metropoolregio Amsterdam (informeel samenwerkingsverband van 36 gemeenten, twee provincies en de Stadsregio Amsterdam). De E staat voor elektrisch (oplaadpalen voor elektrisch aangedreven auto's).
OV	:	openbaar vervoer.
PV	:	photovoltaïsch: elektriciteit opwekkend (zonnepanelen).
SLOK	:	Stimulering van lokale klimaatactiviteiten (uitkering van het rijk in 2009-2012).
VNG	:	Vereniging van Nederlandse Gemeenten.

AMBITIENIVEAU

In het coalitieakkoord Gemeente Diemen 2014-2018 staan ondermeer de volgende uitgangspunten op het gebied van leefomgeving en duurzaamheid:

- actief milieubeleid, gericht op het terugdringen van geluidhinder, verbetering van de luchtkwaliteit en het voorkomen van gevaarlijke situaties door bedrijven of door vervoer over weg, spoor of water (waaronder: blijven aandringen op het verlagen van de maximum snelheid tot 80 km per uur op de ons omringende snelwegen);
- actief energiebeleid, zo mogelijk in het kader van de regio Amstelland & Meerlanden energieneutraal in het jaar 2040 (waaronder: energiebesparing in de gemeentelijke gebouwen; energiezuinige straatverlichting; eigen elektrisch vervoer en oplaadpunten voor het publiek; streven naar samenwerking met het bedrijfsleven voor een duurzaam bedrijfsterrein; voortzetting van het subsidiebeleid voor bewoners; stimuleren van energiemaatregelen bij particuliere woningen; afspraken met verhuurders over duurzaam renoveren van de bestaande woningvoorraad; bevorderen van plaatsing van windmolens in het buitengebied, met aandacht voor een goede landschappelijke inpassing).

Op één na staan al deze uitgangspunten nog overeind. Vanaf oktober 2016 wordt geen subsidie duurzame energiepakket meer verleend aan bewoners. Vanaf die datum is de landelijke subsidie eigen huis beschikbaar voor het treffen van energiemaatregelen.

Globaal wordt bij het ambitieniveau een onderscheid aangebracht tussen drie niveaus:

1. basis: voldoen aan wettelijke vereisten (zoals: onderzoeksplicht, opstellen en uitvoeren van beleid en acties, toezicht en handhaving op adequaat niveau);
2. plus: naast basis, binnen de huidige financiële mogelijkheden, ook acties uitvoeren die effectief zijn en kunnen worden aangemerkt als 'het plukken van laaghangend fruit' en waarbij de voorbeeldfunctie van de gemeente een rol kan spelen (zoals: eenvoudige geluidsbeperkende maatregelen, diverse energiemaatregelen, gemeentelijke interne milieuzorg);
3. extra: naast basis en plus, ook acties voorstellen, waar wellicht nog geen budget voor beschikbaar is, die kunnen leiden tot een duidelijke verbetering van de milieukwaliteit (zoals: acties om de doelstelling energieneutraal in het jaar 2040 te kunnen halen).

Waar mogelijk haakt de gemeente aan bij initiatieven van derden (burgers, bedrijven en instellingen) en van regionale samenwerkingsverbanden (Metropoolregio Amsterdam, Amstelland & Meerlanden, Duo+).

In onderstaand overzicht is het voorgenomen ambitieniveau met een 😊 aangegeven.

onderwerp	basis	plus	extra
Bodemkwaliteit: voortzetten saneren nieuwe bodemvervuiling en hergebruik van grond binnen functieklassen. Toezicht en handhaving op niveau hoog tot zeer hoog.	😊		
Geluid wegverkeer: blijven monitoren en maatregelen treffen voor gemeentelijke wegen voortzetten, zoals instellen 30 km gebied en stiller wegdek; waar nodig sanering en zo mogelijk compensatie bij nieuwbouw van geluidsgevoelige bestemmingen op locaties met een hoge geluidsbelasting.	😊	😊	
Geluid spoorwegverkeer: waar nodig sanering en zo mogelijk compensatie bij nieuwbouw van geluidsgevoelige bestemmingen op locaties met een hoge geluidsbelasting.	😊	😊	

Geluid vliegverkeer: zolang de hinder niet noemenswaardig toeneemt, geen nieuwe acties.	😊		
Geluid scheepvaart: zolang de hinder niet noemenswaardig toeneemt, geen nieuwe acties.	😊		
Geluid industrie: zolang de hinder niet toeneemt, geen nieuwe acties. Toezicht en handhaving op niveau hoog.	😊		
Geluid bouw- en wegwerkzaamheden: indien nodig opstellen nadere regels voor ontheffing (met compensatie) bij bouwwerkzaamheden. Toezicht en handhaving op niveau gemiddeld.	😊	😊?	
Geluid burelen: voortzetten Meldpunt Zorg en Woonoverlast van de GGD en buurtbemiddeling door mediators.	😊	😊	
Luchtkwaliteit: blijven monitoren; zolang de uitstoot van de scheepvaart niet bekend is, geen nieuwe actie. Toezicht en handhaving bij bedrijven op niveau gemiddeld en bij overige emissies (zoals open haard) op niveau laag.	😊	😊	
Externe veiligheid: voortzetten risicobeperking. Toezicht en handhaving op niveau zeer hoog.	😊		
Natuur- en milieueducatie: voortzetten beschikbaar stellen cursussen en lesmateriaal.	😊	😊	
Verkeer en vervoer: minder uitstoot schadelijke stoffen door lopen, fietsen en gebruik openbaar vervoer te stimuleren en daardoor autogebruik te ontmoedigen.	😊	😊	
Energiebesparing en opwekken duurzame energie (gemeente, burgers en bedrijven): intensivering nodig om de doelstelling energieneutraal in 2040 te kunnen halen en om in 2030 als gemeentelijke organisatie geen broeikasgassen meer uit te stoten. Toezicht en handhaving bij bedrijven op niveau hoog.	😊	😊	😊
Overig duurzaamheid: intensivering nodig gegeven gemeentelijke voorbeeldfunctie (gemeentelijke interne milieuzorg, duurzaam inkopen, gedragscampagne in het gemeentehuis 'duurzaam doen' voor energie en afval) en om in te spelen op trends en ontwikkelingen (zoals: circulaire gebiedsontwikkeling, circulair inkopen, circulaire grondstoffen, verdergaande afvalpreventie en afvalscheiding).	😊	😊	😊

Voor duurzaamheid zijn de speerpunten: energie, klimaat en circulaire economie. We gaan onderzoeken hoe het ambitieniveau daar concreet kan worden verhoogd. Daarbij bestaat de noodzaak om duurzaamheid breder in te bedden in de gemeentelijke organisatie en het maatschappelijk krachtenveld beter te benutten. In 2017 zal gestart worden met het organiseren van een duurzaamheidscafé waar alle betrokken partijen in samenspraak de agenda voor de komende jaren kunnen opstellen.

MEERJARENPROGRAMMA OPSTELLEN BELEID 2017-2019

Ten opzichte van de Milieunotitie 2015-2018 (vastgesteld door B&W op 5 april 2016) zijn in de Milieunotitie 2016-2019 de volgende wijzigingen aangebracht in het meerjarenprogramma opstellen beleid. De nummering verwijst naar de paragrafen.

Acties zijn uitgevoerd: zijn uit het programma verwijderd

- 0.1 Opstellen werkprogramma 2016-2017 voor energieactiviteiten (Besluit wethouder Grondel van 16 juli 2016).
- 5.10.5 Actualisatie notitie Opladen elektrische auto's in Diemen (B&W-besluit 12 januari 2016). Voortaan kunnen ook andere aanbieders (dan de MRA-E) oplaadpalen in Diemen plaatsen.

Acties worden niet meer uitgevoerd: zijn uit het programma verwijderd

Geen.

Acties zijn toegevoegd aan het programma

- 1.1 Actualiseren Nota bodembeheer en bodemkwaliteitskaart (2^e helft 2018).
- 2.8 Nagaan of het opstellen van beleidsregels voor ontheffing geluid bij bouw- en wegwerkzaamheden nog nodig is (2^e helft 2018).
- 4.1 Aanpassen beleidlijn externe veiligheid A&M (2^e helft 2018).
- 5.5.6 Opstellen warmteplan Bergwijckpark Noord (1^e helft 2018).
- 5.5.7 Opstellen warmtetransitieplan (1^e helft 2018).
- 5.7 Actualiseren beleidsnota Duurzaam inkopen in Diemen (2^e helft 2017).

Acties zijn of komen in uitvoering in de periode 2017-2019

Door middel van een 'emoticon' (kolom E) is aangegeven of de uitvoering ten opzichte van de planning uit de Milieunotitie 2015-2018 op koers ligt of (wederom) is vertraagd:

- ☹ : (veel) vertraging door bijvoorbeeld een tekort aan capaciteit of andere prioriteitsstelling;
- 😊 : (enige) vertraging door bijvoorbeeld het nog niet beschikbaar zijn van nieuw rijksbeleid;
- ☺ : uitvoering ligt (grotendeels) op schema.

E	Nr.	Omschrijving	Toelichting en stand van zaken
☹	0.1	Opstellen notitie actualiseren beleid voor duurzaamheid (was 2 ^e helft 2016 en wordt 2 ^e helft 2017).	Er is geruime tijd besteed aan het vinden van een goede werkvorm. Er wordt gestart met het organiseren van een duurzaamheidscafé.
☺	1.1	Actualiseren Nota bodembeheer met bijbehorende bodemkwaliteitskaart (2 ^e helft 2018).	Deze stukken zijn al meer dan vier jaar oud en toe aan actualisatie.
☺	2.1 2.3	Vaststellen geluidsbelastingkaarten (voor 30 juni 2017) en Actieplan omgevingslawaai 2018-2022 (voor 18 mei 2018).	Dit is een wettelijke verplichting. De geluidbelastingkaarten zijn op 28 februari 2017 door B&W vastgesteld en het actieplan is toen vrijgegeven voor inspraak.

	2.8	Nagaan of het opstellen van beleidsregels voor ontheffing geluid bij bouw- en wegwerkzaamheden nog nodig is (2 ^e helft 2018).	Zo ja, dan ligt het in de rede om één norm op te stellen voor ontheffing op grond van artikel 8.3. van het Bouwbesluit (bedrijfsmatige activiteiten) en ontheffing op grond van artikel 4:6 van de APV (niet-bedrijfsmatige activiteiten).
	4.1	Aanpassen beleidslijn externe veiligheid A&M (2 ^e helft 2018).	De aanpassing is nodig omdat de beleidstaak inmiddels autonoom wordt uitgevoerd en niet meer in A&M-verband.
	5.5.6	Opstellen warmteplan Bergwijkpark Noord (1 ^e helft 2018).	Betreft het verplicht aansluiten van de toekomstige nieuwbouw Bergwijkpark Noord op het warmtenet (Holland Park wordt al op het warmtenet aangesloten).
	5.5.7	Opstellen warmtetransitieplan (1 ^e helft 2018).	Betreft het stapsgewijs aardgasloos maken van de gebouwde omgeving, door over te stappen op all electric, groen gas of het warmtenet.
	5.7	Actualiseren beleidsnota Duurzaam inkopen in Diemen (2 ^e helft 2017).	Het gaat hierbij om het alsnog aansluiten bij het landelijke Manifest Maatschappelijk Verantwoord Inkopen (MVI), waaronder circulair inkopen.

SAMENVATTING UITVOERING ACTIES IN 2016

De gemeenteraad is in 2016 over de volgende onderwerpen geïnformeerd:

- 12 januari: wijziging notitie opladen elektrische auto's in Diemen;
- 5 april: Milieunotitie 2015-2018 (informatieve raad op 19 mei);
- 5 juli: beleidsontwikkeling milieu: verhoogde ambitie duurzaamheid (informatieve raad op 1 september);
- 16 augustus: werkprogramma 2016-2017 coördinator energieprojecten (informatieve raad op 1 september);
- 29 november: routekaart duurzame warmte in MRA;
- 20 december: energieloket en project Nul op de meter.

Onderstaand een beknopt overzicht van de belangrijkste (nieuwe) acties die in 2016 zijn opgepakt en/of uitgevoerd, alsmede van belangrijke ontwikkelingen.

Geluid

- Aan dBvision is opdracht gegeven de geluidsbelastingkaarten omgevingslawaai te actualiseren. De geluidsbelastingkaarten zijn op 28 februari 2017 door B&W vastgesteld. Zie *bijlage 1*.
- Rijkswaterstaat heeft namens de gemeente opdracht gegeven voor gevelisolatie bij veertig woningen (bijna allemaal appartementen aan de Tobias Asserlaan) als gevolg van het Tracébesluit wegbreiding Schiphol-Amsterdam-Almere.

Luchtkwaliteit

- In de periode november 2015 tot en met oktober 2016 is op 25 locaties in Diemen de concentratie stikstofdioxide weer gemeten. In februari 2017 is de rapportage beschikbaar gekomen. De daling van de concentraties bedraagt $4,5 \mu\text{g}\cdot\text{m}^{-3}$ (15%) in 2016 ten opzichte van 2011/2012. De daling komt overeen met de landelijke trend. Zie *bijlage 2*.

Energiebesparing gemeentelijke organisatie

- Op 28 mei 2015 is tijdens een workshop de campagne 'duurzaam doen' in het gemeentehuis gestart. Diverse medewerkers zijn duurzame ideeën gaan uitwerken. Vervolgens zijn in 2016 diverse energiebesparende maatregelen uitgevoerd of gepland.
- In 2016 is ten opzichte van 2013 sprake van 16,5% energiebesparing in de gemeentelijke gebouwen. Dat is meer dan de doelstelling van 3% per jaar (12% in de periode 2014-2017).
- In 2016 is ten opzichte van 2013 sprake van 13,4% energiebesparing in de openbare verlichting. Dat is meer dan de doelstelling van 3% per jaar (12% in de periode 2014-2017).
- In 2015 is 10% minder diesel verbruikt dan in voorgaande jaren. Dat was eenmalig. Tussen 2014 en 2016 is sprake van een lichte daling. Voor het gemeentelijk wagenpark is in 2016 een vervangingsplan met aandacht voor duurzaamheid opgesteld. Te vervangen personenauto's worden volledig elektrisch. Voor vrachtauto's zijn thans nog geen duurzame varianten beschikbaar.

Energiebesparing bedrijven

- De doelstelling is om 15% energie te besparen in de periode 2013-2017. Er zijn nog geen betrouwbare gegevens over het gasverbruik van Diemense bedrijven beschikbaar zodat nog geen uitspraken kunnen worden gedaan over het halen van deze doelstelling. De

economische recessie kan door verlaging van de productie en leegstand van invloed zijn op het energieverbruik.

Energiebesparing woningen

- De doelstelling is om 15% energie te besparen in de periode 2013-2017. Deze doelstelling wordt, zoals ook al vorig jaar is gerapporteerd, niet gehaald. Door de toevoeging van nieuwbouw en alle studentenwoningen is het totale energieverbruik in 2014 met 5,5% toegenomen ten opzichte van 2010. Gemiddeld is in deze periode per woning sprake van een daling van 10% die wordt veroorzaakt door het veel grotere aantal kleine woningen en woningen zonder gasaansluiting (van warmtelevering zijn geen gegevens bekend). Er ligt nog een belangrijke opgave voor na-isolatie van woningen.
- In 2016 hebben 62 huishoudens met subsidie duurzame energiepakket hun woning voorzien van na-isolatie. De berekende besparing bedraagt 24.880 m³ gas.
- Eind 2016 is een nieuwe collectieve inkoopactie voor spouwmuur- en vloerisolatie van start gegaan. Dit leidt in 2017 tot te treffen maatregelen.
- In 2016 hebben de bewoners van particuliere huurwoningen informatie ontvangen over energiebesparing en het gemiddeld energieverbruik in hun postcode. Dit hadden de bewoners van corporatiewoningen al in 2015 ontvangen.
- Op 23 november 2016 is het regionaal energieloket van start gegaan (op kosten van het rijk in het kader van het VNG energieakkoord) waar vraag en aanbod bij elkaar worden gebracht.
- Het rijk heeft op initiatief van Diemen aan de regio subsidie toegekend voor het uitvoeren van een innovatief project Nul op de meter. Zowel huiseigenaren als bouwbedrijven worden in grote mate ontzorgd. Naar Nul op de meter gaan kan ineens of in vijf stappen. De energiebesparing van de getroffen maatregelen wordt gegarandeerd. Na een pilot in het 1^e kwartaal van 2017 in Diemen en Haarlemmermeer vindt een verdere uitrol over Diemen en de regio plaats.

Opwekken duurzame energie

- In de jaren 2014-2017 kan de gemeente 3,4% van haar energieverbruik duurzaam opwekken. Een belangrijk deel hiervan is in 2015 al gerealiseerd (op de daken van de gemeentewerf, De Omval en gymzaal Diemen Noord). De geplande opwekking is minder dan de doelstelling van 2% per jaar (8% in deze vier jaar).
- In opdracht van de gemeente is door Light Energy onderzoek gedaan naar het realiseren van zonnepanelen op daken van bedrijven. Diverse daken zijn geschikt. Voor de bedrijven is de businesscase nog niet interessant of het ontbreekt aan (externe) financieringsmogelijkheden. De gemeente is eind 2016 samen met inwoners van Diemen en de gemeenten Ouder-Amstel en Uithoorn gestart met het zoeken naar nieuwe mogelijkheden om een zonnedak op bedrijven toch voor elkaar te krijgen door potentiële investeerders in zonne-energie en dakeigenaren samen te brengen. Dit heeft geresulteerd in een samenwerking met coöperatie Zuiderlicht, waarbij bewoners financieren. Als eerste actie kunnen bedrijven vrijblijvend landelijke subsidie duurzame energieproductie (SDE+) laten aanvragen.
- In opdracht van de gemeente is door Maarten Corpeleijn Huur & Energie Consult onderzoek gedaan naar het realiseren van zonnepanelen op daken van woningcorporatie Rochdale. Mede op basis hiervan en na aandrang door de gemeente heeft Rochdale besloten om op daken van eengezinswoningen en flatwoningen zonnepanelen te gaan plaatsen.
- Eind 2016 is een collectieve inkoopactie voor zonnepanelen van start gegaan. Dit leidt in 2017 tot nieuwe plaatsingen. Het aantal zonnepanelen op woningen is in de afgelopen jaren verviervoudigd.
- De gemeente heeft de samenwerkingsovereenkomst MRA warmte ondertekend. In dit samenwerkingsverband wordt de transitie van aardgas naar warmtelevering vorm gegeven door uitbreiding van het warmtenet en het aantal aanbieders en afnemers. In

vervolg op de ondertekening wordt een warmteplan voor Bergwijkpark Noord en een warmtetransitieplan voor de hele gemeente opgesteld.

Verkeer en vervoer

- In 2016 is er een sterke stijging bij het voldoen aan de wensen van duurzaam inkopen. Dit komt met name door de inkoop van vervoer. In een benchmark van Natuur & Milieu van 34 aanbestedingen leerlingenvervoer en 30 aanbestedingen Wmo-vervoer bezet Diemen, na Leeuwarden, wat duurzaamheid betreft de tweede plaats.
- In 2016 heeft Allego op zeven locaties, waarvan twee voortkomend uit een MRA-E aanbesteding, (Bomenrijk, Boven Rijkersloot nabij Kruidenhof, Schoolstraat, Van Medenbach Wakkerplein, Henry Dunantlaan, Martin Luther Kinglaan en Houtbosch) openbare oplaadpalen voor elektrisch aangedreven auto's geplaatst. Tegen de achtste locatie Rietgors is bezwaar gemaakt door omwonenden. Tegen de locatie Klipperweg van Pitpoint uit de MRA-E aanbesteding is ook bezwaar gemaakt door omwonenden. Hiernaast is een verkeersbesluit genomen voor de locatie Harmonielaan van Pitpoint.

HOOFDSTUK 1 : BODEM

DOELSTELLINGEN EN TOEZICHT/HANDHAVING

Uitvoeren van het landelijke Besluit Bodemkwaliteit voor het toepassen van bouwstoffen, grond en baggerspecie op landbodems, waarbij primair als doel geldt: het tegengaan van verontreiniging van de bodem.

Uitvoeren van de Nota bodembeheer met bijbehorende bodemkwaliteitskaart, waardoor, in afwijking van het landelijke Besluit Bodemkwaliteit, gebiedsspecifiek beleid kan worden uitgevoerd voor het nuttig en doelmatig hergebruik van grond binnen de A&M regio (besluit gemeenteraad 20 december 2012).

Toezicht en handhaving van de regelgeving vindt plaats op grond van het Integraal toezicht- en handhavingbeleid 2015-2018 en de Handhavingstrategie Besluit bodemkwaliteit (Yoreco bodemadvies 25 januari 2014) en wordt namens de gemeente uitgevoerd door de Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied. Een hoge prioriteit heeft: a. toezicht grootschalige projecten; b. toepassen van klasse industriegrond; c. niet gemelde toepassingen. Een zeer hoge prioriteit hebben meldingen van illegale lozingen/incidenten. Zie voor de methode van toezicht en handhaving per prioriteit *bijlage 6*.

TOELICHTING EN VERSLAG UITVOERING ACTIES

1.1 Opstellen en uitvoeren van bodembeleid

Trekker: TVG (vergunningverlening).

- a. Ter voldoening aan het bepaalde in het Besluit Bodemkwaliteit is een gemeentelijke bodemfunctieklassenkaart beschikbaar.
- b. De in A&M-verband opgestelde regionale bodemkwaliteitskaart met bijbehorende nota bodembeheer wordt gebruikt voor het uitvoeren van gebiedsspecifiek beleid. Het gaat daarbij om het makkelijker en mogelijk goedkoper hergebruiken van 'licht' verontreinigde grond. Uitgangspunt is dat de kwaliteit van de grond moet aansluiten bij de functieklassen (bijvoorbeeld klasse Wonen).
- c. De regels en mogelijkheden voor het toepassen van grond en baggerspecie binnen de regio A&M zijn te raadplegen via www.bbkamstelland.nl.
- d. De Nota bodembeheer met bijbehorende bodemkwaliteitskaart zijn al meer dan vier jaar oud en toe aan actualisatie.

HOOFDSTUK 2 : GELUID

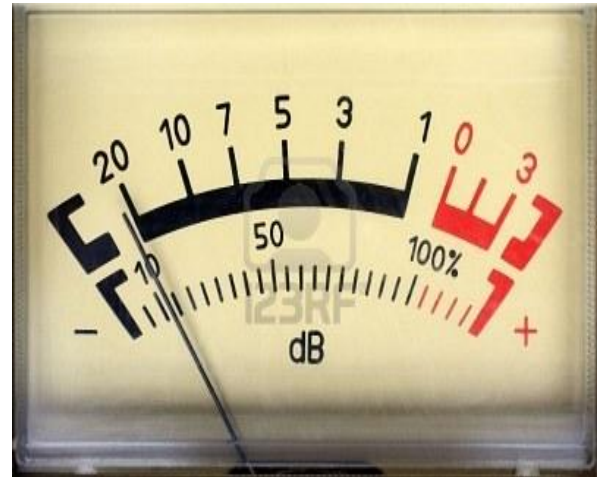
DOELSTELLINGEN EN TOEZICHT/HANDHAVING

Uitvoeren van de Wet geluidhinder en Wet milieubeheer.

Gemeentelijke doelstelling (uit het Milieubeleidsplan Diemen 2009-2020): bij herontwikkeling en nieuwbouw streeft de gemeente naar een goed leefklimaat met een zo laag mogelijke geluidsbelasting, afgestemd op de mogelijkheden die de betreffende locatie biedt.

Uitvoeren van het vastgestelde beleid in:

1. de beleidsnota hogere grenswaarde geluid bij herontwikkeling en nieuwbouw (besluit B&W 22 november 2011);
2. het Actieplan Omgevingslawaai 2013-2017 (besluit B&W 8 januari 2013).

Andere uitgangspunten zijn:

1. zo lang de hinder in Diemen niet noemenswaardig toeneemt, worden geen nieuwe acties ontplooid met betrekking tot vliegtuiglawaai;
2. door bouwmachines veroorzaakte geluidshinder dient in beginsel beperkt te blijven tot de dagperiode van 07.00 tot 19.00 uur en overigens door het treffen van maatregelen op de bouwplaats zoveel mogelijk te worden beperkt;
3. de gemeente kiest waar mogelijk voor het inzetten van voertuigen en machines met een zo laag mogelijk geluidsniveau.

Toezicht en handhaving van de regelgeving vindt plaats op grond van het Integraal toezicht- en handavingsbeleid 2015-2018 met als prioriteiten: a. hoog bij bedrijven, horeca en evenementen; b. gemiddeld bij bouwen en wegwerkzaamheden. Zie voor de methode van toezicht en handhaving per prioriteit *bijlage 6*.

TOELICHTING EN VERSLAG UITVOERING ACTIES

2.1 Geluidsbelastingkaarten omgevingslawaai

Trekker: TRB-MIL (ruimtelijk beleid, milieu).

Aan dBvision is opdracht gegeven de geluidsbelastingkaarten te actualiseren. De acht kaarten zijn op 28 februari 2017 door B&W vastgesteld.

Om de vijf jaar, opnieuw vóór 30 juni 2022, moeten de kaarten op grond van de Wet milieubeheer worden geactualiseerd.

Zie voor informatie over de geluidsbelasting in Diemen *bijlage 1*.

2.2 Uitvoeren Wet geluidhinder en Wet milieubeheer

Trekker: TRB-MIL (ruimtelijk beleid, milieu).

De uitvoering van de Wet geluidhinder vindt plaats bij een ruimtelijk besluit zoals een bestemmingsplan of een omgevingsvergunning in afwijking van het bestemmingsplan.

- a. Waar de geluidbelasting vanwege een inrichting grenswaarden op grond van de Wet milieubeheer voor het gemiddelde en maximale geluidniveau overschrijdt, dient bij toelaten van een gevoelige bestemming ervoor gezorgd te worden dat de gevel doof is of dat er een geluidscherm voor de gevel wordt gehangen (vliesvoorgevel). Van een overschrijding van de grenswaarde en het treffen van dergelijke maatregelen is sprake ter plaatse van Holland Park (door de GVB werkplaats) en Plantage de Sniep (door Pantar en het sportveldencomplex).
- b. Door weerkaatsing van het geluid op de geluidschermen langs de verbindingsweg A1-A10 is de geluidbelasting bij de Hofstedenweg in Diemen Noord hoog. Hierover is in overleg getreden met Rijkswaterstaat. Er vindt onderzoek plaats.
- c. Rijkswaterstaat heeft bij diverse woningen onderzoek gevelisolatie laten uitvoeren in verband met het Tracébesluit wegutbreiding Schiphol–Amsterdam–Almere (SAA) en de verbetering van het openbaar vervoer op het traject Schiphol-Amsterdam-Almere-Lelystad (OV-SAAL). Diverse woningen aan de Overdiemerweg, Diemerkade en Tobias Asserlaan voldoen niet aan de wettelijke eisen. Van het aanbod om de woning te voorzien van geluidsisolerende maatregelen hebben veertig bewoners (bijna allemaal bewoners van appartementen langs de Tobias Asserlaan) gebruik gemaakt.

2.3 Uitvoeren Actieplan omgevingslawaai

Trekker: TRB-MIL (ruimtelijk beleid, milieu) (a), TIF (Infra) (b).

- a. Op 8 januari 2013 is het Actieplan Omgevingslawaai 2013-2017 door B&W vastgesteld. Om de vijf jaar, vóór 18 mei 2018, moet (op basis van de nieuwe geluidbelastingkaarten) een geactualiseerd actieplan omgevingslawaai vanwege gemeentelijke wegen worden opgesteld. Op 28 februari 2017 hebben B&W besloten het ontwerp Actieplan Omgevingslawaai 2018-2022 vrij te geven voor inspraak.
- b. Het uitgevoerde saneringsprogramma voor de planperiode 2013-2017 aangevuld met het mogelijke programma voor de planperiode 2018-2022 ziet er als volgt uit:

uitgevoerde en mogelijke maatregelen in de jaren 2013-2022					
situering gemeentelijke weg		maatregel gemeentelijke weg			
straat	wegvak	mogelijke maatregel	jaar uitvoering	effect in dB	noot
Martin Luther Kinglaan	geheel	herinrichting 30 km gebied	2014	0	1
Tobias Asserlaan	geheel	herinrichting 30 km gebied	2014	0	1
Diempolderweg	nabij Oud-Diemen	SMA i.p.v. DAB	2015	1	
Weteringweg	geheel	SMA i.p.v. DAB	2015	1	
Buytenweg, Oude Waelweg, Zeezigt	geheel	herinrichting 30 km gebied	2016	0	1
Ouddiemerlaan	Muiderstraatweg tot Prinses Beatrixlaan	30 i.p.v. 50 km	2016/2017	2	2
Hartveldseweg, Muiderstraatweg	geheel in het kader van de 'oost-west-as'	deels nog SMA i.p.v. DAB	2017/19	1	3
Tureluurweg Meerkoet	bij nummers 9-63 bij nummers 30-50	herinrichting 30 km gebied en stille bss i.p.v. bss?	2018	0 1	4

Burgemeester Bickerstraat	geheel	geen, is al SMA	2018	0	
Klipperweg en Botterweg	bij nummers 1-31 bij nummers 2-8	herinrichting 30 km gebied en stille bss i.p.v. bss?	2019	0 1	4
Heivlinderweg en Distelvlinderweg	bij nummers 1-15 bij nummer 2	herinrichting 30 km gebied en stille bss i.p.v. bss?	2020	0 1	4
Wilhelminaplantsoen	geheel	geen, is al SMA	2020	0	
Prins Bernhardlaan	geheel	geen, is al SMA	2020	0	
Prinses Beatrixlaan	geheel	geen, is al SMA	2020	0	
Ouddiemerlaan	Rode Kruislaan tot spoorlijn	SMA i.p.v. DAB	2021	1	5
Ouddiemerlaan	spoorlijn tot rijksweg A1	geen, is al SMA	2021	0	5
Boven Rijkersloot	Busbaan tot Diemerdreef	SMA i.p.v. DAB	?	1	

bss= betonstraatstenen (klinkers) DAB= dicht asfalt beton (standaard) SMA= steen mastiek asfalt

Verklaring van de noten.

1. In 2008 was in de geluidsniveaukaart al uitgegaan van maximaal 30 km per uur.
2. Uit esthetisch oogpunt is besloten om op de Ouddiemerlaan geen stille betonstraatstenen toe te passen.
3. In het kader van een studie 'oost-west-as' is een ontwerp gemaakt voor de inrichting van de Muiderstraatweg en Hartveldseweg (tussen rijksweg A10 en de Provincialeweg). In 2017 wordt SMA aangebracht op de Muiderstraatweg tussen de Provincialeweg en de Prins Bernhardlaan. De andere weggedeelten beschikken al over SMA. Het is nog niet bekend of andere aanpassingen een geluidsreducerend effect hebben.
4. In 2008 was in de geluidsniveaukaart al uitgegaan van maximaal 30 km per uur. De toepassing van stille betonstraatstenen over alle buurtontsluitingswegen (niet alleen de genoemde wegvakken) wordt als onderdeel van een mogelijke opwaardering van het bestratingniveau overwogen.
5. Dit gedeelte van de Ouddiemerlaan wordt aangepast nadat de spooronderdoorgang gereed is.

Vanaf 2018 nemen de mogelijkheden om het geluidsniveau veroorzaakt door gemeentelijke wegen te verminderen drastisch af. Dan is vrijwel overal DAB al vervangen door SMA en zijn vrijwel overal de daarvoor in aanmerking komende straten al ingericht als 30 km gebied. Extra geluidsreductie is in de toekomst wellicht nog mogelijk door het vervangen van bss door stille bss en het vervangen van SMA door DGD. Naast de kosten is dit ondermeer afhankelijk van de mate waarin deze wegdekken in de toekomst een blijvend geluidsreducerend effect zullen hebben. Deze wegdekken worden nog doorontwikkeld en het geluidsreducerend effect wordt in de komende jaren landelijk gemonitord.

2.4 Railverkeerslawaaï

Trekker: TRB-MIL (ruimtelijk beleid, milieu).

In Diemen Zuid (traject Duivendrecht/Diemen Zuid/Weesp) zijn vanwege de verbetering van het openbaar vervoer op het traject Schiphol, Amsterdam, Almere en Lelystad (OV-SAAL) betonnen dwarsliggers met raildempers aangebracht.

Voor de nieuwbouw Plantage de Sniep zorgt de gemeente, samen met ProRail, voor schermmaatregelen.

Voor Bergwijkpark Noord zullen binnen het gemeentelijke beleid hogere grenswaarde alleen gevelmaatregelen worden getroffen aan de woningen.

2.5 Vliegtuiglawaai, waaronder melden overlast

Trekker: TRB-MIL (ruimtelijk beleid, milieu).

vliegroutes rond Schiphol

Diemen wordt in de subregio A&M van de Omgevingsraad Schiphol vertegenwoordigd door de gemeenten Aalsmeer en Uithoorn.

Het melden van klachten vindt plaats bij het Bewoners aanspreekpunt Schiphol (BAS) via tel. 6015555 of www.bezoekbas.nl. BAS gaat uit van een gebruiksjaar dat loopt van 1 november t/m 31 oktober.

Hiernaast maakt BAS onderscheid tussen veelmelders (vanaf 500 meldingen per jaar) en overige melders. In 2016 waren de veelmelders (0,6% van alle melders) goed voor 73 % van alle meldingen. De overige melders worden beschouwd als focusgroep.

Het aantal melders bedroeg in het aangegeven jaar:

jaar	Landelijke cijfers			Diemense cijfers	
	totaal melders	waarvan veelmelders	waarvan focusgroep	totaal melders	% landelijk focusgroep
2013	4.624	27	4.597	21	0,46
2014	7.472	26	7.446	34	0,46
2015	5.532	35	5.497	59	1,08
2016	5.962	35	5.927	40	0,67

Het aantal meldingen bedroeg in het aangegeven jaar:

jaar	Landelijke cijfers			Diemense cijfers	
	totaal meldingen	waarvan meldingen veelmelders	waarvan meldingen focusgroep	totaal meldingen	% landelijk focusgroep
2013	121.771	82.511	39.260	342	0,87
2014	151.846	89.242	62.604	342	0,55
2015	167.890	119.616	48.274	368	0,76
2016	216.809	158.419	58.390	238	0,41

In 2014 is er landelijk een forse toename van het aantal melders en meldingen uit de focusgroep. Dit komt met name omdat de Aalsmeerbaan veel meer gebruikt is in verband met langdurig onderhoud aan de Polderbaan en Kaagbaan. Ook is het vliegverkeer toegenomen.

Het aantal melders en meldingen in Diemen is sinds 2005 vrij constant en bedraagt zo'n 0,5% van de focusgroep. In 2015 is in Diemen sprake van een toename van het aantal melders en meldingen. Wellicht komt dit doordat de Buitenveldertbaan in 2015 meer in gebruik was dan in voorgaande jaren.

Vanaf 2015 rapporteert BAS ook per start- en landingsbaan over het aantal melders en meldingen. Daarbij is geen onderscheid gemaakt tussen veelmelders en de focusgroep.

Het aantal melders over de Buitenveldertbaan bedroeg in het aangegeven jaar:

jaar	aantal melders over de Buitenveldertbaan afkomstig uit						
	Almere	Amsterdam	Amstelveen	Duivendrecht	Diemen	overige gemeenten	totaal
2015	85	802	396	30	59	160	1.532
2016	74	704	372	29	40	157	1.376

Het aantal meldingen over de Buitenveldertbaan bedroeg in het aangegeven jaar:

jaar	aantal meldingen over de Buitenveldertbaan afkomstig uit						
	Almere	Amsterdam	Amstelveen	Duivendrecht	Diemen	overige gemeenten	totaal
2015	29.127	5.173	4.119	1.712	368	1.116	41.615
2016	33.683	4.491	3.174	1.724	238	1.548	44.858

Het gemiddeld aantal meldingen per melder over de Buitenveldertbaan bedroeg in het aangegeven jaar:

jaar	gemiddeld aantal meldingen per melder over de Buitenveldertbaan afkomstig uit						
	Almere	Amsterdam	Amstelveen	Duivendrecht	Diemen	overige gemeenten	totaal
2015	343	6	10	57	6	7	27
2016	455	6	9	59	6	10	33

Uit de overzichten blijkt dat veelmelders uit met name Almere en Duivendrecht het aantal meldingen in 2016 over de Buitenveldertbaan erg beïnvloeden.

Ook in bijvoorbeeld Amstelveen is in 2016 sprake van veelmelders maar dan over de Aalsmeerbaan met een gemiddelde van 314 meldingen per melder.

2.6 Scheepvaartlawaaï

Trekker: TRB-MIL (ruimtelijk beleid, milieu).

Er zijn in 2011 geluidsberekeningen uitgevoerd van het scheepvaartverkeer op het Amsterdam-Rijnkanaal. Slechts twee woningen in Diemen Noord hadden een geluidsbelasting van 58 dB of hoger vanwege scheepvaartlawaaï. Daarom hebben B&W conform het beleid zoals vastgelegd in het Actieplan omgevingslawaaï 2008-2012 (ook nu nog geldig: "Wegen die slechts voor vijf of minder woningen leiden tot een geluidsbelasting van 58 dB of hoger worden in beginsel buiten beschouwing gelaten.") op 12 juli 2011 besloten om geen actie te ondernemen ter vermindering van het geluid van scheepvaartverkeer op het Amsterdam-Rijnkanaal.

2.7 Industrielawaai, waaronder horeca

Trekker: TRB-MIL (ruimtelijk beleid, milieu) (a), THH (handhaving) (b,c), TGV (vergunningverlening) (d).

- Het actief beheren van de geluidszone rond de bedrijventerreinen Diemen en de NUON-centrale is voortgezet.
- Tijdens bedrijfscontroles wordt het aspect geluid altijd meegenomen; het al lage aantal jaarlijkse geluidsklachten mag niet toenemen.
- Op klachten wordt adequaat handhavend opgetreden.
- Uitgangspunt is om terughoudend om te gaan met ontheffingen geluid in horecabedrijven bij festiviteiten. In de APV is ontheffing voor maximaal zes dagen per jaar toegestaan. In de praktijk worden nauwelijks ontheffingen geluid aangevraagd door en verleend aan horecabedrijven bij festiviteiten. In 2016 ging het om zeven stuks.

2.8 Lawaai van bouw- en wegwerkzaamheden

Trekker: TRB-MIL (ruimtelijk beleid, milieu).

In de Beleidsnota geluid 2010-2015 was als actie opgenomen: beleidsregels opstellen voor ontheffing op grond van de APV. Door gebrek aan capaciteit is dit nog niet opgepakt. Inmiddels is er nieuwe regelgeving in het Bouwbesluit. In 2018 wordt nagegaan of het opstellen van beleidsregels nog nodig is. Zo ja, dan ligt het in de rede om één norm op te stellen voor ontheffing op grond van artikel 8.3. van het Bouwbesluit (bedrijfsmatige activiteiten) en voor ontheffing op grond van artikel 4:6 van de APV (niet-bedrijfsmatige activiteiten).

2.9 Lawaai van burenen en andere inwoners van Diemen

Trekker: THH (handhaving) (a,c,d,e), TIF (infra) (b).

- Er zijn geen klachten van bewoners ingekomen over de geluidsisolatie tussen woningen. Er zijn geen metingen van de geluidsisolatie tussen woningen uitgevoerd. De normen zijn van dien aard dat daaraan gemakkelijk wordt voldaan.
- Bewoners zijn middels inspraak betrokken bij de inrichting en materiaalkeuze van speelterreinen. Of dit heeft geleid tot minder geluidsoverlast is niet bekend. Uitgangspunt is dat blinde gevels worden afgedekt met groen, om ballen tegen de gevel te voorkomen.
- Ernstige (geluids)overlast (van hangjongeren) in de openbare ruimte beperken is een doorlopend proces. Zodra klachten binnenkomen gaat de politie of het jongerenwerk er op af en probeert in contact te komen met de veroorzakers. Vaak is na een gesprek de (geluids)overlast beëindigd. Er zijn diverse borden geplaatst met de regels (bijvoorbeeld een alcoholverbod) die ter plaatse gelden. Deze regels worden gehandhaafd.
- De GGD-afdeling Vangnet werkt binnen het Meldpunt Zorg en Woonoverlast samen met de geestelijke gezondheidszorg, verslavingszorg, woningcorporaties, politie en justitie. Burgers en hulpverleners kunnen daar terecht als zij: a. zich zorgen maken om iemand in de buurt die zelf geen hulp vraagt en b. ernstige overlast ervaren van burenen (zoals agressie, lawaai, stank, vervuiling).

- e. Voor buurtbemiddeling is een pool van mediators beschikbaar. Vanaf 2014 wordt hiervan circa vijf keer per jaar gebruik gemaakt.

2.10 Lawaai van muziekfestivals in het Diemberbos

Trekker: TRB-MIL (ruimtelijk beleid, milieu), THH (handhaving).

In de APV waren verschillende geluidsniveaus opgenomen voor evenementen. Voor muziekfestivals in het Diemberbos golden in 2016 de volgende maximale geluidsnormen op de gevel van de woningen Muiderstraatweg 61 en Stammerdijk 25: gedurende maximaal vier dagen, verdeeld over twee weekenden, LAeq 60 dB(A) en 79 dB(C) en gedurende maximaal vier dagen, verdeeld over twee weekenden, LAeq 65 dB(A) en 83 dB(C).

In 2016 zijn er geen acht maar vijf festivals georganiseerd. Tijdens deze vijf festivals zijn er geen overtredingen van bovenstaande geluidsnormen geconstateerd.

De extra beschikbare geluidsruijnte bij de hoge norm van 65 dB(A) is voor een groot deel niet gebruikt, terwijl de lage norm van 60 dB(A) knelt.

De extra beschikbare geluidsruijnte bij de hoge norm van 83 dB(C) is voor een groot deel niet gebruikt en de lage norm van 79 dB(C) is over het algemeen ook ruim voldoende.

Het hanteren van twee normen is niet doelmatig.

Deze vijf festivals kunnen uit de voeten met een norm van 63 dB(A) en 79 dB(C). Handhaving vindt dan pas plaats boven 65 dB(A) en 81 dB(C). Bij deze norm is er nog geluidsruijnte over in het geval sprake is van een ongunstige windrichting, maar niet onbepert (een ongunstige windrichting kan ertoe leiden dat het bronvermogen iets moet worden verlaagd).

Op 22 december 2016 heeft de gemeenteraad besloten de geluidsnormen voor specifieke evenementen, zoals de muziekfestivals in het Diemberbos, te verwijderen uit de APV en op te nemen in een aanwijzingsbesluit. Daardoor wordt het mogelijk om sneller en flexibel de normen per evenement of per groep evenementen vast te stellen.

2.11 Financiën geluid

Trekker: TRB-MIL (ruimtelijk beleid, milieu).

Via de Bestemmingsreserve Omgevingslawaai worden ondermeer de inkomsten (rijkssubsidie) en uitgaven (inhuur van HaskoningDHV en ProRail) geregeld van het project geluidsanering railverkeerslawaai Diemen Centrum in de periode 2010-2017. Dit project is voor de gemeente budgettair neutraal verlopen.

De reserve is en wordt ook gebruikt voor het afdekken van de kosten van: berekenen scheepvaartlawaai Amsterdam-Rijnkanaal (2010); trillingsmetingen (2011); opstellen geluidsbelaastingkaarten (2012 en 2017); monitoren van stille betonstraatstenen (2012 en 2014); de meerkosten van het gebruik van stille betonstraatstenen (2011); aanschaf geluidmeter (2016).

Na ontvangst van het laatste deel van de rijkssubsidie in 2017 kent de reserve een batig saldo van circa € 400.000.

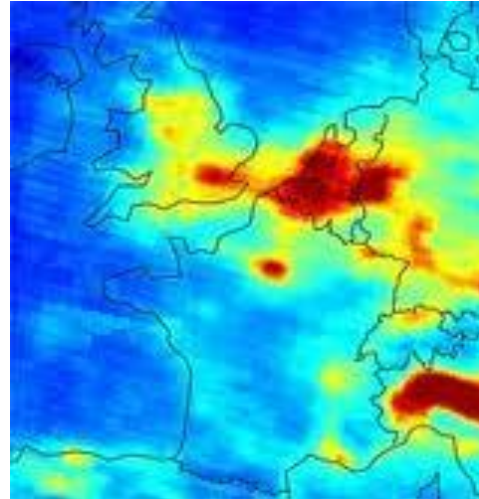
HOOFDSTUK 3 : LUCHT

DOELSTELLINGEN EN TOEZICHT/HANDHAVING

Uitvoeren van de luchtkwaliteitseisen van de Wet milieubeheer: mogelijke overschrijding van emissietaakstellingen voor luchtverontreiniging signaleren en meten en berekenen voor gemeentelijke wegen.

Gemeentelijke doelstelling (uit het Milieubeleidsplan Diemen 2009-2020): als prioriteit dient in woongebieden met de hoogste concentraties luchtverontreiniging de luchtkwaliteit te worden verbeterd.

Uitvoeren van het Actieplan luchtkwaliteit 2013-2017 (besluit B&W 17 december 2013).

concentratie stikstofdioxide in West Europa

Toezicht en handhaving van de regelgeving vindt plaats op grond van het Integraal toezicht- en handhavingbeleid 2015-2018 met als prioriteit gemiddeld bij inrichtingen Wet milieubeheer en laag bij overig (bijvoorbeeld bij houtrook). Zie voor de methode van toezicht en handhaving per prioriteit *bijlage 6*.

TOELICHTING EN VERSLAG UITVOERING ACTIES

3.1 Monitoren luchtkwaliteit

Trekker: TRB-MIL (ruimtelijk beleid, milieu).

In de periode november 2015 tot en met oktober 2016 is op 25 locaties stikstofdioxide gemeten. De rapportage is in februari 2017 beschikbaar gekomen. In 2016 is er een verlaging van de concentratie met $4,5 \mu\text{g}\cdot\text{m}^{-3}$ of te wel 14% ten opzichte van 2011/2012. Zie voor informatie over de luchtkwaliteit in Diemen *bijlage 2*.

3.2 Uitvoeren luchtkwaliteitseisen Wet milieubeheer

Trekker: TRB-MIL (ruimtelijk beleid, milieu).

De uitvoering van de luchtkwaliteitseisen vindt plaats bij een ruimtelijk besluit zoals een bestemmingsplan of een omgevingsvergunning in afwijking van het bestemmingsplan.

3.3 Uitvoeren Actieplan luchtkwaliteit

Trekker: TRB-MIL (ruimtelijk beleid, milieu).

De GGD heeft een lijst van maatregelen aangekondigd die een bewezen effect hebben op de luchtkwaliteit. De lijst is in internationaal verband 'Joint Air Quality Initiative (Joaquin)' opgesteld. De lijst is (in de vorm van een Decision Support Tool) gepubliceerd op de website: <http://www.joaquin.eu/Decision-Support-Tool/page.aspx/131>.

De lijst bevat ook maatregelen zonder een bewezen effect. Onderstaande classificatie goed (groene kleur), matig (oranje kleur) en laag (rode kleur) is opgesteld door Joaquin. De effecten zijn gebaseerd op onderzoeken die wereldwijd zijn uitgevoerd. Joaquin waarschuwt dat de lijst geen definitief antwoord geeft en dat gemeentelijke acties moeten worden afgestemd op de lokale situatie.

maatregel	effect (daling) van de maatregel op stof		
	fijn stof (PM10)	stikstofdioxide (NO2)	roet (als onderdeel van fijn stof)
1. Actief vervoer (lopen/fietsen)	niet merkbaar	enkele % in drukke straten	enkele % in drukke straten
2. Autodelen	niet merkbaar	niet merkbaar	niet merkbaar
3. Brandstofbelasting	7 %	6 %	onbekend
4. Carpooling	beperkt (onbekend)	onbekend	onbekend
5. Groene golf	verwaarloosbaar	2-3 $\mu\text{g.m}^{-3}$	onbekend
6. Elektrisch rijden	onbekend	onbekend	onbekend
7. Geluidsschermen van 6 meter hoog, effect binnen 10 meter van het scherm	halvering ultra fijn stof	onbekend	onbekend
8. Milieuzone	in Amsterdam 5,8 %	in Amsterdam 4,9 %	in Amsterdam 12,9 %
9. Openbaar vervoer	5 %	5-15 % bij busstrook	onbekend
10. Verkeersbelasting (rekening rijden)	12 %	2,5 $\mu\text{g.m}^{-3}$	onbekend
11. Snelheidsbeperking	8 %	0-30 %	10 %
12. Verkeersbeperking (autoloze dagen)	meestal geen	meestal geen	meestal geen
13. Groene barrières (vegetatiescherm/haag)	onbekend	onbekend	onbekend
14. Herverdeling verkeer	onbekend	onbekend	onbekend
15. Parkeerbeheer	geen	geen	geen
16. Reductie stationair draaien motor	onbekend	onbekend	onbekend
17. Stadsparken (grote zones)	0-2 %	2 %	2 %
18. Groene muren langs stedelijke straten	0-13 %	0-9 %	onbekend
19. Groene daken	0-2 %	onbekend	onbekend
20. Stadsplanning met goed openbaar vervoer	in Brazilië 16 %	in Brazilië 16 %	n Brazilië 16 %
21. Straatreiniging (afspoelen en vegen)	maximaal 10 %	geen	onbekend
22. Schoner wagenpark (om de tien jaar)	1-2 %	1-4 %	onbekend
23. Luchtzuiverende bouwmaterialen/coatings	geen	nauwelijks	geen
24. Straatvegetatie (bomen langs een weg)	stijging	stijging 20 % of meer	stijging 20 % of meer

Uit de lijst blijkt dat een landelijke belasting op autogebruik (maatregelen 3 en 10) het grootste effect heeft.

De lijst bevat - ten opzichte van het Actieplan luchtkwaliteit 2013-2017 - geen nieuwe maatregelen met een bewezen effect die in Diemen overwogen kunnen worden. In Diemen is al voldoende aandacht voor openbaar vervoer en snelheidsbeperking (maatregelen 9 en 11) die een bewezen effect hebben.

Onderstaande zeven acties uit het Actieplan luchtkwaliteit 2013-2017 zijn nog actueel. Toegevoegd is actie 8 'beperken overlast door houtrook'.

1	Lobby verlagen maximum snelheid op rijkswegen (voortzetten) Trekker: TRB (ruimtelijk beleid). Op relevante momenten wordt het verzoek om de maximum snelheid op de rijkswegen te verlagen herhaald. In 2016 waren er weinig relevante momenten.
2	Voorlichting over de luchtkwaliteit (voortzetten) Trekker: TRB-MIL (ruimtelijk beleid, milieu).

	<p>Op de gemeentelijke website stond een notitie met informatie over de luchtkwaliteit in Diemen die actueel werd gehouden. De notitie is nu op aanvraag beschikbaar. Er werd jaarlijks in de Diemen Info voorlichting gegeven over het stoken van open haarden en goed ventileren. Dit is nu opgenomen in een folder die in de hal van het gemeentehuis verkrijgbaar is. Waar mogelijk zal aanvullend de informatievoorziening worden gericht op bepaalde doelgroepen. In Duo+-verband (Ouder-Amstel is trekker/coördinator) wordt onderzocht hoe een gezamenlijke website duurzaamheid kan worden gelanceerd.</p>
3	<p>Overleg met bedrijven over maatregelen verbetering luchtkwaliteit (stilstand) Trekker: THH (handhaving). Er is helaas maar één koploperkring duurzaam MKB (zie <i>paragraaf 5.3 punt 3</i>) tot stand gekomen. Milieuvriendelijker verkeer en vervoer maakt daarom alleen onderdeel uit van toezicht en handhaving op grond van de Wet milieubeheer, inclusief de verruimde reikwijdte. Daar wordt niet actief op gehandhaafd.</p>
4	<p>Duurzame aanschaf en inhuur van (bouw)machines (voortzetten) Trekker: TWB (wijkbeheer), TIF (infra). Er moet worden voldaan aan de criteria die staan vermeld op www.pianoo.nl/duurzaaminkopen.</p>
5	<p>Concessieverlening buslijnen op basis van schone voertuigen (voortzetten) Trekker: TRB (ruimtelijk beleid). GVB en de Gemeente Amsterdam hebben in 2015 in een convenant afgesproken in de periode tot 2025 alle bussen te vervangen door zero emissie bussen. Momenteel wordt invulling gegeven aan deze ambitie in een gezamenlijk project van GVB, Gemeente Amsterdam en Stadsregio Amsterdam. De vervanging vindt plaats volgens het strategisch materieelplan. De eerste batch van 28 elektrische bussen stroomt in 2018 in op de lijnen waar de luchtkwaliteit het slechtst is (lijnen 18, 22 en 48).</p>
6	<p>Integrale afweging bouwen nabij de rijkswegen (voortzetten) Trekker: TRB (ruimtelijk beleid). Binnen het wettelijk kader worden plannen opgesteld en (als dat nodig is) om advies toegezonden aan de GGD. Vervolgens vindt bij de besluitvorming een integrale belangenafweging plaats.</p>
7	<p>Lobby schone brandstof/roetfilter binnenvaartschepen (wachten) Trekker: TRB-MIL (ruimtelijk beleid, milieu). Er vindt landelijk onderzoek 'Roet en ultrafijn stof van dieseltreinen en binnenscheepvaart' plaats, waarin ondermeer de lange termijn concentratie wordt onderzocht. Eerst nadat die concentratie bekend is, kan worden nagegaan of het starten met of aanhaken bij een lobby zinvol is.</p>
8	<p>Beperken overlast door houtrook (wachten) Trekker: TRB-MIL (ruimtelijk beleid, milieu) B&W hebben op 7 juni 2016 besloten om tijdens de algemene ledenvergadering van de VNG op 8 juni 2016 een motie van de gemeenten Amersfoort en Leeuwarden te ondersteunen, waarbij de VNG wordt opgeroepen om bij het Rijk aan te dringen de overlast van houtrook van particulieren te verminderen door gemeenten meer handhavingmogelijkheden te geven en bronmaatregelen te nemen bij kachels en schoorstenen. De indieners hebben de motie aangehouden in afwachting van het resultaat van onderstaande actie van de VNG. De VNG commissie Milieu, Energie & Mobiliteit (MEM) wil op korte termijn spreken over de wijze waarop in de wensen en behoeften van de gemeenten kan worden voorzien. Daarbij moet ook duidelijk worden in hoeverre overleg met het Rijk in dat kader wenselijk is om bijvoorbeeld in het perspectief van volksgezondheid nadere voorzieningen te treffen. De commissie heeft het voornemen om een peiling te houden naar de ervaringen van gemeenten met overlast door houtrook. Na afronding van bovenstaande actie van de VNG wordt gezien hoe Diemen de overlast door houtrook (in aanvulling op de voorlichting genoemd onder punt 2) verder kan beperken.</p>
	

HOOFDSTUK 4 : EXTERNE VEILIGHEID

DOELSTELLINGEN EN TOEZICHT/HANDHAVING

Uitvoeren van de landelijke Besluiten (en Regelingen externe veiligheid: inrichtingen, buisleidingen en transportroutes:

- de risico's van gevaarlijke situaties inventariseren;
- de (grens)waarden naleven en een saneringsbeleid voor bestaande situaties opstellen;
- het vervoer van gevaarlijke stoffen over gemeentelijke wegen regelen.

Uitvoeren van de beleidslijn externe veiligheid regio A&M (besluit B&W 4 december 2012).

Toezicht en handhaving van de regelgeving vindt plaats op grond van het Integraal toezicht- en handhavingsbeleid 2015-2018 met als prioriteit zeer hoog. Zie voor de methode van toezicht en handhaving per prioriteit *bijlage 6*.

Onderstaande routing van gevaarlijke stoffen over gemeentelijke wegen is op 24 september 2009 door de gemeenteraad vastgesteld.

TOELICHTING EN VERSLAG UITVOERING ACTIES

4.1 Organisatie en beleid externe veiligheid

Trekker: TRB-MIL (ruimtelijk beleid, milieu).

- Diemense bedrijven en risicobronnen waaraan een gevaaraspect is verbonden, zijn opgenomen op de landelijke kaart die via www.risicokaart.nl voor iedereen toegankelijk is.

- b. Van het in de beleidslijn externe veiligheid regio A&M opgenomen 'stand still beginsel' kan indien nodig gemotiveerd worden afgeweken.
- c. De beleidslijn wordt aangepast omdat de beleidstaak inmiddels autonoom wordt uitgevoerd. De regio A&M speelt geen rol meer.

4.2 Uitvoeren activiteiten externe veiligheid

Trekker: TRB-MIL (ruimtelijk beleid, milieu).

- a. De beleidslijn externe veiligheid regio A&M is toegepast bij de wettelijk verplichte externe veiligheidstoets bij een ruimtelijk besluit zoals een bestemmingsplan of een omgevingsvergunning in afwijking van een bestemmingsplan.
- b. Op verzoek van de brandweer Amsterdam-Amstelland is in nauwe samenwerking een pilot fysieke veiligheid uitgevoerd. De pilot had als doel om alle relevante informatie over de fysieke veiligheid (gevaarlijke stoffen, overstromingen, enzovoort) op een overzichtelijke wijze in een vroegtijdig stadium beschikbaar te kunnen stellen bij ruimtelijke ontwikkelingen. De pilot heeft als resultaat een viewer waarin deze informatie actueel en digitaal kan worden ingezien en een einddocument waarin dit is vastgelegd.

HOOFDSTUK 5 : DUURZAAMHEID

DOELSTELLINGEN EN TOEZICHT/HANDHAVING

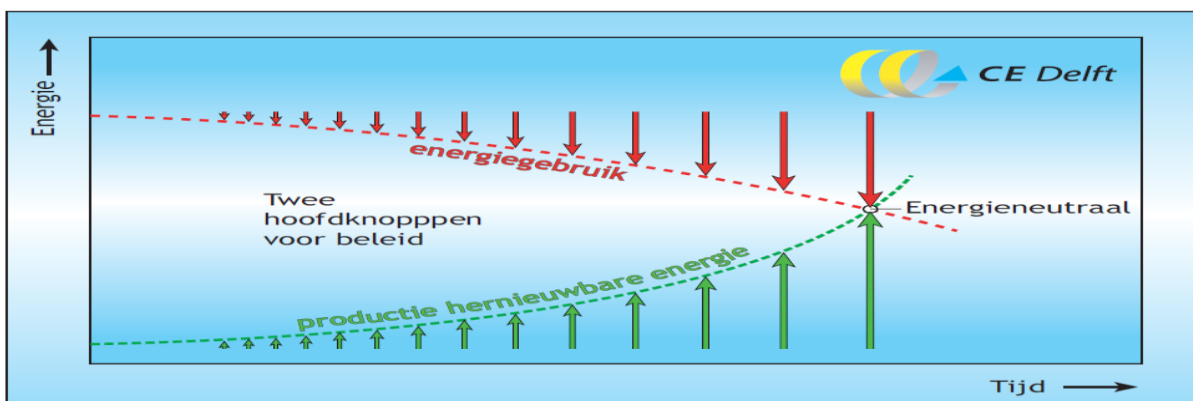
Uitvoeren van het Actieplan energiebeleid 2013-2017 (besluit gemeenteraad 25 april 2013) met als hoofddoelstellingen voor deze periode in het kader van A&M energieneutraal in 2040 (EN2040):

1. 15% energie besparen (gemeentelijke organisatie, woningen, bedrijven en instellingen);
 2. 15% energie besparen en/of duurzame brandstof gebruiken (verkeer en vervoer);
 3. 10% van de behoefte aan energie duurzaam opwekken (gemeente en derden).
- Deze doelstellingen worden, zoals vorig jaar ook al is gemeld, niet gehaald (alleen energiebesparing door de gemeente ligt op koers).

Tijdens de behandeling van de Milieunotitie 2015-2018 in de informatieve raadsvergadering op 19 mei 2016 is raadsbreed naar voren gebracht dat de doelstellingen niet moeten worden verlaagd, doch extra maatregelen getroffen moeten worden om de doelstellingen te halen.

Om energieneutraal te kunnen worden in het jaar 2040 moet in de loop der jaren steeds meer energie worden bespaard en steeds meer energie duurzaam worden opgewekt. Een belangrijk deel van de energiebesparing in de periode tot 2040 zal bereikt moeten worden door aanpassing van de gebouwde omgeving: energiezuinige renovatie en nieuwbouw.

In de routekaart A&M energieneutraal in het jaar 2040 d.d. 1 mei 2009 is de volgende indicatieve fasering opgenomen:

periode	energiebesparing			opwekken duurzame energie		
	per jaar gemiddeld	totaal periode	totaal cumulatief	per jaar gemiddeld	totaal periode	totaal cumulatief
voor 2009					3 %	3 %
2009-2013	1,25 %	5 %	5 %	0,5 %	2 %	5 %
2013-2020	2,15 %	15 %	20 %	0,7 %	5 %	10 %
2020-2030	2 %	20 %	40 %	1 %	10 %	20 %
2030-2040	2 %	20 %	60 %	2 %	20 %	40 %

Tot en met 2009 was landelijk al sprake van 3% opwekking van duurzame energie. In de routekaart is dat percentage overgenomen.

De gemeente heeft in afwijking van de routekaart hogere doelstellingen vastgesteld, namelijk jaarlijks 3% energie besparen en 2% duurzame energie opwekken.

Bij de gemeentelijke gebouwen en openbare verlichting wordt de verhoogde doelstelling voor energie besparen gehaald. Bij de overige doelgroepen niet (er werd uitgegaan van veel 'laaghangend fruit plukken') en dat heeft diverse oorzaken. De landelijke trend laat een daling zien van gasverbruik en een stijging van elektriciteitsverbruik.

Dat de verhoogde doelstelling voor het opwekken van duurzame energie niet worden gehaald komt met name omdat het realiseren van zes windturbines van 3 MW onmogelijk is gemaakt door de provincie.

Voor de doelgroepen bewoners en bedrijven was de doelstelling van jaarlijks 3% energie besparen en 2% duurzame energie opwekken veel te hoog. Ook de lagere doelstellingen in de A&M-routekaart worden niet gehaald en dat geldt ook, met uitzondering van de glastuinbouw, voor de andere A&M-gemeenten.

Gelet op de beperkte mogelijkheden van de gemeente om het gedrag van burgers en bedrijven te beïnvloeden is het opstellen van een jaarlijkse, afrekenbare doelstelling voor deze doelgroepen niet realistisch.

Wel kunnen en zullen op projectbasis doelstellingen worden geformuleerd, zodat er een relatie kan worden gelegd tussen de gemeentelijke inspanningen en de te bereiken resultaten.

In het Actieplan energiebeleid 2013-2017 staat dat de gemeente in de eerste plaats zelf het goede voorbeeld wil geven: als gemeente zelf voldoende energie besparen en duurzame energie opwekken en daarover communiceren.

Daarnaast ligt het accent bij het opzetten van samenwerking met burgers, bedrijven en organisaties met als doel concrete resultaten te bereiken. De gemeente heeft een belangrijke rol in het verbinden van partijen met elkaar en in het faciliteren bij het versnellen van de uitvoering (waaronder waar nodig regelgeving proberen aan te passen en het aanvragen van subsidies bij derden).

De gemeente is lid van de Vereniging Klimaatverbond Nederland, onder andere de organisator van de actieweek 'groene voetstappen' (zie *paragraaf 5.10*).

Duurzaam inkopen conform de landelijk opgestelde criteria.

Het gebruiken van milieuvriendelijke materialen bij (ver)bouwwerkzaamheden en het nuttig toepassen van bouw- en sloopafval en secundaire grondstoffen.

De volgende materialen worden door de gemeente niet toegepast: lood, ongecoat zink, teerhoudende dakbedekking, koperen waterleidingen, koperen dakbedekking, (hard)hout zonder FSC-keurmerk.

De scholen voorzien van lesmateriaal Natuur- en milieueducatie (NME) en begeleiden bij het

uitvoeren van NME-activiteiten.

Regionaal samenwerken indien dat leidt tot meerwaarde (effectiviteit en efficiency).

Op 28 juni 2011 hebben B&W een ambtelijke werkgroep duurzaamheid ingesteld voor het borgen van het beleid voor: gemeentelijke interne milieuzorg, duurzaam inkopen en energie (energiebesparing en het opwekken van duurzame energie). De coördinatie van de werkgroep wordt verzorgd door de beleidsmedewerker milieu en de vaste deelnemers zijn: de coördinator energieprojecten en de coördinatoren van de teams: Gebouwen en Facilitaire Zaken, Wijkbeheer, Infra en Sportbedrijf. De afdelingsmanager Ruimtelijke Ontwikkeling en de portefeuillehouder milieu hebben een coördinerende rol voor management respectievelijk bestuur.

Op 5 juli 2016 is door B&W besloten tot het gaan actualiseren van het beleid voor milieu en duurzaamheid. Dit is op 1 september 2016 aan de orde geweest in een informatieve raadsvergadering. Voor het onderwerp duurzaamheid zijn de speerpunten: energie, klimaat en circulaire economie.

We gaan onderzoeken hoe het ambitieniveau concreet kan worden verhoogd om ook onze bijdrage te kunnen leveren aan het realiseren van de regionale en landelijke doelstellingen. De noodzaak bestaat om duurzaamheid breder in te bedden in de gemeentelijke organisatie, zodat we ook op dit punt gebruik kunnen maken van de denkkraft en initiatieven vanuit onze organisatie.

Hetzelfde geldt natuurlijk voor het beter benutten van het maatschappelijk krachtenveld, de inwoners, ondernemers, maar ook alle bestuurlijk en politiek betrokkenen in Diemen.

In de voorbereiding gaan we gebruik maken van externe expertise en inspiratoren. Als start wordt in 2017 een duurzaamheidscafé georganiseerd door de gemeente en enkele nog aan te zoeken stakeholders.

De vragen die daarbij aan de orde moeten komen zijn:

- Wat doen we al in Diemen en welke acties hebben daadwerkelijk resultaat? Die acties willen we doorzetten en zo mogelijk verbreden.
- Wat gebeurt er elders met concreet resultaat en hoe kunnen we dat in Diemen ook doen?
- Welke duurzame activiteiten van de gemeente Diemen moeten de prioriteit krijgen?

En de belangrijkste vraag: waar kunnen we als gemeente Diemen met een hogere ambitie het verschil maken?

De actualisatie van het beleid voor duurzaamheid vindt in de 2^e helft van 2017 plaats.

Toezicht en handhaving van de regelgeving voor inrichtingen Wet milieubeheer vindt plaats op grond van het Integraal toezicht- en handhavingbeleid 2015-2018 met als prioriteit hoog. Zie voor de methode van toezicht en handhaving per prioriteit *bijlage 6*.

TOELICHTING EN VERSLAG UITVOERING ACTIES

5.1 Energiebeleid en management

Voor het uitvoeren van het energiebeleid dienen de middelen (ambtelijke capaciteit en financiën) beschikbaar te zijn. Deze middelen moeten zo effectief en efficiënt mogelijk worden ingezet.

Daarom werkt de gemeente samen in regionaal verband als daaraan een meerwaarde is verbonden. Samenwerken met burgers, bedrijven en instellingen die in Diemen een belang hebben, is een absolute voorwaarde voor het bereiken van resultaten.

Onderstaande drie acties uit het Actieplan energiebeleid 2013-2017 zijn nog actueel.

1	<p>Monitoring (voortzetten) Trekker: TRB-MIL (ruimtelijk beleid, milieu). Gebruik wordt gemaakt van niet complete gegevens van Rijkswaterstaat Leefomgeving (klimaatmonitor), Centraal bureau voor de statistiek en Liander (energie in beeld). Er zijn nog geen betrouwbare gegevens over het gasverbruik van Diemense bedrijven beschikbaar. Rijkswaterstaat heeft aan het CBS opdracht gegeven om deze gegevens alsnog aan te leveren.</p>
2	<p>Communicatie (voortzetten) Trekker: TRB-MIL (ruimtelijk beleid, milieu). In de hal van het gemeentehuis zijn diverse folders beschikbaar. Voorlichting en communicatie vindt plaats via de gebruikelijke media en heeft betrekking op concrete activiteiten. Waar mogelijk wordt aangesloten bij landelijke themadagen en weken. Er vindt periodiek overleg plaats met het netwerk Duurzaam Dorp Diemen en de Vereniging Ondernemend Diemen. Op de gemeentelijke website staat nauwelijks meer informatie over milieu omdat gekozen is voor een kernwebsite met een veel kleinere omvang. De behoefte aan kennisdeling is onverminderd groot. In Duo+-verband (Ouder-Amstel is trekker/coördinator) wordt daarom onderzocht hoe een gezamenlijke website duurzaamheid kan worden gelanceerd.</p>
3	<p>Energieneutraal in het jaar 2040 (voortzetten) Trekker: TRB-MIL (ruimtelijk beleid, milieu). In A&M-verband is een routekaart opgesteld om energieneutraal te worden in het jaar 2040 (EN2040). Om dit doel te bereiken moet uiteindelijk 60% op het energieverbruik worden bespaard en moet de resterende 40% van de energiebehoefte in de regio duurzaam worden opgewekt. De A&M-doelstelling voor de periode 2008-2013 was 5% energie besparen en 5% duurzame energie opwekken. In A&M-verband is eind 2013 ten opzichte van eind 2011 sprake van 5,4% energiebesparing (dit komt door de afname bij land- en tuinbouw) en van 4% opwekking van duurzame energie, dus iets lager dan de 5% in de doelstelling. Zie voor Diemense gegevens over energiebesparing en opwekken duurzame energie <i>bijlage 4</i>.</p>

5.2 Energiebesparing gemeentelijke organisatie

De gemeente heeft een voorbeeldfunctie voor anderen. Door als gemeente zelf het goede voorbeeld te geven en daarover te communiceren, kunnen anderen worden gestimuleerd om ook over te gaan tot energie besparen en het opwekken van duurzame energie.

De gemeente heeft al belangrijke stappen gezet, maar er valt nog veel te verduurzamen, zowel door gedragsverandering als door het treffen van fysieke maatregelen.

Werken conform de beleidscyclus is hierbij een hulpmiddel.

Doelstelling: in de periode 2013-2017 15% energie besparen.

Deze doelstelling wordt naar verwachting ruimschoots gehaald. In 2016 is bij de gemeentelijke gebouwen al sprake van 16,5% en bij de openbare verlichting van 13,4%.

Onderstaande zeven acties zijn in het Actieplan energiebeleid 2013-2017 opgenomen. Toegevoegd is actie 8: 'duurzaam doen'.

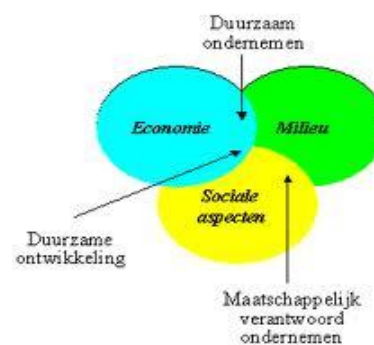
1	<p>Verbeteren energiezorg in gemeentelijke gebouwen (voortzetten) Trekker: TGF (gebouwen en facilitaire zaken). Bij het verbeteren van de energiezorg wordt met name aandacht besteed aan: - het regelmatig monitoren van het energieverbruik (uitbesteed aan Sedico); - het treffen van besparingsmaatregelen met een korte en middellange terugverdientermijn.</p>
2	<p>Energiebesparing in gemeentelijke gebouwen (voortzetten) Trekker: TGF (gebouwen en facilitaire zaken). In 2014 is een meerjarenprogramma 2014-2017 voor energiebesparing in de gemeentelijke gebouwen opgesteld. Dit programma wordt in 2017 geactualiseerd. De doelstelling om gemiddeld per jaar 3%, dus in de periode 2014-2017 totaal 12%, energie te besparen in de gemeentelijke gebouwen wordt gehaald. In 2016 is al sprake van 16,5% besparing ten opzichte van 2013. Zie voor het energieverbruik en de voorgenomen en uitgevoerde energiebesparende maatregelen in gemeentelijke gebouwen <i>bijlage 3</i>.</p>
3	<p>Energiebesparing in de openbare verlichting (voortzetten) Trekker: TIF (infra). Op 1 april 2014 is het Beleidsplan openbare verlichting vastgesteld. In de periode 2014-2018 kan op de openbare verlichting 16 tot 23% van het energieverbruik worden bespaard, door bij 37 tot 53% van het areaal oude lampen te vervangen door LED-lampen. De doelstelling om gemiddeld per jaar 3%, dus in de periode 2014-2018 totaal 15%, energie te besparen in de openbare verlichting wordt gehaald. In 2016 is al sprake van 13,4% besparing ten opzichte van 2013. Zie voor het energieverbruik van de openbare verlichting <i>bijlage 3</i>.</p>
4	<p>Energiebesparing in VRI's, pompen en gemalen (voortzetten) Trekker: TIF (infra). Bij de aanschaf van nieuwe installaties worden alle energie-eisen van duurzaam inkopen gesteld. Energiebesparing in verkeersregelinstallaties (VRI's) wordt ondermeer bereikt door LED-verlichting toe te passen. Bij de renovatie van gemalen wordt energie bespaard door het toepassen van moderne elektronica.</p>
5	<p>Energiebesparing verkeer&vervoer gemeentepersoneel (onderzoeken) Trekker: TRB (ruimtelijk beleid). Team POJZ Duo+ (personeel & organisatie). Binnen de gemeente is het project 'het nieuwe werken' in uitvoering. Daarvoor in aanmerking komende medewerkers kunnen een deel van hun werkzaamheden thuis uitvoeren, zodat het aantal verplaatsingen verminderd. De consequenties van de ambtelijke samenwerking in Duo+ verband op het aantal en de afstand van verplaatsingen is nog niet bekend. Voor verplaatsingen binnen de gemeente zijn dienstfietsen beschikbaar. Gelet op de arbeidsvoorwaarden (reiskostenregeling 2013) is er geen financiële prikkel beschikbaar om het autogebruik te ontmoedigen. In 2015 zijn in het kader van 'duurzaam doen' voorstellen gedaan om het gebruik van de fiets en het openbaar vervoer door gemeentepersoneel te verhogen. Daarbij gaat het om: a. woon-werkverkeer; b. dienstvervoer in combinatie met het faciliteren van video-conferencing in Duo+-verband. De functionaliteit voor video-conferencing is beschikbaar, maar het gebruik daarvan moet meer gepromoot en aangemoedigd worden. De uitvoering van de andere onderdelen moet in 2017 nog worden opgepakt. Is afhankelijk van het werkplan van team POJZ Duo+ voor 2017 (capaciteit) en van het overleg met de vakbonden over onder andere de geharmoniseerde reiskostenregeling.</p>
6	<p>Duurzaam (eigen gemeentelijk) wagenpark (voortzetten) Trekker: TWB (wijkbeheer). Het leerlingenvervoer en het vervoer Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) zijn duurzaam ingekocht conform de landelijk opgestelde criteria. In een benchmark van Natuur & Milieu van 34 aanbestedingen leerlingenvervoer en 30 aanbestedingen Wmo-vervoer bezet Diemen, na Leeuwarden, wat duurzaamheid betreft de tweede plaats. De mogelijkheden van het verduurzamen van het eigen wagenpark worden stelselmatig onderzocht. De gemeente streeft naar 100% duurzaam in het jaar 2020. De gemeente kiest waar mogelijk voor elektrisch aangedreven voertuigen (er zijn al vier scooters en een personenauto aanwezig). In 2016 is een vervangingsplan met ruime aandacht voor duurzaamheid opgesteld.</p>

	<p>Drie personenauto's op diesel worden vervangen door een volledig elektrisch rijdende auto. Voor de vrachtauto's is op dit moment nog geen goed alternatief voor diesel beschikbaar. De ontwikkelingen op de markt worden nauwlettend gevolgd.</p> <p>Doelstelling: in de periode 2013-2017 15% besparen op fossiele brandstoffen en/of inkoop van duurzame brandstoffen. Vanaf 1 januari 2015 vindt gedetailleerde monitoring van het brandstofverbruik plaats. In 2015 is sprake van 10% minder verbruik van diesel ten opzichte van voorgaande jaren. Dat was eenmalig. Tussen 2014 en 2016 is sprake van een lichte daling. Zie voor informatie over de afgelopen jaren <i>bijlage 3</i>.</p>
7	<p>Inkoop groene stroom en groen gas (voortzetten)</p> <p>Trekker: TGF (gebouwen en facilitaire zaken).</p> <p>De inkoop van elektriciteit en gas vindt gezamenlijk met diverse gemeenten (A&M, Haarlem en Zandvoort) plaats.</p> <p>Voor de periode 2015-2017 neemt de gemeente weer voor 100% van haar behoefte groene energie af. Het elektraverbruik is CO₂-neutraal gemaakt door garanties van oorsprong van Nederlandse windenergie en het gasverbruik is CO₂-neutraal gemaakt door compensatie met bosprojecten.</p> <p>Al vanaf 2013 (de doelstelling was 2017) is sprake van 100% groene inkoop van energie. CO₂-neutraal is een eerste stap. Het doel is om uiterlijk in 2040 energieneutraal te zijn: dat de energie duurzaam in de regio is opgewekt.</p> <p>Voor de periode na 2017 wordt bezien of de gemeente kan overstappen naar een meer duurzame energieleverancier.</p>
8	<p>Duurzaam Doen (voortzetten)</p> <p>Trekker: TRB-MIL (ruimtelijk beleid, milieu).</p> <p>Voor het verduurzamen van het gemeentehuis heeft het personeel ideeën ingediend die hebben geresulteerd in een voorstel 'duurzaam doen'. De ideeën uit dit voorstel zijn in 2016 nader onderzocht op mogelijke effecten en haalbaarheid. Getroffen maatregelen zijn:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. aanwezigheidsdetectie in toiletten; 2. aanwezigheidsdetectie en LED verlichting in werkvertrekken op de 3^e etage; de rest van de werkvertrekken volgt fasegewijs; 3. TL buizen waar mogelijk uitzetten kon gegeven het noodzakelijke lichtniveau alleen in de fietsenstalling; bij de omschakeling naar LED wordt ook steeds bekeken of het mogelijk is het aantal lichtbronnen te verminderen; 4. intranet (tip van de maand) en Diemer press zijn gebruikt om te communiceren over duurzaamheid; 5. de nieuwe zonwering in het gemeentehuis (aan de binnenzijde rolgordijn met zijgeleiding met 80% zonwerend doek) zorgt voor beter werkklimaat; de koelinstallaties zullen, ook met deze zonwering, naar verwachting nog steeds maximaal benut moeten worden om een behaaglijk binnenklimaat te realiseren; 6. de conference call faciliteiten in de B&W kamer en in kamer 2.38 moeten nog beter worden benut; 7. de afvalscheiding is uitgebreid met de fracties plastic en kartonnen drankbekers. <p>Afvalscheiding van plastic, metaal, drankenkartons (PMD), papier en bekens is vanaf 10 oktober 2016 met een feestelijke aftrap van start gegaan in het gemeentehuis en op de werf.</p>

5.3 Energiebesparing bedrijven

Bij duurzaamheid gaat het om duurzaam produceren en consumeren waarbij:

1. energieverbruik tot een minimum wordt beperkt en in de energiebehoefte wordt voorzien door schone en hernieuwbare bronnen;
2. er geen afval meer is omdat materialen langer en hoogwaardiger in de keten worden gehouden.

3.

Hiernaast spelen sociale aspecten een rol, zoals het tegengaan van kinderarbeid, goede arbeidsvoorwaarden en een eerlijke prijs.

Doelstelling: in de periode 2013-2017 15% energie besparen.

De economische recessie kan door verlaging van de productie en leegstand van invloed zijn op het energieverbruik. Omdat nog geen betrouwbare gegevens over het gasverbruik van Diemense bedrijven bekend zijn, kunnen nog geen uitspraken worden gedaan over de periode 2013-2017.

De Europese Energie-Efficiency Richtlijn (EED) vermeldt de Europese doelstelling van een 20% lager Europees energieverbruik in 2020. Het bevat verplichtingen voor zowel lidstaten als bedrijven. Bepaalde bedrijven moeten vanaf 2016 een energieaudit gaan verzorgen. De energieaudit is een mooi instrument dat grote kansen biedt om te zorgen voor structurele aandacht voor energiebesparing bij ondernemingen. De energieaudit geeft ondernemingen inzicht in hun energieverbruik en welke kosteneffectieve en energiebesparende maatregelen ze het beste kunnen nemen. De energieaudit is verplicht voor ondernemingen met meer dan 250 werknemers en/of een jaaromzet van meer dan € 50 miljoen en een balanstotaal groter dan € 43 miljoen. Bedrijven moeten de audit eens in de vier jaar opstellen. Het bevoegd gezag (Omgevingsdienst en gemeente) moet hierop toezien. Over deze nieuwe taak wordt niet gerapporteerd in de Milieunotitie maar in het Jaarverslag toezicht en handhaving.

Onderstaande vier acties uit het Actieplan energiebeleid 2013-2017 zijn nog actueel, maar er wordt gestopt met actie 3. Zie voor zonnepanelen *paragraaf 5.5 punt 5*.

1	<p>Verstrekken van informatie (voortzetten)</p> <p>Trekker: TRB-MIL (ruimtelijk beleid, milieu).</p> <p>Het onderwerp energie wordt waar mogelijk aan de orde gesteld tijdens bestaande, periodieke activiteiten (bijvoorbeeld: bijeenkomsten van de Kamer van Koophandel, ondernemersontbijten en netwerkbijeenkomsten).</p> <p>Het verstrekken van informatie in de bijlage 'Ondernemend Diemen' van de Diemer Nieuws, met name gerelateerd aan uit te voeren activiteiten/projecten, wordt voorgezet.</p> <p>Individuele bedrijven kunnen voor informatie terecht bij de coördinator energieprojecten. Deze zal de ondernemer zo goed mogelijk doorverwijzen. Naast de gemeente verstrekken ook brancheorganisaties en adviesbureaus informatie. Bedrijven kunnen voor uitgebreide informatie ook terecht op www.energiecentrum.nl. Het is belangrijk dat bedrijven ook elkaar informeren en netwerken vormen om de duurzaamheid te verbeteren.</p> <p>Bij het vooroverleg bij bedrijfsvestiging wordt altijd het onderwerp 'energie' aan de orde gesteld. Door de automatisering rond het aanvragen van omgevingsvergunningen vindt dit vooroverleg echter steeds minder plaats, waardoor het (in een vroegtijdig stadium) aan de orde stellen van het treffen van bovenwettelijke maatregelen vrijwel niet meer mogelijk is.</p>
2	<p>Handhaving Wet milieubeheer (voortzetten)</p> <p>Trekker: THH (handhaving).</p> <p>Bij de handhaving Wet milieubeheer wordt veel aandacht besteed aan energiebesparing. Projectmatig wordt gecontroleerd of de vierjaarlijkse keuring van grote stookinstallaties in bedrijven en woongebouwen is uitgevoerd. Dergelijke keuringen zijn gericht op: veiligheid, beperking van de milieubelasting en beperking van het energieverbruik.</p> <p>Tijdens bedrijfsbezoeken in kader van de Wet milieubeheer wordt altijd het onderwerp 'energie' aan de orde gesteld. Afhankelijk van de hoogte van het energieverbruik moeten bedrijven een energiebesparingsplan opstellen en maatregelen uitvoeren. Maar niet alle bedrijven worden periodiek gecontroleerd. Zie in dit verband <i>punt 4</i>.</p>
3	<p>Koploperkringen duurzaam MKB (stoppen)</p> <p>Trekker: TRB-MIL (ruimtelijk beleid, milieu).</p> <p>Het was de bedoeling dat in 2015 een tweede klasje met koplopers van start zou gaan, maar de animo onder bedrijven was daarvoor nog te gering. De gemeente steekt hier verder geen tijd en geld meer in.</p>
4	<p>Extra voorlichting en handhaving Diemense bedrijven (voorbereiden)</p>

	<p>Trekker: TRB-MIL (ruimtelijk beleid, milieu) en THH (handhaving).</p> <p>Het is de bedoeling om als project eenmalig Diemense bedrijven te bezoeken om informatie te verstrekken over energiebesparing. Om impact te hebben ligt koppeling met aanbod van marktpartijen aan bedrijven om eenvoudig energie te besparen in de rede. Waar mogelijk zal gebruik worden gemaakt van de verruimde reikwijdte van de Wet milieubeheer: het verplicht treffen van maatregelen die zich binnen vijf jaar terugverdienen. Dit is aan de orde bij een jaarlijks verbruik van tenminste 50.000 kWh elektriciteit of tenminste 25.000 m3 gas.</p> <p>Als eerste actie moet het energieverbruik van alle bedrijven in kaart worden gebracht. Aan deze activiteit zullen extra kosten (inhuur medewerker) zijn verbonden die kunnen worden gedekt uit de bestemmingsreserve SLOK. Probleem is dat dit project ook van eigen medewerkers extra capaciteit vergt die (gelet op de prioriteitsstelling in het handhavingprogramma) nog niet beschikbaar is. De prioriteitsstelling bij toezicht en handhaving zal nader worden onderzocht.</p>
--	--

5.4 Energiebesparing woningen

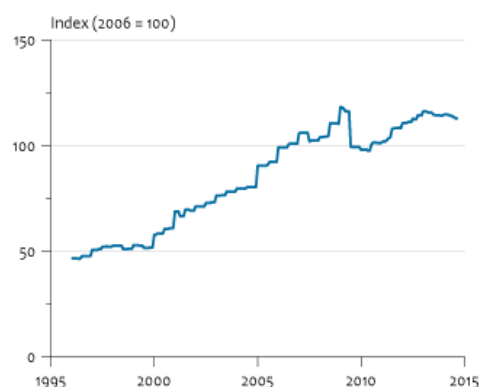
Huishoudens kunnen heel gemakkelijk energie besparen, door gedragsverandering en door het treffen van fysieke maatregelen. Doelstelling: in de periode 2013-2017 15% energie besparen. Deze doelstelling wordt, zoals vorig jaar ook al is gemeld, niet gehaald.

Voor de uitvoering van het VNG Energieakkoord zijn de A&M-gemeenten en Amsterdam vanaf oktober 2014 gaan samenwerken. In eerste instantie gaat het om het realiseren van het regionale energieloket en het uitvoeren van projecten energiebesparing en opwekken duurzame energie voor eigenaar/bewoners (zie onderstaande punten 8 en 9).

De kosten van elektriciteit en gas zijn in de periode 1990-2013 jaarlijks gemiddeld met 5,4% gestegen bij een gemiddelde inflatie van 2,1% per jaar. Zowel de consumenten-prijsindex energie als de brandstofprijzen zijn tijdens de crisis van eind 2008 flink gedaald, maar ze zijn inmiddels teruggekeerd naar het hoge prijsniveau van vlak voor de crisis. De verwachting bestond dat de energieprijzen ook vanaf 2014 boven het inflatieniveau zouden blijven stijgen, maar dat is niet het geval geweest. In 2014 en 2015 bedroeg de inflatie 0,7% en zijn de energieprijzen iets gedaald.

Consumentenprijsindex (CPI) energie

Bron: CBS.

CBS/apr15
www.cdo.nl/nl05407

Onderstaande zeven acties uit het Actieplan energiebeleid 2013-2017 zijn nog actueel. Toegevoegd zijn de acties 8 'regionaal energieloket' en 9 'innovatief project Nul op de meter'.

1	<p>Verstrekken van informatie (voortzetten)</p> <p>Trekker: TRB-MIL (ruimtelijk beleid, milieu).</p> <p>Het verstrekken van informatie, met name gerelateerd aan uit te voeren activiteiten/projecten, via de Diemen Info en door middel van brochures (verkrijgbaar in de hal van het gemeentehuis) wordt voortgezet.</p> <p>Omdat voorlichting en communicatie van wezenlijk belang zijn, zullen ook andere instrumenten</p>
---	---

	<p>moeten worden ingezet. Te denken aan: het vieren van bereikte resultaten; een forum op internet; burgers als ambassadeurs in de wijk; voorbeeldige burgers in het zonnetje zetten; burgers voorlichting laten geven over eigen ervaringen.</p>
2	<p>Verlenen subsidie duurzame energiepakket aan eigenaren/bewoners (gestopt) Trekker: TRB-MIL (ruimtelijk beleid, milieu). Tot 1 oktober 2016 is er voor eigenaren/bewoners subsidie duurzame energiepakket beschikbaar geweest voor energiebesparende maatregelen. Dit betrof een provinciale subsidie die via de gemeente werd verleend. Vanaf 1 oktober 2016 is een landelijke subsidie energiebesparing eigen huis beschikbaar. Een overzicht van alle subsidies, groene leningen en fiscale voordelen staat op www.energiesubsidiewijzer.nl. In 2016 hebben 60 huishoudens in totaal 70 maatregelen (31x spouwmuurisolatie en 39x vloerisolatie) uitgevoerd met subsidie duurzame energiepakket. Zie <i>bijlage 4</i> voor de verleende subsidies, energiebesparing en de vermindering van de CO₂-uitstoot.</p>
3	<p>Maken van afspraken met woningcorporaties (voortzetten) TRB-MIL (ruimtelijk beleid, milieu). De in Diemen werkzame woningcorporaties hebben meegedeeld weinig investeringsruimte te hebben en daarom hun woningen vrijwel alleen op natuurlijke momenten (planmatig onderhoud en mutaties) energetisch te kunnen verbeteren. Het aanbod van Rochdale vanaf 2016 heeft ook betrekking op het realiseren van zonnepanelen op daken van eengezinswoningen (zie verder <i>paragraaf 5.5 punt 5</i>).</p>
4	<p>Handhaven EPC bij nieuwbouw (voortzetten) Trekker: THH (handhaving). Conform bestaand beleid moet handhaving van de Energie prestatie coëfficiënt (EPC) bij nieuwbouw plaatsvinden bij 40% van de woningen en 70% van de utiliteitsgebouwen. De handhaving is opgenomen in het handhavingprogramma en begin 2012 van start gegaan. Inmiddels is bij de plannen voor de Punt Sniep gebleken dat het eisen van een zeer lage EPC niet zondermeer leidt tot de meest duurzame energievoorziening.</p>
5	<p>Project isolatie bestaande koopwoningen (voortzetten) Trekker: TRB-MIL (ruimtelijk beleid, milieu). In 2015 is (samen met Haarlemmermeer en Amstelveen) een tweede collectieve inkoopactie voor isolatie bij laagbouwoningen van eigenaren/bewoners (ook Verenigingen van eigenaren met maximaal drie leden) met een bouwjaar t/m 1978 georganiseerd. Als resultaat hiervan is in 2016 door 42 huishoudens opdracht gegeven voor 48 maatregelen (21x spouwmuurisolatie en 27x vloerisolatie). Dit als onderdeel van de bij punt 2 genoemde aantallen. Eind 2016 is een nieuwe collectieve inkoopactie voor spouwmuur- en vloerisolatie van start gegaan. Dit leidt in 2017 tot te treffen maatregelen. In Duo+-verband is Ouder-Amstel trekker/coördinator van deze activiteit.</p>
6	<p>Project energiebesparing Verenigingen van eigenaren (uitvoeren) Trekker: TRB-MIL (ruimtelijk beleid, milieu). Bij Verenigingen van eigenaren (VVE's) speelt vaak als belemmering dat er geen voorziening of reserve beschikbaar is waaruit energiebesparende maatregelen kunnen worden betaald. De leden zullen/kunnen al snel besluiten om geen extra kosten te maken ook al staan daar besparingen tegenover. In februari 2017 is een project gestart waarbij de landelijke subsidie energiebesparing eigen huis (met een aparte regeling voor VVE's) een belangrijke rol speelt. VVE's vanaf tien appartementen krijgen van bureau Espiratie voorlichting en kunnen gratis of tegen geringe vergoeding een meerjarenonderhoudsplan met energemaatregelen laten opstellen. Als het project succesvol is kan een tweede ronde worden gehouden voor VVE's tot en met negen appartementen. Zie voor zonnepanelen <i>paragraaf 5.5 punt 5</i>.</p>
7	<p>Project individueel besparingsadvies aan huishoudens (uitvoeren) Trekker: punt 1. TSB (beleid afdeling samenleving); punt 2. TRB-MIL (ruimtelijk beleid, milieu). 1. Vanaf 2013 is energiebesparing geïntegreerd in het armoedebeleid, waaronder schuldhelpverlening en bijzondere bijstand. 2. Stimuleren van voorlichting aan bewoners, waarbij wordt aangesloten op (bestaande) activiteiten van bijvoorbeeld woningcorporaties, huurders- en bewonersverenigingen en energiebedrijven. In 2016 hebben de bewoners van particuliere huurwoningen informatie ontvangen over energiebesparing en het gemiddeld energieverbruik in hun postcode. Dit hadden de bewoners</p>

	van corporatiewoningen al in 2015 ontvangen.
8	<p>Regionaal energieloket (uitvoeren) Trekker: TRB-MIL (ruimtelijk beleid, milieu). In 2015 is via de VNG een landelijke subsidie beschikbaar gekomen voor een regionaal energieloket. De regio A&M + Amsterdam heeft medio 2016 (na een aanbesteding) opdracht verleend aan Bleeve voor het inrichten en beheren van het loket. Het loket is op 23 november 2016 van start gegaan. Zie: www.regionaalenergieloket.nl. In het loket worden vraag en aanbod bij elkaar gebracht en worden product/marktcombinaties aangeboden. De overeenkomst met Bleeve is aangegaan tot en met 31 december 2017. In het najaar van 2017 wordt besloten onder welke voorwaarden het loket vanaf 2018 wordt voortgezet. In Duo+-verband is Uithoorn trekker/coördinator van deze activiteit.</p>
9	<p>Innovatief project Nul op de meter (uitvoeren) Trekker: TRB-MIL (ruimtelijk beleid, milieu). Het rijk heeft op initiatief van Diemen via de VNG aan de regio A&M + Amsterdam subsidie toegekend voor het uitvoeren van een innovatief project Nul op de meter. Zowel huiseigenaren als bouwbedrijven worden in grote mate ontzorgd. Naar Nul op de meter gaan kan ineens of in vijf stappen. De energiebesparing van de getroffen maatregelen wordt gegarandeerd.</p> <p>Na een pilot in het 1^e kwartaal van 2017 in Diemen en Haarlemmermeer vindt een verdere uitrol plaats. Na elke fase vindt een evaluatie plaats en wordt door de VNG besloten of voor de volgende fase subsidie wordt toegekend. In totaal gaat het om een mogelijke subsidie van € 230.000. Fase 1 van de pilot loopt van november 2016 tot april 2017. Fase 2, onder andere verdere uitrol in Diemen en de regio, van mei 2017 tot april 2018. Fase 3, uitrol in de regio en in andere gemeenten waar het energieloket actief is tot eind 2018.</p>

5.5 Opwekken duurzame energie

Eigenaren/bewoners van woningen met een geschikt dak (eengezinswoningen met een goede zonoriëntatie) en kleine bedrijven kunnen al rendabel zelf energie opwekken met zonnepanelen. Zelflevering door het benutten van andere daken is toegestaan en vanaf 2014 geldt bij gebruik van andere daken binnen een postcodehoos een korting van negen cent op de te betalen energiebelasting.

Naast individuele voorzieningen zijn er ook grote installaties en voorzieningen nodig om de doelstelling A&M EN2040 te kunnen halen, zoals: zonnepanelen op gemeenschappelijke daken, warmtenet (waarop duurzame bronnen zoals geothermie zijn aangesloten), warmte/koude opslag (WKO), windturbines en biogasinstallaties.

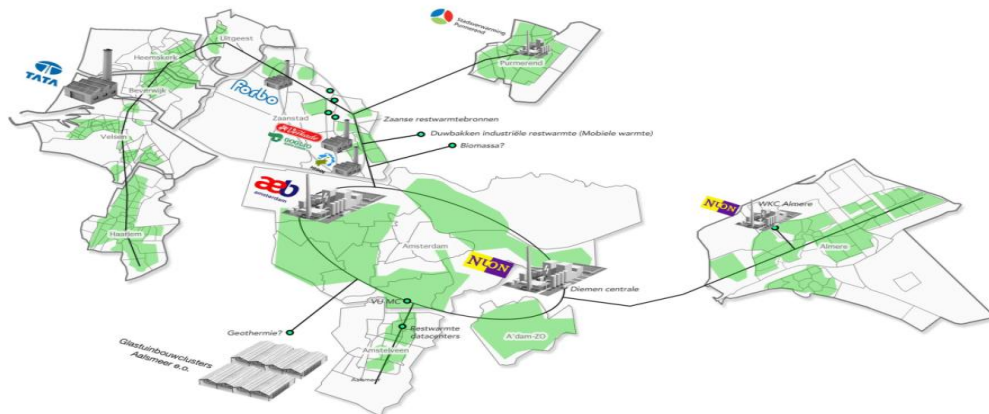
Onderstaande vijf acties uit het Actieplan energiebeleid 2013-2017 zijn nog actueel. Toegevoegd zijn de acties 6 'warmteplan' en 7 'warmtetransitieplan'.

1	<p>Gemeente realiseert voorbeeldmaatregelen (voortzetten) Trekker: TGF (gebouwen en facilitaire zaken) en TSB (beleid afdeling samenleving). Conform bestaand beleid realiseert de gemeente voorbeeldmaatregelen voor het benutten van duurzame energie, waarbij de terugverdientermijn heel lang mag zijn. Zie voor de gerealiseerde voorzieningen (met name de toepassing van PV-folie) <i>bijlage 3, punt 6</i>.</p>
2	<p>Onderzoek haalbaarheid windturbines buitengebied (voortzetten) Trekker: TRB-MIL (ruimtelijk beleid, milieu). Staatsbosbeheer, Duurzaam Dorp Diemen, Vrienden van het Diemberbos en de gemeente hebben op 11 november 2013 een gezamenlijke intentieverklaring afgegeven over het realiseren van windturbines in het buitengebied van Diemen. Partijen hebben samen geconcludeerd dat, eerst nadat het provinciale verbod is opgeheven, er nadere processtappen zullen worden gezet. Totdat het provinciale verbod is opgeheven zullen partijen lobbyen, elkaar informeren en zo nodig met elkaar in overleg treden. In de afgelopen jaren is de klankbordgroep windmolens daarom niet bijeen geweest. Bij brief van 6 juni 2016 heeft de gemeente nogmaals, zonder succes, aan gedeputeerde staten en provinciale staten gevraagd om de bovenwettelijke regels te schrappen en maatwerk mogelijk te maken, met name voor windenergiecoöperaties die brede steun genieten van omwonenden en gemeenten. Het nieuwe Luchthavenindelingsbesluit Schiphol (LIB) is op 4 november 2015 in werking getreden. Het gehele buitengebied van Diemen is toetsgebied voor windturbines met toetshoogten van 60-80 meter en 80-100 meter. Een groot deel van het buitengebied ligt onder het noodklimvlak dat in beginsel niet mag worden doorsneden (soms kan ontheffing worden verleend voor een tijdelijk object). Het is nog onduidelijk waar welke hoogtebeperking geldt. Dit kan alleen duidelijk worden als een concreet plan wordt getoetst. Aan het opstellen en toetsen van zo'n plan zijn kosten verbonden. Staatsbosbeheer gaat gelet op het verbod van de provincie hiertoe thans niet over. Conclusie: het LIB maakt windturbines niet op voorhand onmogelijk, maar leidt wel tot beperkingen.</p>
3	<p>Kleine windmolens planologisch mogelijk maken (voortzetten) Trekker: TRB (ruimtelijk beleid). In nieuwe bestemmingsplannen is de plaatsing van kleine windmolens toegestaan tot een totale hoogte op het dak van 4,5 meter. Hierboven vindt van geval tot geval een afweging plaats. Op grond van nieuwe provinciale regels zijn alleen kleine windmolens toegestaan met een rotordiameter tot en met 5 meter en een ashoogte tot en met 7 meter. In het bestemmingsplan voor de bedrijventerreinen in Diemen (Verrijn Stuart, De Sniep en Stammerdijk) is de plaatsing van windmolens op hoofdgebouwen toegestaan. In woonwijken zijn de mogelijkheden beperkt tot met name de hogere (woon)gebouwen. De nokwindmolen Ridgeblade levert zo'n 2.000 kWh per jaar op. De opgewekte stroom is thans nog twee keer duurder dan bij PV-panelen. De windmolen levert veel energie op andere momenten dan PV-panelen. Dat helpt weer om de pieken in het stroomnet te voorkomen.</p>
4	<p>Benutten biomassa voor groen gas (MRA) (extensief uitvoeren) Trekker: TRB-MIL (ruimtelijk beleid, milieu). De mogelijkheid van het realiseren van een biomassacentrale voor groen gas is in 2012 door de gemeenten Aalsmeer, Amstelveen en Haarlemmermeer onderzocht. Een locatie in de buurt van de kassen ligt het meest voor de hand. Dit heeft nog niet tot een realisatiebesluit geleid. De</p>

	gemeente volgt de ontwikkelingen.
5	<p>Zonne-energie projecten (uitvoeren) Trekker: TRB-MIL (ruimtelijk beleid, milieu). Zelflevering en salderen is al geruime tijd toegestaan indien de zonnepanelen direct zijn aangesloten op de meterkast in de eigen woning. Voor zover bekend is in 2016 door 29 huishoudens van een eengezinswoning voor in totaal 86.490 Wattpiek aan zonnepanelen gerealiseerd, waarbij dertien huishoudens gebruik hebben gemaakt van een gemeentelijke duurzaamheidslening. Er zijn nog twee aanvragen uit 2016 om zo'n lening in behandeling. Vanaf 2014 geldt voor natuurlijke personen bij gebruik van een ander dak dat de energiebelasting wordt verlaagd met negen cent indien sprake is van een speciale coöperatie of Vereniging van eigenaren van zonnepanelen binnen een postcoderoos (een viercijferige postcode met omringende viercijferige postcodes). De verlaging geldt dus niet voor situaties waarin een bedrijf als tussenpersoon fungeert (voor huur of lease). De minister moet nog financiële belemmeringen (waaronder de dubbele betaling van BTW) opheffen voordat het benutten van andere daken een succes kan worden. Er is een uitbreiding van deze regeling (verlaging energiebelasting) aangekondigd voor huurders die zonnepanelen op het dak van de eigen woning huren van de verhuurder. In 2016 zijn de volgende activiteiten uitgevoerd.</p> <ol style="list-style-type: none"> In opdracht van de gemeente is door Light Energy onderzoek gedaan naar het <u>realiseren van zonnepanelen op daken van bedrijven</u>. Diverse daken zijn geschikt. Voor de bedrijven is de businesscase nog niet interessant genoeg. De gemeente is eind 2016 samen met inwoners van Diemen en de gemeenten Ouder-Amstel en Uithoorn gestart met het zoeken naar nieuwe mogelijkheden om een zonnedak op bedrijven toch voor elkaar te krijgen door potentiële investeerders in zonne-energie en dakeigenaren samen te brengen. Dit heeft geresulteerd in een samenwerking met coöperatie Zuiderlicht, waarbij bewoners financieren. Als eerste actie kunnen bedrijven vrijblijvend landelijke subsidie duurzame energieproductie (SDE+) laten aanvragen. In Duo+-verband is Diemen trekker/coördinator van het verduurzamen van bedrijventerreinen. In opdracht van de gemeente is door Maarten Corpeleijn Huur & Energie Consult onderzoek gedaan naar het realiseren van <u>zonnepanelen op daken van woningcorporatie Rochdale</u>. Mede op basis hiervan en na aandrang van de gemeente heeft Rochdale besloten om op daken van eengezinswoningen en flatwoningen zonnepanelen te gaan plaatsen. Met vijf <u>Verenigingen van eigenaren (VVE's)</u> die aan de slag willen met zonnepanelen en zich bij de gemeente hebben gemeld is contact geweest. In januari 2016 is voor hen een voorlichtingsbijeenkomst georganiseerd. In het vervolgtraject wordt ondersteuning aangeboden. Dit heeft nog niet geleid tot een positief besluit van een VVE.
6	<p>Warmteplan (opstellen) Trekker: TRB-MIL (ruimtelijk beleid, milieu). De nieuwbouwlocatie Holland Park wordt aangesloten op het warmtenet. Om te zorgen dat ook de rest van de nieuwbouw Bergwijkpark Noord op het warmtenet wordt aangesloten, is het nodig een warmteplan op te stellen. Hiernaast wordt door Liander nagegaan onder welke voorwaarden bestaande aardgasansluitingen in Bergwijkpark Noord kunnen komen te vervallen (dat maakt onderdeel uit van onderstaand warmtetransitieplan).</p>
7	<p>Warmtetransitieplan (opstellen) Trekker: TRB-MIL (ruimtelijk beleid, milieu). De gemeente heeft op 11 november 2015 de samenwerkingsovereenkomst MRA warmte ondertekend. In de MRA werken ruim dertig gemeenten en andere organisaties samen op het onderwerp warmtenet. Doel is om bestaande netten aan elkaar te koppelen, meer duurzame bronnen op het net aan te sluiten (zoals geothermie) en 400.000 extra woningen op het net aan te sluiten. Het warmtenet is een van de oplossingen voor de transitie van aardgas naar duurzame energiebronnen. Op 14 december 2016 hebben de deelnemende partijen de Routekaart duurzame warmte in de Metropoolregio Amsterdam vastgesteld. Zie verder www.warmteischool.nl. Voor Diemen en de andere samenwerkende gemeenten is met name paragraaf 3.2.1 van de routekaart relevant: gemeenten streven ernaar om nog in deze raadsperiode plannen voor warmtetransitie in de bestaande bouw te maken: a. inventarisatie per wijk van de alternatieven voor aardgas (all electric, groen gas en warmte); en/of b. concrete plannen voor bepaalde locaties. Hierbij wordt ondersteuning geboden door de provincie, netbeheerder en</p>

warmteregisseur.

De (deels nog aan te leggen) hoofdinfrastructuur van het warmtenet staat hieronder aangegeven.

Als eerste stap om te komen tot een warmtetransitieplan voert CE Delft in opdracht van de Provincie Noord-Holland het project 'Warmtevraag in transitie' uit. In onze regio start het project in april 2017. Het project is gericht op het klimaatneutraal maken van de warmtevraag van de gebouwde omgeving. Het project levert de Noord-Hollandse gemeenten antwoorden op vragen als:

- Eindbeeld: Wat is vanuit kostenoogpunt de beste combinatie van investeringen in gebouwisolatie en klimaatneutrale invulling van de resterende warmtevraag in elke buurt?
- Wat zijn de effecten in elke buurt (mate van schilisolatie, kosten, baten)?
- Kansencarta: In welke buurten zou de warmtevraagtransitie het best kunnen starten? Daarbij wordt gekeken naar de kosten en baten van de benodigde investeringen maar ook naar vervangingsmomenten van bestaande aardgasinfrastructuur.
- Wat zou welke partij moeten doen om die kansen te realiseren?

B&W hebben het voornemen om daarna (start eind 2017) een warmtetransitieplan voor de bestaande bouw op te gaan stellen. Hoe precies hangt af van het resultaat van voornoemde inventarisatie en zal later worden uitgewerkt.

Voornemens en plannen kunnen te zijner tijd worden geplaatst op de website van de Stichting HIER klimaatbureau: www.hierverwarmt.nl/diemen.

In Duo+-verband is Uithoorn trekker/coördinator van deze activiteit.

5.6 Beperken CO₂-uitstoot en andere broeikasgassen

Trekker: TRB-MIL (ruimtelijk beleid, milieu).

De volgende Diemense maatregelen en jaarlijkse CO₂-besparing zijn opgenomen in de provinciale CO₂-monitor Enervisa. Zie voor een specificatie in *bijlage 4, punt 8*.

energiemaatregelen	kg CO ₂
Warmte/koude opslag Plantage de Sniep en particulieren en bedrijven	683.000
Maatregelen duurzame energiepakket en PV particulieren 2008-2016	430.000
PV en zonneboiler gemeentelijke gebouwen 2008-2016	101.000
Energiebesparing gemeentelijke gebouwen 2010-2016	88.000
Overige bekende maatregelen	476.000
subtotaal energiebesparing en opwekken duurzame energie in Diemen	1.796.000
Gecertificeerde inkoop groene stroom en gas door de gemeente	2.598.000
Afvalscheiding door huishoudens op basis gegevens 2013	3.214.000
Opwekken elektriciteit/warmte door verbranding huishoudelijk afval bij AEB	3.704.000
totaal gerealiseerde besparing CO₂-uitstoot (voor zover bekend)	11.312.000

Uit het overzicht blijkt dat het scheiden en verwerken van huishoudelijk afval op dit moment een grote bijdrage levert aan het verminderen van de CO₂-uitstoot.

Op 3 november 2015 hebben B&W besloten de Parijsverklaring van het Klimaatverbond Nederland te ondertekenen. Daardoor is expliciet verklaard in 2030 met de eigen organisatie geen broeikasgassen meer uit te stoten. Naast de uitstoot van CO₂ door energieverbruik is alleen het gebruik van koudemiddel in koelmachines relevant.

Actie 1: streven om zelf voor 100% van de behoefte al in 2030 in plaats van 2040 duurzame energie op te wekken; lukt dit niet volledig, dan voor het restant een goede CO₂-compensatie toepassen.

Actie 2: bij duurzaam inkopen extra aandacht besteden aan minimaliseren van het energieverbruik.

Actie 3: bij vervanging van koelmachines kiest de gemeente - indien beschikbaar - voor een machine die gebruik maakt van een natuurlijk koudemiddel.

5.7 Duurzaam en circulair inkopen

Trekker: TRB-MIL (ruimtelijk beleid, milieu).

B&W hebben op 26 juli 2011 de beleidsnota Duurzaam inkopen in Diemen vastgesteld. Uitgangspunt is het voldoen aan landelijk vastgestelde criteria, vertaald in eisen en wensen (gunningcriteria), die staan vermeld op www.pianoo.nl/duurzaaminkopen. Voor het voldoen aan de eisen zijn doelstellingen geformuleerd.

Per 31 december 2016 zijn er 47 productgroepen. Daarvan zijn er in Diemen 33 (exclusief openbare verlichting) relevant, waarbij in 32 productgroepen sprake is van eisen en in 27 productgroepen sprake is van wensen.

We voldoen eind 2016 aan 56% van alle eisen in een productgroep (64% van de afzonderlijke eisen) en 42% van alle wensen in een productgroep (52% van de afzonderlijke wensen). In inkoopvolume in € liggen de percentages hoger, maar dat is niet uitgerekend. Er zijn met name nog verbeteringen mogelijk/nodig bij: hardware (computer, monitor, server en telefooncentrale), gemalen, zware motorvoertuigen, dienstauto's, bedrijfskleding en kantoormeubilair.

De gemeentelijke doelstellingen en realisatie zagen er voor de periode 2011-2016 als volgt uit:

bij het inkopen voldoen aan eisen of wensen van 33 relevante productgroepen conform de landelijk vastgestelde criteria	doelstelling of realisatie						
	mei 2011	eind 2011	eind 2012	eind 2013	eind 2014	eind 2015	eind 2016
doelstelling voor alle eisen per productgroep in %	n.v.t.	50	75	90	95	100	100
aantal afzonderlijke eisen aanwezig, absoluut	96	92	92	112	112	115	115
voldoen aan aantal afzonderlijke eisen, absoluut	39	39	44	65	71	68	74
voldoen aan alle eisen per productgroep in %	35	39	48	47	50	50	56
voldoen aan aantal afzonderlijke eisen in %	41	42	48	58	63	59	64
doelstelling voor afzonderlijke wensen	n.v.t.	geen	geen	geen	geen	geen	geen
aantal afzonderlijke wensen aanwezig, absoluut	52	50	49	72	72	69	66
voldoen aan afzonderlijke wensen, absoluut	13	14	12	22	23	25	34
voldoen aan alle wensen per productgroep in %	12	20	19	20	24	37	42
voldoen aan afzonderlijke wensen in %	25	28	24	31	32	36	52

Door het actualiseren van criteriadocumenten wijzigt ook het aantal eisen en wensen.

In 2013 en 2015 zijn veel eisen geschrapt en toegevoegd (waaraan uiteraard niet in alle gevallen meteen kan worden voldaan).

Toch is bij het voldoen aan de eisen en wensen een stijgende tendens te zien.

De sterke stijging bij de wensen in 2016 komt met name door de inkoop van vervoer. In een

benchmark van Natuur & Milieu van 34 aanbestedingen leerlingenvervoer en 30 aanbestedingen Wmo-vervoer bezet Diemen, na Leeuwarden, wat duurzaamheid betreft de tweede plaats.

Nieuw is de ontwikkeling naar circulair inkopen. Er is een landelijke green deal voor circulair inkopen gesloten en ook een vernieuwde wegwijzer circulair inkopen beschikbaar gekomen op de website van pianoo.

Om circulair inkopen in te bedden in de gemeentelijke organisatie is scholing van de inkopers noodzakelijk.

De beleidsnota Duurzaam inkopen in Diemen bevat doelstellingen tot en met eind 2015. Voor de periode vanaf 2016 is een herijking van het beleid noodzakelijk. Op 5 juli 2016 is besloten dat de speerpunten voor het onderwerp duurzaamheid zijn: energie, klimaat en circulaire economie (waaronder duurzaam en circulair inkopen).

Op verzoek van de gemeente gaat de Stichting RIJK onderzoeken of er een kopgroep van gemeenten kan worden gevormd om beleid te ontwikkelen.

Op 8 december 2016 hebben ondermeer 4 ministeries, 3 provincies en 51 gemeenten een Manifest Maatschappelijk Verantwoord Inkopen 2016-2020 ondertekend. Drie bij de Stichting RIJK aangesloten gemeenten hebben dit manifest al ondertekend en daardoor de verplichting op zich genomen om binnen zes maanden een actieplan op te stellen. Diemen heeft zich op 9 maart 2017 (B&W-besluit 28 februari 2017) bij dit manifest aangesloten.

Het gemeentelijk inkoopprogramma 2017 wordt getoetst op de mogelijkheden om al in 2017 maatschappelijk verantwoord te gaan inkopen.

In Duo+-verband is Diemen trekker/coördinator van deze activiteit.

5.8 Circulaire economie

Deze paragraaf is nieuw en wordt later uitgebreid op basis van het resultaat van het traject om het ambitieniveau voor duurzaamheid te verhogen.

a. Circulaire gebiedsontwikkeling

Trekker: TPJ (projecten) en TIF (infra).

We spreken van circulair als we grondstoffen langer en hoogwaardiger in de keten houden.

Bij een circulaire economie gaat het om:

- a. economische kansen en minder afhankelijk worden van schaarse grondstoffen;
- b. nieuwe businessmodellen;
- c. lage milieudruk en minder afval.

Op 7 juli 2016 heeft een ambtelijke inspiratiesessie duurzame en circulaire gebiedsontwikkeling plaatsgevonden. Op basis hiervan vinden de volgende acties plaats.

1. Team Infra ziet circulair inkopen van materialen voor (onderhoud van) wegen en riolering als kansrijke onderwerpen om uit te werken. Op dit moment wordt voor wegen en riolering beton en pvc gebruikt. Deze materialen zitten in de top vijf van meeste ingekochte

materialen door Team Infra. Team Infra koopt deze materialen nu zelf in, doet ook zelf de uitvoering van het werk en zorgt ook zelf voor de afvoer van gebruikte/afgedankte materialen na sloop. Team Infra gaat onderzoeken hoe voor aanleg en onderhoud van wegen op een circulaire manier gebruik kan worden gemaakt van materialen.

2. Team Projecten wil energieneutrale en circulaire KPI's (key performance indicators) gaan hanteren bij aanbesteding of bij gronduitgifte.
3. Team Projecten gaat werken aan een voorbeeldstellend energieneutraal en circulair gebouw/gebied of casus om van te leren. Daarbij worden keuzes gemaakt in één of meerdere thema's. Uitgezocht wordt of en zo ja hoe de gemeente op die thema's bovenwettelijke eisen kan stellen en om prestatiegaranties kan vragen bijvoorbeeld ten aanzien van de energie-installaties.

b. Duurzaam bouwen

Trekker: TRB-MIL (ruimtelijk beleid, milieu).

De gemeente wil de markt uitdagen om scherpere duurzaamheidprestaties (waaronder energie) te leveren dan het wettelijk minimum. Hiertoe wordt een lijst met uitgangspunten op hoofdlijnen (niet op maatregelniveau) opgesteld.

De door de marktpartij te leveren duurzaamheidprestatie zal onderdeel uitmaken van het selectieproces bij de aanbesteding (als de gemeente eigenaar is van de grond) of van de afwegingen om bijvoorbeeld af te wijken van een bestemmingsplan (als de marktpartij eigenaar is van de grond).

c. Regionale agenda circulaire grondstoffen

Trekker: TIF (infra).

In de MRA is een ruimtelijk-economische actieagenda 2016-2020 opgesteld. Hierin zijn acties op het gebied van circulaire grondstoffen opgenomen. Op 7 juli 2016 heeft de MRA de plannen voor circulaire grondstofstromen toegelicht. Hoe Diemen aan de agenda gaat deelnemen hangt af van nader onderzoek naar afvalstromen dat Afvalbedrijf De Meerlanden gaat uitvoeren.

d. Duurzaamheid in de Woonvisie

Trekker: TRB (ruimtelijk beleid).

Er wordt een nieuwe Woonvisie opgesteld, waarin meer dan voorheen aandacht voor duurzaamheid kan worden opgenomen.

5.9 Natuur- en milieueducatie

Trekker: TSB (beleid afdeling Samenleving).

De diensten en producten op het gebied van natuur- en milieueducatie (NME), extra ten opzichte van wat in het kader van schoolplannen al wettelijk verplicht is, worden vanaf 2015 via een dienstverleningsovereenkomst afgenomen van de gemeente Amstelveen.

Er worden lessen, leskisten, schoolondersteuning en boerderijeducatie aangeboden. Daarnaast wordt een deel van het budget ingezet voor rondleidingen in het Diemberbos met een boswachter. Op de website www.nmedichtbij.nl staat het meest actuele overzicht van de diensten die NME aanbiedt aan de scholen.

5.10 Verkeer en vervoer

Verkeer en vervoer is verantwoordelijk voor ongeveer een kwart van de broeikasgas emissies in Nederland. Daarvan komt tweederde deel voor rekening van personenauto's. Het verminderen van het personenautogebruik heeft daarom een hoge prioriteit, evenals het omschakelen op milieuvriendelijkere brandstoffen.

Het is van belang om zeker voor korte verplaatsingen in de bebouwde kom de auto wat vaker te laten staan. In Diemen is een goed en veilig netwerk van voet- en fietspaden aanwezig.

In 2016 hebben twee Diemense scholen meegedaan met de actieweek 'groene voetstappen' (lopend of per fiets naar school gaan) die jaarlijks door de Vereniging Klimaatverbond wordt georganiseerd. Eén school heeft ook deelgenomen aan de kinderklimaatop.

Doelstelling: in de periode 2013-2017 15% energie besparen en/of duurzame brandstof gebruiken.

Deze doelstelling wordt, zoals vorig jaar ook al is gemeld, niet gehaald.

Onderstaande acht acties zijn in het Actieplan energiebeleid 2013-2017 opgenomen.

1	<p>Verkeerstellingen en verkeersmodel (voortzetten) Trekker: TRB (ruimtelijk beleid). Het periodiek uitvoeren van verkeerstellingen wordt voortgezet. In 2016 is het gemeentelijke verkeersmodel geactualiseerd in afstemming op het vernieuwde regionale verkeersmodel. Voor en na de openstelling van de Fortdiemerdamweg tussen IJburg en Diemen zijn verkeerstellingen uitgevoerd om de verkeerseffecten te kunnen volgen. Bij de vervanging en aanschaf van nieuwe verkeersregelinstallaties wordt rekening gehouden met de mogelijkheid om tellingen te kunnen uitvoeren.</p>
2	<p>Verbeteren voorzieningen voor langzaam verkeer (voortzetten) Trekker: TIF (infra). Verbetering van fiets- en wandelroutes maakt onderdeel uit van het project Oost-West As (Hartveldseweg en Muiderstraatweg). Het uitvoeringsprogramma bij de Investeringsagenda fiets van de Stadsregio bevat een aantal verbeteringen van zwakke schakels in het regionale fietsnetwerk in Diemen. Op basis van het tracébesluit Schiphol-Amsterdam-Almere (SAA) komen er nieuwe fietsverbindingen onder de rijksweg A9 door en langs de rijksweg A9 over de Gaasp in het Diemberbos. Bij de aanleg van de laatste fase van de oostelijke ontsluitingsweg IJburg komt er een rechtstreekse fietsverbinding tussen IJburg en Zuidoost via het Diemberbos. Bij de NS-stations Diemen en Diemen Zuid kunnen OV-fietsen worden gehuurd. Bij station Diemen Zuid komen extra fietsenstallingen. In het centrumgebied zijn extra nietjes geplaatst.</p>
3	<p>Verbeteren van het collectief vervoer (voortzetten) Trekker: TRB (ruimtelijk beleid). De gemeente levert (voortdurend) een actieve inbreng in het kader van de concessieverlening door de Stadsregio aan vervoersbedrijven, gericht op voldoende openbaar vervoer aanbod in Diemen. Op grond van het Vervoerplan Noord/Zuidlijn dat medio 2018 moet ingaat gaat tramlijn 9 in 2018 niet meer naar Amsterdam Centraal maar via de binnenring naar Amsterdam Sloterdijk. Buslijn 44 is vaker gaan rijden, eerst in de spits en daarna ook overdag.</p>

	<p>In de avonduren is de sprinterdienstregeling op de Zuidtak door de NS verminderd van een kwartier- naar een halfuurdienst.</p> <p>In de komende jaren zullen doorstromingsmaatregelen op het hele tracé van tramlijn 9 worden getroffen waardoor de reistijd wordt bekort en de betrouwbaarheid toeneemt (is in Diemen onderdeel van het project Oost-West As).</p> <p>Deelgenomen wordt aan een regionale aanbesteding voor acht extra informatiepanelen op haltes. In Diemen-Noord worden haltes beter toegankelijk gemaakt als onderdeel van het groot onderhoud.</p>
4	<p>Verminderen van het autobezit en gebruik (voortzetten)</p> <p>Trekker: TRB (ruimtelijk beleid).</p> <p>Minder autobezit wordt gestimuleerd door in elke wijk van Diemen parkeerplaatsen te reserveren voor auto's van een aanbieder van autodelen en door strengere parkeernormen bij nieuwbouwprojecten.</p> <p>Minder autogebruik wordt gestimuleerd door het verbeteren van voorzieningen voor langzaam verkeer en het openbaar vervoer.</p>
5	<p>Oplaadpalen elektrisch vervoer (MRA-E) (voortzetten)</p> <p>Trekker: TRB-MIL (ruimtelijk beleid, milieu).</p> <p>Het aantal geplaatste openbare oplaadpalen bedraagt: drie in 2013, één in 2014 en zeven in 2016. Uitbreiding van het aantal oplaadpalen vindt plaats op basis van de Notitie opladen elektrische auto's in Diemen die op 12 januari 2016 door B&W is vastgesteld. Gebruik kan worden gemaakt van een gesubsidieerde aanbesteding van de MRA-E of van het gratis aanbod van marktpartijen (thans alleen nog Allego). Ook het opladen vanaf eigen terrein met een oplaadkabel over de openbare weg is onder bepaalde voorwaarden toegestaan.</p> <p>In 2016 heeft Allego op zeven locaties, waarvan twee voortkomend uit een MRA-E aanbesteding, (Bomenrijk, Boven Rijkersloot nabij Kruidenhof, Schoolstraat, Van Medenbach Wakkerplein, Henry Dunantlaan, Martin Luther Kinglaan en Houtbosch) openbare oplaadpalen voor elektrisch aangedreven auto's geplaatst. Tegen de achtste locatie Rietgors is bezwaar gemaakt door omwonenden.</p> <p>Tegen de locatie Klipperweg van Pitpoint uit de MRA-E aanbesteding is ook bezwaar gemaakt door omwonenden. Hiernaast is een verkeersbesluit genomen voor de locatie Harmonielaan van Pitpoint.</p> <p>B&W hebben eind 2016 besloten om de exploitatie van de oplaadpalen van EVnetNL (Diemerhof, Vlasdonk en Gruttoplein) en Nuon (Prinses Beatrixlaan) vanwege het eindigen van de betreffende overeenkomsten over te dragen aan MRA-E. Hierdoor zorgt MRA-E voor de exploitatie in de periode 2017 tot en met 2021.</p>
6	<p>Realiseren vulpunten groen gas & waterstof (MRA) (extensief uitvoeren)</p> <p>Trekker: TRB-MIL (ruimtelijk beleid, milieu).</p> <p>Het gebruik van waterstof als brandstof vindt nog maar op zeer bescheiden schaal plaats. De mogelijkheden van het realiseren van vulpunten voor groen gas worden in beginsel in regionaal verband onderzocht. De gemeente Haarlemmermeer is trekker.</p>
7	<p>Promotie elektrische brommers en scooters (stilstand)</p> <p>Trekker: TRB-MIL (ruimtelijk beleid, milieu).</p> <p>Daarbij dient primair aandacht te worden besteed aan bezorgdiensten. In 2014 heeft de gemeente aan bedrijven met een bezorgdienst voorlichting gegeven over de milieu-investeringsaftrek (MIA) en Vrije afschrijvingsregeling milieu-investeringen (Vamil).</p>
8	<p>Goederenvervoer en milieuzones (Stadsregio Amsterdam) (nader bezien)</p> <p>Trekker: TRB (ruimtelijk beleid).</p> <p>De Stadsregio heeft een beleidskader opgesteld voor milieuzones/bevoorradingprofielen en venstertijden (7.00 tot 12.00 uur) om regionale afstemming te bevorderen. Van deze activiteiten wordt indien nodig en mogelijk gebruik gemaakt. Venstertijden zijn er op de aangepaste losplaats langs de Ouddiemerlaan bij het winkelcentrum Diemerplein (maandag tot en met zaterdag van 7.00 tot 12.00 uur). In 2015 zijn ook nadere afspraken vastgelegd over de bevoorrading op het plein bij het winkelcentrum Diemerplein.</p>

5.11 Afvalpreventie en afvalscheiding

Trekker: TIF (Infra) en TWB (wijkbeheer).

Opstellen van een duurzaam afvalbeleid waarin het bevorderen van kringlopen (hergebruik/recycling van grondstoffen) voorop staat.

Via De Meerlanden worden de afvalstoffen waar mogelijk en voor het grootste deel gescheiden en via de eindverwerking voor hergebruik of opwekking van energie ingezet. Op 19 februari 2015 heeft de gemeenteraad besloten om verbeteringen (zoals grotere opening in de gft-containers, meer brenglocaties en meer voorlichting) met betrekking tot de afvalscheiding door de bewoners door te voeren.

Op 5 januari 2016 hebben B&W besloten:

- 180 niet-functionerende gft-containers bij hoogbouw te verwijderen;
- wel functionerende gft-containers te voorzien van een grote inwerpopening;
- plastic containers ook te gaan gebruiken voor drankenkartons;
- 15 restafvalcontainers bij hoogbouw te gaan gebruiken voor plastic en drankenkartons;
- het grof vuil tweewekelijks te gaan inzamelen;
- geen tariefdifferentiatie te gaan invoeren.

Op 18 februari 2016 heeft de gemeenteraad ingestemd met het voorstel met uitzondering van het grof vuil dat (net als voorheen) wekelijks moet worden ingezameld.

De invoering van verbeteringen vormt de basis voor het meetbaar maken van doelstellingen met betrekking tot vermindering, scheiding en recycling van huishoudelijk afval. Zie voor de hoeveelheid ingezameld afval *bijlage 5*.

5.12 Regionale samenwerking

Trekker: TRB-MIL (ruimtelijk beleid, milieu).

In de Metropoolregio Amsterdam (MRA) neemt de gemeente deel aan de acties oplaadpunten elektrisch vervoer en warmtenet.

Zie *paragraaf 5.10 punt 5*.

Zie *paragraaf 5.5 punt 7*.

De wethouders duurzaamheid/energie van de A&M gemeenten hebben zo'n drie keer per jaar een informeel overleg, zo mogelijk gekoppeld aan een werkbezoek.

De A&M gemeenten werken samen met Amsterdam bij de uitvoering van het VNG energieakkoord. Deze door de VNG ingestelde regio krijgt in de periode 2015 tot en met 2017 een jaarlijkse subsidie van € 105.905 voor het organiseren van energieacties (waaronder een regionaal energieloket, zie *paragraaf 5.4 punt 8*) voor eigenaren/bewoners.

De provincie Noord-Holland levert ondersteuning via het Servicepunt duurzame energie. De voor de gemeente beschikbare uren werden afgenomen als projectondersteuning. In 2015 hebben de A&M-gemeenten de gezamenlijk beschikbare uren gebruikt voor het laten uitvoeren van een evaluatie over de periode 2008-2013 van de acties om te komen tot energieneutraal in het jaar 2040.

Daarnaast kan de gemeente voor bepaalde acties ook aansluiten bij andere samenwerkingsverbanden. Zo hebben de windgemeenten in het zuiden van de provincie, waaronder Diemen, gezamenlijk opgetrokken tegen de provinciale windplannen.

Begin 2017 zijn ambtelijk afspraken gemaakt over verdere samenwerking in Duo+-verband. Als trekker/coördinator zijn aangewezen:

- Uithoorn voor regionaal energieloket en warmtetransitieplan;
- Ouder-Amstel voor website duurzaamheid en collectieve inkoopacties;
- Diemen voor duurzaam/circulair inkopen en verduurzamen bedrijventerreinen.

Voor andere onderwerpen ligt uitvoering op lokaal niveau meer voor de hand. Bijvoorbeeld activiteiten richting bedrijven in samenwerking met een lokale ondernemersvereniging.

Kortom, nut en noodzaak en schaal van samenwerking wordt steeds afgestemd op de behoefte.

5.13 Financiën duurzaamheid

Trekker: TRB-MIL (ruimtelijk beleid, milieu).

Jaarlijks budget

Er is een jaarlijks budget van € 15.000 beschikbaar voor het uitvoeren van klimaatbeleid. Dit budget wordt jaarlijks geheel besteed. Ten laste van dit budget komen ondermeer de kosten van energieprojecten en informatiemateriaal.

SLOK-uitkering

De gemeenteraad heeft op 25 juni 2009 besloten om de uitkering van het Rijk in het kader van de Stimulering van Locale Klimaatactiviteiten (SLOK) van € 61.232 te oormerken voor klimaatbeleid en de middelen toe te voegen aan de in te stellen bestemmingsreserve SLOK. De reserve kan worden gebruikt voor het afdekken van de kosten van de activiteiten 'extra voorlichting en handhaving Diemense bedrijven' (zie *paragraaf 5.3 punt 4*) en 'individueel besparingsadvies aan huishoudens' (zie *paragraaf 5.4 punt 7*).

Voor het laatstgenoemde project heeft de gemeenteraad op 16 april 2015 € 20.000 ten laste van de reserve beschikbaar gesteld. Voor dit project heeft de gemeente in 2016 een subsidie van de Stadsregio Amsterdam ontvangen (zie hierna), zodat de € 20.000 weer toegevoegd kan worden aan de reserve SLOK.

Subsidie van de Stadsregio Amsterdam

In 2016 heeft de gemeente voor twee projecten subsidie van de Stadsregio Amsterdam ontvangen in het kader van de Stimuleringsimpuls Economie en Regionale woningmarkt:

1. € 25.000 voor pilotprojecten verduurzamen bestaande woningen;
2. € 14.954 voor onderzoek optimale duurzame energievoorziening Bergwijkpark Noord. Project 1 betrof: a. het geven van energieadvies aan huis door het Energie Spaar Centrum aan bewoners van corporatiewoningen ad. € 18.600; b. de advisering door Maarten Corpeleijn Huur&Energie Consult aan Woningstichting Rochdale voor het plaatsen van PV-panelen op haar daken ad. € 6.570; c. de organisatie van de voorlichtingsbijeenkomst voor VVE's over het plaatsen van PV-panelen op haar daken door Maarten Corpeleijn Huur&Energie Consult ad. € 910. Totale kosten € 26.080, waarvan € 1.080 ten laste van de gemeente is gekomen.

Project 2 betrof het voor Bergwijkpark Noord uitvoeren van een energieconceptenstudie en marktconsultatie door Merosch ad. € 14.954 (alle kosten zijn gesubsidieerd). Mede op basis van de studie heeft de ontwikkelaar besloten om de eerste bouwblokken in Holland Park aan te sluiten op het warmtenet.

Subsidie duurzame energiepakket

De gemeente heeft subsidie verkregen van de provincie Noord-Holland ten behoeve van eigenaren/bewoners voor het treffen van duurzame energiemaatregelen. Voor de periode 2013-2016 gaat het om totaal € 43.239, gemiddeld per jaar € 10.810.

In 2013 is € 13.210,86 subsidie uitgekeerd.

In 2014 is € 17.780,74 subsidie uitgekeerd.

In 2015 is € 3.657,08 subsidie uitgekeerd.

In 2016 is € 14.965,15 subsidie verleend (waarvan € 523,20 nog niet is gereed gemeld en uitgekeerd).

Totaal is € 49.613,83 verleend, waarvan € 6.374,83 beschikbaar is gesteld als gemeentelijk budget, zodat alle aanvragen die aan de subsidieverordening voldeden konden worden gehonoreerd.

Vanaf 1 oktober 2016 bestaat de subsidieregeling niet meer en is er landelijke subsidie energiebesparing eigen huis beschikbaar.

Zie voor informatie over de gesubsidieerde maatregelen *bijlage 4*.

Duurzaamheidslening

Op 17 december 2015 heeft de gemeenteraad de Verordening duurzaamheidsleningen 2016 vastgesteld (ter vervanging van de verordening uit 2013).

Eigenaren/bewoners kunnen vanaf 15 november 2013 een duurzaamheidslening krijgen van de gemeente, via het Stimuleringsfonds Volkshuisvesting (SVn), van minimaal € 2.500 en maximaal € 5.000 voor het treffen van energiebesparende maatregelen en/of het aanschaffen van zonnepanelen. Vanaf 1 januari 2016 kunnen ook Verenigingen van Eigenaren tot en met negen appartementen en huurders in aanmerking komen voor een duurzaamheidslening. Voor Verenigingen van Eigenaren vanaf tien appartementen is een landelijke energiebespaarlening beschikbaar.

SVn heeft zowel in 2015 als in 2016 één lening geweigerd in verband met een negatieve krediettoets. In 2016 zijn vijf verleende duurzaamheidsleningen (waaronder één voor een huurder) door de gemeente ingetrokken omdat er geen gebruik van werd gemaakt.

Op 12 juli 2016 heeft de gemeenteraad het financieringsplafond vastgesteld op € 250.000. In de risicoreserve startersleningen is € 50.000 opgenomen voor risico's verbonden aan de duurzaamheidsleningen. De risicoreserve is nog niet aangesproken.

De volgende besluiten zijn genomen over duurzaamheidsleningen:

besluiten duurzaamheidsleningen in de jaren	2013	2014	2015	2016
aantal leningen geweigerd door SVn	0	0	1	1
aantal leningen ingetrokken door de gemeente	0	0	0	5
aantal leningen in aanvraag bij SVn	0	0	0	2
totaal aantal leningen verstrekt door SVn	1	6	0	13
waarvan voor zonnepanelen	1	5	0	13
waarvan voor zonnepanelen en woningisolatie	0	1	0	0
gemiddeld bedrag per toegekende lening	€ 4.902	€ 4.545	€ 0	€ 4.309
totaal toegekend bedrag	€ 4.902	€ 27.267	€ 0	€ 56.018
oorspronkelijk bedrag verstrekte leningen per 31 december		€ 32.169	€ 32.169	€ 88.187
schuldrestant verstrekte leningen per 31 december			€ 27.338	€ 76.147

BIJLAGE 1 GELUIDSBELASTING

1. Geluidsniveau in Diemen vanwege rail- en wegverkeerslawaai in 2006, 2011 en 2016

Vanaf het jaar 2006 moet de gemeente elke vijf jaar geluidsbelastingkaarten en -tabellen opstellen voor woningen met een geluidsbelasting van 55 dB etmaalwaarde of hoger alsmede een actieplan ter vermindering van de geluidsbelasting vanwege gemeentelijke wegen.

In onderstaand overzicht staan de aantallen geluidsbelaste woningen in 2006, 2011 en 2016 vanwege rail- en wegverkeer. Op grond van de regelgeving zijn de resultaten op honderdtallen afgerond. L_{den} (day-evening-night) staat voor het gehele etmaal en L_{night} voor de nachtperiode.

aantal geluidsbelaste woningen in 2006, 2011 en 2016, verdeeld naar etmaal en nacht, van railverkeer							
L _{den}	2006	2011	2016	L _{night}	2006	2011	2016
55-59	800	1.000	100	50-54	700	800	0
60-64	700	500	0	55-59	500	100	0
65-69	300	0	0	60-64	0	0	0
70-74	0	0	0	65-69	0	0	0
v.a. 75	0	0	0	v.a. 70	0	0	0
totaal	1.800	1.500	100	totaal	1.200	900	0

De berekende geluidsbelasting vanwege *railverkeerslawaai* ligt in 2011 lager dan in 2006. Hiervoor is geen duidelijke oorzaak aan te wijzen.

De berekende geluidsbelasting vanwege railverkeerslawaai ligt in 2016 fors lager dan in 2011. Hier is duidelijk te zien dat de raildempers en geluidsschermen langs het spoor in Diemen Centrum zeer effectief zijn.

aantal geluidsbelaste woningen in 2006, 2011 en 2016, verdeeld naar etmaal en nacht, van wegverkeer							
L _{den}	2006	2011	2016	L _{night}	2006	2011	2016
55-59	2.200	5.200		50-54	1.000	2.300	
60-64	800	1.700		55-59	200	400	
65-69	200	300		60-64	0	0	
70-74	0	0		65-69	0	0	
v.a. 75	0	0		v.a. 70	0	0	
totaal	3.200	7.200		totaal	1.200	2.700	

In 2016 is (door een communicatiestoornis tussen externe adviseurs) per abuis gerekend zonder geluidsschermen langs de snelwegen en gemeentelijke wegen. Dit wordt nog gecorrigeerd. De nieuwe berekeningen komen naar verwachting in april/mei 2017 beschikbaar.

Op de rijkswegen is sprake van een toename van de intensiteiten. Bij het knooppunt Watergraafsmeer gaat het om:

- rijksweg A1: in 2011 120.000 en in 2016 135.000 motorvoertuigen per etmaal;
- rijksweg A10: in 2011 148.000 en in 2016 158.000 motorvoertuigen per etmaal.

De berekende geluidsbelasting vanwege *wegverkeerslawaai* in 2011 is, door een afwijkende berekeningsmethodiek, fors hoger dan in 2006. In 2011 is uitgegaan van de werkelijke geluidsbelasting per bouwlaag, terwijl in 2006 voor alle woningen een rekenhoogte is aangehouden van vier meter. De toegepaste methodiek voor 2011 is gedetailleerder, waardoor de uitkomst nauwkeuriger is dan in 2006.

Voor *industrielawaai* en *vliegverkeerslawaai* geldt respectievelijk dat er onvoldoende (37 afgerond op honderdtallen naar 0) of geen woningen zijn met een geluidsbelasting van 55 dB etmaalwaarde of hoger. Aan deze geluidsbronnen wordt daarom in deze bijlage geen aandacht besteed.

2. Geluidsniveau in Diemen vanwege gemeentelijke wegen in 2006, 2011 en 2016

De berekende geluidsbelasting in Diemen vanwege gemeentelijke wegen is in 2011 hoger dan in 2006. In 2016 is weer sprake van een duidelijke verbetering ten opzichte van 2011. Het aantal woningen bedroeg per 1 januari:

- 2006: 10.200 waarvan 7.448 tot en met 54 dB (73%);
- 2011: 10.426 waarvan 6.849 tot en met 54 dB (66%);
- 2016: 13.216 waarvan 9.792 tot en met 54 dB (74%).

De verschillen kunnen maar voor een klein deel worden verklaard.

De sterke stijging van het aantal woningen tussen 2011 en 2016 is het gevolg van nieuwbouw en uitbreiding van de definitie van woning door het CBS, waardoor ook studentenwoonruimte wordt meegenomen.

aantal geluidsbelaste woningen in 2006, 2011 en 2016 vanwege gemeentelijke wegen								
jaar	geluidsbelasting vanaf 55 dB L _{den} gecumuleerd vanwege gemeentelijke wegen							
	totaal	55 + 56	57 + 58	59 + 60	61 + 62	63 + 64	65 + 66	67 - 69
2006	2.752	986	544	500	383	219	104	16
2011	3.577	976	970	652	471	231	164	113
2016	3.424	854	1.035	584	544	229	121	57

In 2006 is per abuis de grens getrokken bij 55 dB. De voorkeurswaarde is 53 dB. Bij een hogere geluidsbelasting dan de voorkeurswaarde moet het dus gaan om woningen vanaf 54 dB. In paragraaf 3 is de grens wel vanaf 54 dB.

3. Geluidsniveau in Diemen vanwege gemeentelijke wegen in 2011 en 2016

In onderstaande overzichten staan de aantallen woningen die in het jaar 2011 respectievelijk 2016 een gecumuleerde geluidsbelasting hebben vanaf 54 dB veroorzaakt door gemeentelijke wegen.

Diemen Noord is inclusief Spoorzicht en Buitenlust.

Diemen Zuid is inclusief de bedrijventerreinen Verrijn Stuart, Sniep en Stammerdijk.

2011: aantal woningen in geluidsklasse in dB vanwege gemeentelijke wegen										
locatie van de woning	totaal vanaf 54	specificatie vanaf 54 dB								
		54	55-56	57-58	59-60	61-62	63-64	65-66	67-68	69
Diemen Noord	1041	134	261	348	260	32	6	0	0	0
Diemen Centrum	1466	110	158	268	136	348	170	164	112	0
Diemen Zuid	1621	307	557	354	256	91	55	0	1	0
totaal	4128	551	976	970	652	471	231	164	113	0

In 2011 voldoet vanwege gemeentelijke wegen 60,4% van de woningen aan de voorkeursgrenswaarde van 53 dB. De hoogste score is 68 dB bij 14 woningen.

2016: aantal woningen in geluidsklasse in dB vanwege gemeentelijke wegen										
locatie van de woning	totaal vanaf 54	specificatie vanaf 54 dB								
		54	55-56	57-58	59-60	61-62	63-64	65-66	67-68	69
Diemen Noord	725	218	194	244	39	26	4			
Diemen Centrum	1392	84	143	279	175	378	160	120	34	19
Diemen Zuid	1367	292	359	338	271	97	5	1	4	
subtotaal	3484	594	696	861	485	501	169	121	38	19
nieuwbouw	594	60	158	174	99	43	60			
eindtotaal	4078	654	854	1035	584	544	229	121	38	19

In 2016 voldoet vanwege gemeentelijke wegen 69,1% van de woningen aan de voorkeursgrenswaarde van 53 dB. De hoogste score is 69 dB bij 19 woningen. Kijken we alleen naar de woningen die er in 2011 al waren dan voldoet daarvan 66,6%. Kijken we alleen naar de toevoeging 2011-2016 dan voldoet daarvan 78,7%. Er is in 2016 dus een duidelijke verbetering ten opzichte van 2011.

Omdat de berekeningen in 2016 per abuis zijn uitgevoerd zonder het geluidsscherm langs de Gooiseweg zal de werkelijke verbetering nog iets gunstiger uitpakken. De nieuwe berekeningen komen naar verwachting in april/mei 2017 beschikbaar.

BIJLAGE 2 LUCHTKWALITEIT

In opdracht van de gemeente heeft de GGD in 2011, 2012 en 2016 (november 2015 t/m oktober 2016) stikstofdioxide gemeten op 25 locaties. Op 16 van deze locaties (behalve waar in het overzicht de **N** van Nieuw achter het nummer is geplaatst) is ook al in 2005 (april 2005 t/m maart 2006) door TNO gemeten.

In de tabel staat een overzicht van de meetresultaten. De verschillen tussen de jaren zijn aangegeven in groen (lagere concentratie) en rood (hogere concentratie) waarbij een ondergrens is gehanteerd van 2 $\mu\text{g.m}^{-3}$ (microgram per kubieke meter).

gemeten jaargemiddelde concentratie stikstofdioxide in $\mu\text{g.m}^{-3}$						
num- mer	meetpunt	nadere omschrijving locatie meetpunt	gemeten waarde			
			2005	2011	2012	2016
1	Heivlinderweg	kruising met Agaatvlinder	29,9	26,5	26,9	23,3
2	Kanaaldijk	tussen Meerkoet 371-477	34,2	31,9	32,6	25,8
3 N	Kanaaldijk	bij Zeezicht	n.v.t.	28,8	27,5	27,6
4	Hofstedenweg	bij nummers 44-46	30,3	29,5	31,8	27,0
5	Hofstedenweg	kruising met Oude Waelweg	36,9	31,6	32,4	27,3
6	Diempolderweg	bij inrit benzinstation	38,8	41,1	40,4	29,6
7	Karekiet	bij elektriciteitshuisje langs de vijver	29,5	30,5	31,1	26,9
8 N	Ouddiemerlaan	kruising met Harmonielaan	n.v.t.	32,3	32,5	26,9
9	Van Dijkstraat	bij nummer 16	26,6	24,9	25,3	21,2
10 N	Ouddiemerlaan	bij De Omval	n.v.t.	29,9	28,6	23,1
11	Muiderstraatweg	bij nummers 35-36	32,9	27,4	27,6	23,6
12 N	Arent Krijtsstraat	kruising met J. van Soesdijkstraat	n.v.t.	36,2	35,6	30,3
13	J. v. Soesdijkstraat	bij nummer 53	39,8	31,4	31,3	29,3
14	Diemerkade	bij nummer 59	32,5	35,2	34,8	26,1
15	Oosterringdijk	bij fietsbrug over A10	39,5	37,3	39,2	29,7
16	Tobias Asserlaan	bij nummers 200-247	34,9	28,9	29,4	25,5
17 N	Muiderstraatweg	tussen Sportlaan en Provincialeweg	n.v.t.	31,6	33,3	29,1
18	Weesperstraat	kruising met Treubweg	35,6	33,1	35,2	28,2
19	Weesperstraat	bij nummer 92	33,9	25,7	26,0	26,3
20	Dalsteindreef	bij kruising Bergwijkdreef	27,2	28,5	27,8	26,7
21 N	Bergwijkdreef	bij kruising Daalwijkdreef	n.v.t.	33,6	33,4	29,9
22	Laagland	bij kruising Diemerdreef	32,6	31,4	28,4	28,3
23 N	Van der Madeweg	tussen Griend en oprit S112	n.v.t.	25,9	25,6	24,0
24 N	Esstede	bij A10	n.v.t.	29,3	30,0	25,6
25 N	P.J. ter Beekstraat	bij kruising met Boven Rijkersloot	n.v.t.	30,8	29,1	25,8
gemiddelde gemeten waarde over 16 locaties in 2005, 2011 en 2012			33,4	30,9	31,3	26,6
gemiddelde gemeten waarde over 25 locaties in 2011 en 2012			n.v.t.	30,9	31,0	26,7

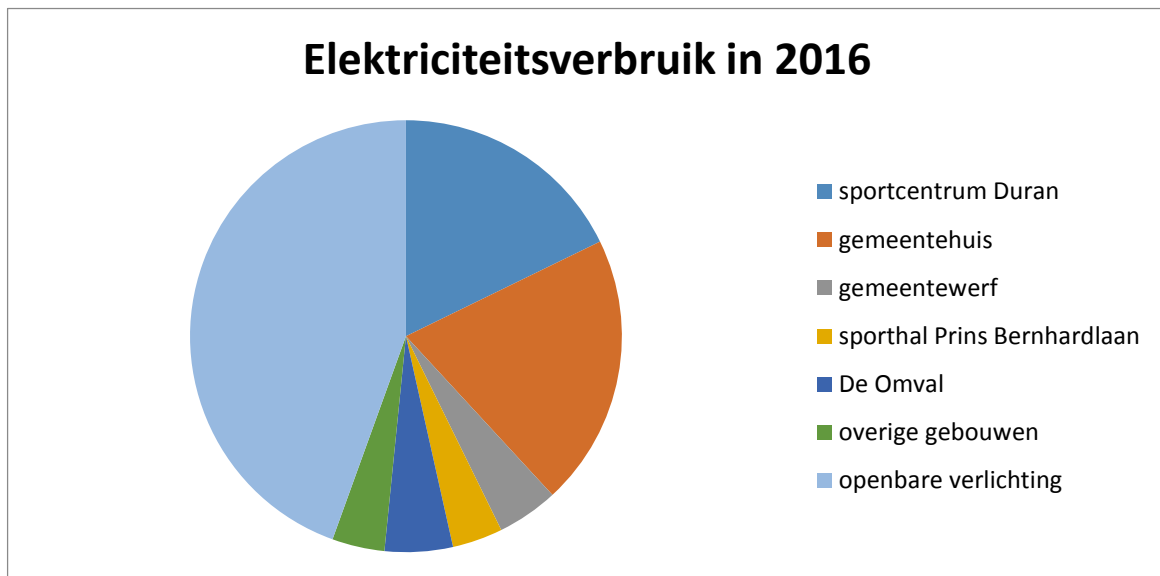
De meetgegevens in Diemen zijn gecorrigeerd met de meetgegevens uit het vaste meetnet van de GGD. Voor de metingen geldt per locatie een onzekerheidsmarge van 13,8% (dat is binnen de EU-eis van 15%). De daling van de concentraties, gerekend over 16 locaties gemiddeld, bedraagt 2,3 $\mu\text{g.m}^{-3}$ in 2011/2012 ten opzichte van 2005 en 4,5 $\mu\text{g.m}^{-3}$ (15%) in 2016 ten opzichte van 2011/2012. De daling komt overeen met de landelijke trend.

Stikstofdioxide is een signaalstof. Voor gezondheidseffecten zijn fijn stof en roet belangrijkere indicatoren. Zie: www.rivm.nl/media/milieu-en-leefomgeving/hoeschoonisonzelucht.

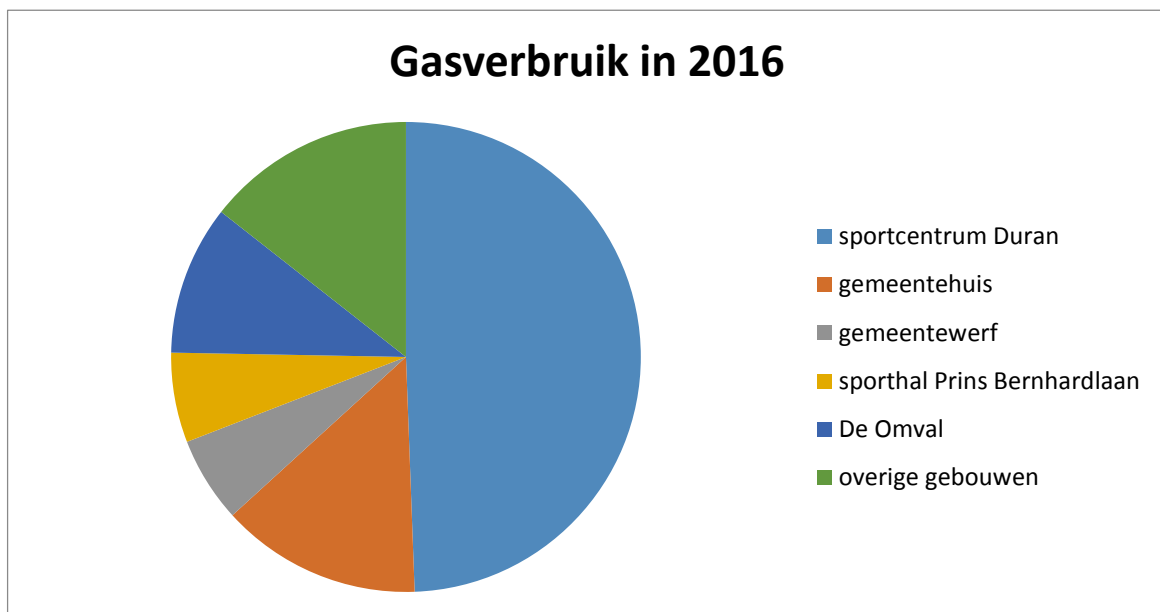
BIJLAGE 3 ENERGIE GEMEENTELIJKE ORGANISATIE

1. Verdeling gemeentelijk energieverbruik

De verdeling van het gemeentelijk elektriciteitsverbruik in het jaar 2016 ziet er als volgt uit:

De verdeling van het gemeentelijk gasverbruik in het jaar 2016 ziet er als volgt uit:

2. Energieverbruik gemeentelijke gebouwen

De dagelijkse exploitatie van diverse gemeentelijke gebouwen is overgedragen aan diverse beheerders:

- ASV: De Schakel;
- Stichting Welzijn Diemen: 't Kruidvat en Noorderlicht;
- Stichting De Omval: De Omval.

De gemeente is verantwoordelijk voor het grootonderhoud aan de buitenschil van de gebouwen en voor de werktuigbouwkundige installaties. De beheerders zijn ondermeer verantwoordelijk voor het energieverbruik in deze gebouwen. Daarbij gaat het bijvoorbeeld om het stookgedrag en het investeren in energiezuinige verlichting. Van een aantal gebouwen is daarom het energieverbruik niet meer bij de gemeente bekend.

Het verbruik in de verschillende kalenderjaren kan niet eenvoudig worden vergeleken. Van belang zijn ondermeer wijzigingen in: de omvang van gebouwen, de openingstijden, de eventuele vervanging van verwarmingstoestellen, het doorvoeren van energiebesparende maatregelen of juist de aanschaf van apparaten die veel energie verbruiken (zoals koeling in De Omval). Hiernaast is voor het gasverbruik de buitentemperatuur van belang. Ter illustratie onderstaand de gegevens van het *elektriciteitsverbruik* in 2013 en 2016 afgezet tegen de geraamde besparing in 2014 en 2015 in enkele gemeentelijke gebouwen.

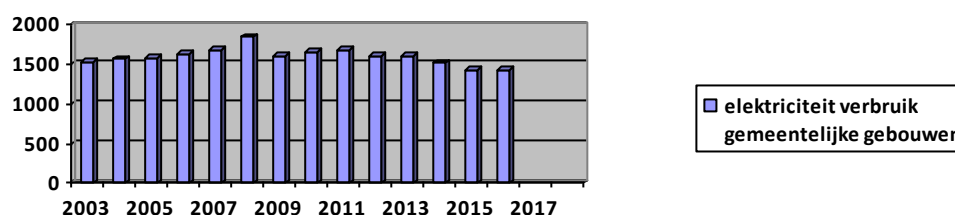
elektriciteitsverbruik en besparing per gebouw	verbruik	besparing		verbruik	
	werkelijk	geraamd	geraamd	geraamd	werkelijk
	2013	2014	2015	2016	2016
gemeentehuis	578.000	0	3.250	575.000	523.000
gemeentewerf	137.000	6.650	0	130.000	118.000
sporthal Prins Bernhardlaan	126.000	0	7.200	119.000	97.000
sportcentrum weth. F.B. Duran	524.000	9.300	24.360	490.000	457.000
De Omval	113.000	0	0	113.000	131.000
Noorderlicht+gymgebouw	29.000	8.800	0	20.000	13.000
Gymgebouw Schoolstraat	22.000	10.000	0	12.000	16.000

Behalve in De Omval en het gymgebouw Schoolstraat (daar is een stijging) is in werkelijkheid sprake van een grotere daling van het elektriciteitsverbruik dan geraamd op grond van de getroffen energiebesparende maatregelen. In *paragraaf 3* is dit nader uitgewerkt.

In het sportcentrum wethouder F.B. Duran is sprake van het verbruik exclusief restaurant, sauna en schietbaan.

elektriciteitsverbruik

Het *elektriciteitsverbruik* (in 1.000 kWh) is vanaf 2003 eerst gestegen en daarna in 2014 weer afgenomen tot het niveau van 2003. In 2015 is sprake van een verdere verlaging die in 2016 is gestabiliseerd, zoals blijkt uit onderstaand overzicht.

In 2008 was sprake van een zeer hoog, niet te verklaren verbruik in het gemeentehuis.

Het *elektriciteitsverbruik* bedroeg in de afgelopen jaren in 1.000 kWh (# = nog niet bekend):

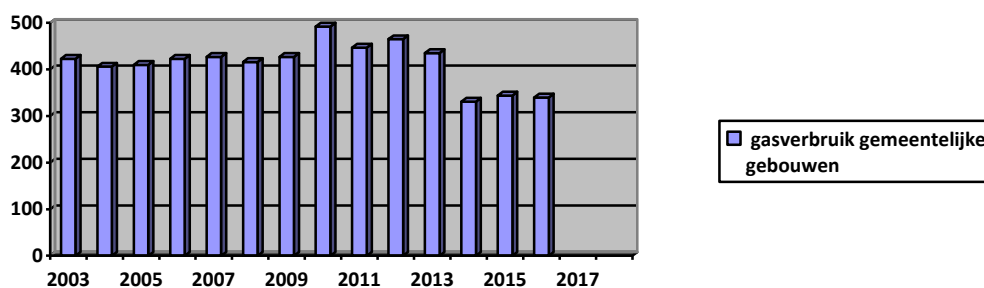
elektriciteitsverbruik per gebouw	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
gemeentehuis	591	603	576	578	552	523	523
gemeentewerf	137	132	137	137	120	117	118
sporthal Prins Bernhardlaan	119	123	117	126	99	91	97
sportcentrum wethouder F.B. Duran	579	580	531	524	535	489	457
De Omval	117	115	115	113	97	101	131
Wijkcentrum Noorderlicht+gymgebouw	31	31	30	29	19	17	13
Gymgebouw Schoolstraat	22	22	29	22	25	16	16
Opblaashal 'Voor de wind'	n.v.t.	17	17	16	9	13	13
't Kruidvat	30	30	30	30	30	30	30
De Schakel	29	29	29	29	29	29	29
totaal negen gebouwen en opblaashal	1.655	1.682	1.611	1.604	1.515	1.426	1.427

Over 2011 en 2012 zijn geen gegevens beschikbaar van het elektriciteitsverbruik in De Omval; in het totaal verbruik is in beide jaren voor De Omval 115.000 kWh toegevoegd. Van 't Kruidvat en De Schakel zijn geen recente verbruikscijfers beschikbaar omdat de exploitatie is uitbesteed; het in het schema opgenomen elektriciteitsverbruik heeft betrekking op de jaren 2008 en 2009.

In 2016 is ten opzichte van 2015 sprake van een verhoging van het elektriciteitsverbruik in De Omval, waarschijnlijk door de nieuwe luchtbehandelinginstallatie met koeling.

gasverbruik

Het *gasverbruik* (in 1.000 m³) is mede door de zachte winters vanaf 2014 beduidend afgenomen ten opzichte van voorgaande jaren, zoals blijkt uit onderstaand overzicht.

Het *gasverbruik* bedroeg in de afgelopen jaren in 1.000 m³ (# = nog niet bekend):

gasverbruik per gebouw	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
gemeentehuis	66	71	65	52	37	41	47
gemeentewerf	29	23	27	32	18	20	20
sporthal Prins Bernhardlaan	42	32	27	22	20	17	21
sportcentrum wethouder F.B. Duran	268	234	245	232	169	164	168
De Omval	39	31	34	39	35	35	35
Wijkcentrum Noorderlicht+gymgebouw	17	16	18	16	6	7	8
Gymgebouw Schoolstraat	11	9	10	11	9	11	8
Opblaashal 'Voor de wind'	n.v.t.	11	19	11	17	29	11
't Kruidvat	8	8	8	8	8	8	9
De Schakel	12	12	12	12	12	12	13
totaal negen gebouwen en opblaashal	492	447	465	435	331	344	340
graaddagen gasverbruik							
gewogen aantal graaddagen	3.331	2.620	2.890	3.050	2.390	2.638	2.755

Van 't Kruidvat en De Schakel zijn geen recente verbruikscijfers beschikbaar omdat de exploitatie is uitbesteed; het in het schema opgenomen gasverbruik heeft betrekking op de jaren 2008 en 2009.

Van De Omval zijn (door administratieve problemen met de gasleverancier) over 2014 tot en met 2016 geen betrouwbare gegevens bekend. Het verbruik is geschat op 35.000 m³. Vanaf 1 februari 2016 is overgestapt naar een andere leverancier.

Het gasverbruik is met name weersafhankelijk. Het gewogen aantal graaddagen betreft: het voorkomen van temperaturen onder de 18 graden Celsius, die zwaarder meetellen in de koude maanden dan in de warmere maanden, waarbij gebruik wordt gemaakt van het meetstation Schiphol (bron: KWA bedrijfsadviseurs, www.kwa.nl).

In 2010 was sprake van een zeer koud jaar en in 2014 van een zeer warm jaar. Op basis van de graaddagen had het gasverbruik in 2013 iets hoger moeten zijn dan in 2012.

3. Energiebesparing in de gemeentelijke gebouwen

Vanaf 2010 geldt de doelstelling om jaarlijks 3% op het energieverbruik te besparen.

Op basis van de "Managementrapportage EnergiePrestatieAdviezen gemeente Diemen" d.d. augustus 2013 van EnerDeCo BV is een meerjarenprogramma 2014-2017 opgesteld voor energiebesparing in gemeentelijke gebouwen. Hiernaast zijn mede op basis van de campagne 'duurzaam doen' extra maatregelen uitgevoerd. Het programma wordt in 2017 herzien. De geraamde energiebesparing ziet er als volgt uit:

jaar	gebouw	maatregel	geraamde energiebesparing
2014	Gymzaal Diemen Noord + 't Noorderlicht	LED-verlichting	8.800 kWh
2014	Gymzaal Diemen Noord + 't Noorderlicht	HR++-glas gymzaal HR++-glas Noorderlicht	81 m ³ gas 2.094 m ³ gas
2014	Gymzaal Schoolstraat	LED-verlichting met aanwezigheidsdetectie	10.000 kWh
2014	Sportcentrum wethouder F.B. Duran	LED-verlichting in zwemzaal	9.300 kWh
2014	Gemeentewerf, gebouwen B, C en D	Bewegingsmelders voor de verlichting in werkplaatsen en stallingruimten	6.650 kWh
2015	Gymzaal Diemen Noord	dakisolatie	800 m ³ gas
2015	De Omval	Dakisolatie blauwe blok	1.000 m ³ gas
2015	Sporthal	LED-verlichting in de grote hal	7.200 kWh
2015	't Kruidvat	HR-verwarmingsketels CO2-sturing ventilatie	690 m ³ gas 3.984 m ³ gas
2015	't Kruidvat	LED-verlichting	2.200 kWh
2015	Gymzaal Schoolstraat	HR-verwarmingsketels CO2-sturing ventilatie	498 m ³ gas 396 m ³ gas
2015	Sportcentrum wethouder F.B. Duran	LED-verlichting in sportzaal	24.360 kWh
2015	Accommodatie honkbalvereniging	Hr-ketel	200 m ³ gas
2015	Accommodatie terreinmeester sportpark	Hr-ketel	125 m ³ gas
2015	Gemeentehuis	Noodverlichting voorzien van LED	2.000 kWh
2015	Gemeentehuis	Aanwezigheidsdetectie in toiletten	1.250 kWh
2015 2016	Gemeentehuis	Aanwezigheidsdetectie en LED-verlichting in werkruimten 3 ^e etage	5.200 kWh

2016	Gymzaal Schoolstraat	Dakisolatie	1.200 m ³ gas
2016	Gymzaal Schoolstraat	LED-verlichting	2.000 kWh
2016	Sporthal	LED-verlichting lage plafonds	2.000 kWh
2016	Sporthal	Noodverlichting voorzien van LED	1.000 kWh
2017	Sportcentrum wethouder F.B. Duran	Renovatie gebouwbeheersysteem en douchesysteem	880 m ³ gas 20.000 kWh
2017	Gemeentehuis	Aanwezigheidsdetectie en LED-verlichting	14.000 kWh
2017	Gemeentehuis	HR-verwarmingsketels en scheiding aanvoerleidingen noord/zuid gevel	15.000 m ³ gas
2017	Prinses Marijkeschool	Dakisolatie	1.000 m ³ gas
2017	't Kruidvat	HR++-glas en kozijnen kinderdagverblijf Pino	1.100 m ³ gas

De totale besparing op het elektriciteitsverbruik door bovenstaande maatregelen is geraamd op 115.960 kWh. Dat is 7,2% van het elektriciteitsverbruik van de negen gebouwen en opblaashal in 2013 (1.604.000 kWh).

In werkelijkheid is in 2016 ten opzichte van 2013 meer bespaard, namelijk **11%**.

De totale besparing op het gasverbruik door bovenstaande maatregelen is geraamd op 29.048 m³ hetgeen overeenkomt met 6,7% van het totale gasverbruik van de negen gebouwen en opblaashal in 2013 (435.000 m³).

Voor elk gebouw heeft EnerDeCo energiebesparing geraamd na optimalisatie van de instellingen voor klimaatregeling (waaronder andere kloktijden en aanpassing van de temperatuur). Als al deze maatregelen kunnen worden getroffen, is een totale besparing van 8,1% mogelijk. Naar verwachting zijn niet alle maatregelen mogelijk/wenselijk en is het realistischer om uit te gaan van een te realiseren energiebesparing van 4,5% (19.575 m³).

Totaal geraamd 11,2%.

In werkelijkheid is in 2016 ten opzichte van 2013 meer bespaard, namelijk **21,8%**, maar hier past bescheidenheid omdat 2013 een kouder jaar was. Op basis van de graaddagen komt de besparing uit op **13,5%**.

Om na te gaan of de doelstelling kan worden gehaald, moet het elektriciteitsverbruik en gasverbruik worden omgerekend naar gigajoule (GJ). Eén GJ komt overeen met 108,46 kWh primaire elektriciteit en 28,43 m³ gas. Primair wil zeggen dat rekening is gehouden met 60% rendementsverlies bij het opwekken van elektriciteit. De omrekening leidt tot het volgende overzicht.

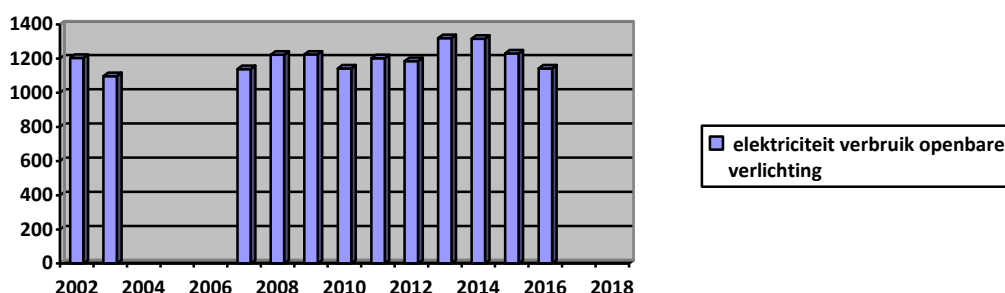
energie	verbruik in 2013		gerealiseerde besparing in 2016		
	in kWh of m ³	in GJ	in kWh of m ³	in GJ	in % verbruik
elektriciteit	1.604.000	14.789	177.000	1.632	11,0
gas	435.000	15.301	95.000	3.342	21,8
totaal		30.090		4.974	16,5

De doelstelling om gemiddeld per jaar 3%, dus in de periode 2014-2017 totaal 12%, energie te besparen wordt gehaald. De tussenstand in 2016 bedraagt 16,5%.

Opgemerkt zij dat een deel van de langere termijn doelstelling in de loop der jaren moet worden gerealiseerd door sloop en nieuwbouw. Daarvan is in de komende jaren bij de negen gebouwen geen sprake. De gemeente doet veel meer op energiegebied, zoals nieuwe scholen bouwen die energiezuiniger zijn, maar die activiteiten zijn nu onvoldoende zichtbaar.

4. Elektriciteitsverbruik en energiebesparing openbare verlichting

Het *elektriciteitsverbruik* (in 1.000 kWh) is vergeleken met 2002/2003 niet afgenomen, zoals blijkt uit onderstaand overzicht. In 2002 waren er 5.240 lichtbronnen en bedroeg het verbruik per lichtbron 232 kWh. In 2003 was dit 209 kWh. Over de jaren 2004 tot en met 2006 is geen informatie beschikbaar. Na een stijging in 2013/2014 is in 2015/2016 sprake van een daling.

Het *elektriciteitsverbruik* bedroeg in de afgelopen jaren in 1.000 kWh:

omschrijving	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
aantal lichtmasten/objecten	4.890	4.890	4.890	4.920	4.950	4.750	4.780
aantal lichtbronnen	5.393	5.383	5.425	5.455	5.485	5.263	5.293
totaal verbruik in 1.000 kWh	1.143	1.202	1.185	1.320	1.317	1.230	1.143
verbruik per lichtmast/object in kWh	234	246	242	268	266	259	239
verbruik per lichtbron in kWh	212	223	218	242	240	234	215

Het brandpatroon varieert per jaar en is normaal circa 4.000 uren per jaar. Soms is sprake van een 'donker' jaar met een veel hoger aantal branduren.

Tot en met 2012 zijn niet altijd alle meterstanden meegenomen. Vanaf 2013 is er wel een compleet beeld en wordt de (handmatige) opname van meterstanden verzorgd door Sedico. Sinds eind 2015 worden de meterstanden via slimme meters uitgelezen. Vanaf 2016 ontstaat een nauwkeuriger beeld van het totale verbruik.

De stijging van het aantal lichtmasten/objecten en lichtbronnen in 2013 en 2014 is toe te rekenen aan de nieuwbouw Plantage de Sniep en de oostelijke ontsluitingsweg IJburg. In 2015 is het areaal openbare verlichting opnieuw geïnventariseerd en genummerd. Hierdoor zijn alle dubbel geregistreerde en/of masten niet in beheer bij de gemeente uit het beheersysteem verwijderd. Dit verklaart de daling in 2015 van het aantal lichtmasten/objecten en lichtbronnen. De stijging van het aantal in 2016 komt door de uitbreiding in Plantage de Sniep.

Op 1 april 2014 is het Beleidsplan openbare verlichting vastgesteld. In de periode 2014-2018 kan op de openbare verlichting 16 tot 23% van het energieverbruik worden bespaard, door bij 37 tot 53% van het areaal oude lampen te vervangen door LED lampen. Hierbij is nog geen rekening gehouden met energiebesparing door dimmen. In 2016 is sprake van een daling van het elektriciteitsverbruik van 7,1% ten opzichte van 2015 en van **13,4%** ten opzichte van 2013.

De doelstelling om gemiddeld per jaar 3%, dus in de periode 2014-2017 totaal 12%, energie te besparen wordt gehaald. De tussenstand in 2016 bedraagt 13,4%.

In 2015 zijn de Provincialeweg/Busbaan, Weteringweg, bedrijventerrein Verrijn Stuart en een deel van de bedrijventerreinen Sniep en Stammerdijk voorzien van LED-verlichting.

In 2016 zijn de Tobias Asserlaan, Martin Luther Kinglaan, Diemerpolderweg, Zwanenpad, Spoorzicht, Rotonde en Ouddiemerlaan in het centrum voorzien van LED-verlichting.

5. Brandstofverbruik gemeentelijk wagenpark

Vanaf 2010 geldt de doelstelling om jaarlijks 3% te besparen op fossiele brandstoffen en/of duurzame brandstoffen in te kopen. Eerst vanaf 2015 vindt gedetailleerde monitoring van het brandstofverbruik plaats. Het elektriciteitsverbruik van de elektrische auto en vier scooters wordt niet apart bemeterd (# = onbekend).

omschrijving	2013	2014	2015	2016
aantal liter diesel	42.439	42.836	38.760	41.506
aantal kWh elektriciteit	#	#	#	#
aantal andere brandstof	0	0	0	0
CO ₂ -uitstoot in kg	111.405	112.426	101.855	108.953

De daling van het diesilverbruik in 2015 met zo'n 10% is eenmalig. De reden was dat een aantal grootverbruikers van diesel brandstof een fors aantal uren minder zijn ingezet. De trend van een meer structurele daling is wel te zien aan het vergelijk van cijfers over de jaren 2014 en 2016. Een lichte daling is, ondanks een grotere inzet van machines in 2016 (draaiuren), behaald. In 2016 is een vervangingsplan met aandacht voor duurzaamheid voor de gemeentelijke voertuigen vastgesteld.

6. Maatregelen opwekken duurzame energie

Vanaf 2010 geldt de doelstelling om jaarlijks 2% van het energieverbruik duurzaam op te wekken. In 2013 is op het dak van de Sporthal PV-folie aangebracht met een opbrengst van 40.000 kWh.

Op basis van de "Managementrapportage EnergiePrestatieAdviezen gemeente Diemen" d.d. augustus 2013 van EnerDeCo BV is onderstaand meerjarenprogramma 2014-2017 opgesteld voor het opwekken van zonne-energie in gemeentelijke gebouwen. Het programma wordt in 2017 herzien.

De afkorting PV staat voor fotovoltaïsch: elektriciteit opwekkend. Waar de dakconstructie ongeschikt is voor (zware) PV-panelen, kan worden overwogen om PV-folie toe te passen. Voor PV op de gebouwen van de gemeentewerf is een subsidie van het Rijk verkregen. Deze installatie is vanaf april 2015 in bedrijf. De installatie heeft een vermogen van 126.670 Wattpiek met een gegarandeerde minimale opbrengst van 115.260 kWh per jaar en voorziet daardoor in tenminste 97% van de elektriciteitsbehoefte op de gemeentewerf.

Op de daken van De Omval en de gymzaal Diemen Noord is PV-folie aangebracht als onderdeel van een totaal pakket aan energie(besparende)maatregelen.

jaar	gebouw	maatregel	opbrengstraming
2015	Gemeentewerf	Circa 775 m ² PV-panelen gerealiseerd	115.260 kWh
2015	De Omval	Circa 180 m ² PV-folie gerealiseerd	9.500 kWh
2015	Gymzaal Noord	Circa 195 m ² PV-folie gerealiseerd	10.000 kWh
2017	Gymzaal Schoolstraat	Circa 140 m ² PV-panelen (het dak kan door de constructie niet geheel worden benut)	20.000 kWh

De totaal geraamde opbrengst van duurzame elektriciteit bedraagt door bovenstaande maatregelen 154.760 kWh. Dat is 9,6% van het elektriciteitsverbruik van de negen gebouwen en opblaashal in 2013 (1.604.000 kWh). Inclusief het elektriciteitsverbruik van de openbare verlichting in 2013 (1.320.000) bedraagt de opbrengst **5,3%**.

Voor beperking van het gasverbruik zijn er geen opwekmaatregelen voorzien.

Om na te gaan of de doelstelling kan worden gehaald, moet het elektriciteitsverbruik en gasverbruik worden omgerekend naar gigajoule (GJ). Eén GJ komt overeen met 108,46 kWh primaire elektriciteit en 28,43 m3 gas. Primair wil zeggen dat rekening is gehouden met 60% rendementsverlies bij het opwekken van elektriciteit. De omrekening leidt tot het volgende overzicht.

energie	verbruik in 2013		geraamde besparing 2014-2017		
	in kWh of m3	in GJ	in kWh of m3	in GJ	in % verbruik
elektriciteit	2.924.000	26.959	154.760	1.427	5,3
gas	435.000	15.301	0	0	0
totaal		42.260		1.427	3,4

De doelstelling om gemiddeld per jaar 2% van het energieverbruik, dus in de periode 2014-2017 totaal 8%, duurzame energie op te wekken wordt door bovengenoemde maatregelen niet gehaald. De opwekking komt naar verwachting uit op **3,4%**.

De gemeente doet meer op energiegebied, zoals op scholen zonnepanelen plaatsen en nieuwe scholen gasloos bouwen, maar die activiteiten zijn nu onvoldoende zichtbaar.

BIJLAGE 4 ENERGIE EN CO₂-UITSTOOT ALLE DOELGROEPEN IN DIEMEN

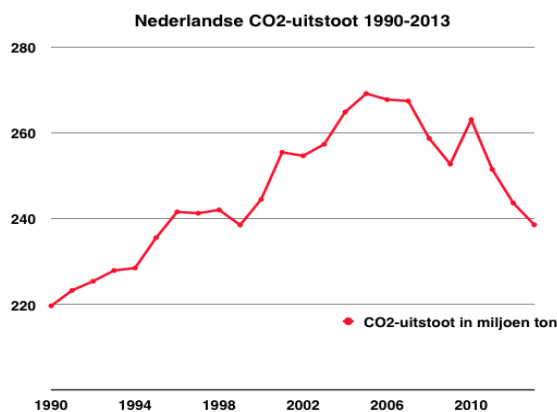
1. Doelstellingen CO₂ en energie

De landelijke doelstellingen om de CO₂-uitstoot te verlagen zijn: 20% in 2020 ten opzichte van 1990 en 40% in 2030 ten opzichte van 1990. De regering gaat ervan uit dat de doelstellingen worden gehaald.

Door gebrek aan gegevens (ondermeer geen informatie over 1990) is het niet duidelijk of ook in Diemen de CO₂-uitstoot met deze percentages gaat afnemen.

Op grond van het SER-akkoord zijn de landelijke doelstellingen voor energie: 1,5% per jaar besparen en 14% duurzame energie opwekken in 2020 en 16% in 2023 (in 2015 was nog maar sprake van 4%).

De gegevens in de klimaatmonitor van Rijkswaterstaat Leefomgeving in de volgende paragrafen laten soms grote verschillen zien (bijvoorbeeld tussen 2010 en 2011 bij verkeer). Dergelijke verschillen hebben soms te maken met wijziging van definities en soms met het niet voorhanden hebben van complete data. Volgens Rijkswaterstaat is de klimaatmonitor daarom thans alleen geschikt om trends op langere termijn weer te geven. Voor de korte en middellange termijn zijn er nog te grote verschillen in de betrouwbaarheid van informatie.

Bron: BP Statistical Review of World Energy 2014

2. CO₂-uitstoot in Diemen

Onderstaande informatie over de CO₂-uitstoot in Diemen is afkomstig uit de klimaatmonitor van Rijkswaterstaat Leefomgeving. Een # betekent: (nog) geen gegevens bekend.

CO ₂ -uitstoot in Diemen is afkomstig van	jaarlijkse CO ₂ -uitstoot in 1.000 kg				
	2011	2012	2013	2014	2015
woningen	39.935	46.249	44.389	45.842	47.275
publieke dienstverlening	#	#	#	#	#
commerciële dienstverlening	#	#	#	#	#
industrie en bouwnijverheid	#	#	#	#	#
wegverkeer exclusief autosnelwegen	11.963	11.621	11.405	19.167	#
wegverkeer autosnelwegen	45.210	45.346	46.604	45.704	#
binnen- en recreatievaart	3.390	3.739	4.901	4.974	#
mobiele werktuigen	3.027	2.916	2.756	2.686	2.586
energieproductie en -transport	2.381	4.064	5.601	6.569	7.848
totaal	#	#	#	#	#
Nuon-centrales in Diemen	520.924	651.328	#	#	#

Van publiek domein en bedrijven zijn alleen gegevens over het elektriciteitsverbruik beschikbaar (nog niet over het gasverbruik) waardoor de CO₂-uitstoot nog niet bekend is. Bij Rijkswaterstaat Leefomgeving (RWS) is er meermaals op aandringen deze gegevens alsnog te verstrekken en dat gaat binnenkort gebeuren. RWS heeft hiertoe opdracht verleend aan het CBS.

De uitstoot van de Nuon-centrales in Diemen wordt toegerekend aan de eindgebruiker.

De buitentemperatuur is van grote invloed op het gasverbruik van woningen. Bovenstaand is gerekend met temperatuur gecorrigeerd gasverbruik. Bij bedrijven speelt de economische recessie een rol bij het energieverbruik en de daardoor veroorzaakte CO₂-uitstoot. Er is geen verklaring voor de grote stijging bij wegverkeer exclusief snelwegen in 2014. Verschillen kunnen ook ontstaan doordat de verzamelde data in de loop der jaren nauwkeurig wordt.

Van woningen, verkeer en vervoer en huishoudelijk afval zijn in de klimaatmonitor van Rijkswaterstaat Leefomgeving onderstaande vergelijkingscijfers opgenomen.

CO ₂ -uitstoot in het betreffende jaar afkomstig van	CO ₂ -uitstoot per inwoner in kg			
	Diemen	Noord-Holland	Landsdeel west	Nederland
woningen in 2013	1.800	1.840	1.780	1.920
verkeer en vervoer in 2012	810	1.081	1.200	1.310
huishoudelijk afval in 2012	280	260	250	250

Dat Diemen bij woningen lager scoort dan het landelijk gemiddelde komt door het grote aantal appartementen in Diemen. In Diemen is sprake van minder autobezit en minder afvalscheiding dan het landelijk gemiddelde.

3. Energieverbruik in Diemen

Onderstaande informatie over het energieverbruik in Diemen is afkomstig uit de klimaatmonitor van Rijkswaterstaat Leefomgeving. Eén gigajoule (miljard joule) komt overeen met 277,78 kWh elektriciteit en 28,43 m³ gas. Een # betekent: (nog) geen gegevens bekend.

energieverbruik in Diemen is afkomstig van	jaarlijkse energieverbruik in gigajoule				
	2011	2012	2013	2014	2015
woningen (exclusief warmte)	568.000	638.000	609.000	630.000	620.000
publiek domein en bedrijven	#	#	#	#	#
wegverkeer	805.000	804.000	817.000	920.000	#
binnen- en recreatievaart	47.000	52.000	68.000	70.000	#
mobiele werktuigen	41.000	42.000	40.000	37.000	35.000

Van publiek domein en bedrijven zijn in de klimaatmonitor van Rijkswaterstaat Leefomgeving alleen onderstaande gegevens over het elektriciteitsverbruik beschikbaar (er zijn nog geen gegevens over het gasverbruik). Een # betekent: (nog) geen gegevens bekend.

elektriciteitsverbruik in Diemen is afkomstig van	jaarlijkse verbruik in 1.000 kWh elektriciteit				
	2011	2012	2013	2014	2015
publieke dienstverlening	13.714	11.629	11.209	11.821	10.285
commerciële dienstverlening	#	#	74.070	69.056	#
industrie	11.427	12.041	11.388	11.171	#
bouwnijverheid	1.245	2.083	1.493	1.747	#

Er is geen verklaring voor de grote verlaging bij publieke dienstverlening vanaf 2012.

4. Energieverbruik van huishoudens

Onderstaande informatie over het energiegebruik van Diemense huishoudens is afkomstig uit de klimaatmonitor van Rijkswaterstaat Leefomgeving. Eén gigajoule komt overeen met 108,46 kWh primaire elektriciteit en 28,43 m³ gas. Primair wil zeggen dat rekening is gehouden met gemiddeld 60% rendementsverlies bij het opwekken van elektriciteit in een centrale. Een # betekent: (nog) geen gegevens bekend.

soort energieverbruik van Diemense huishoudens	jaarlijkse totale energieverbruik				
	2011	2012	2013	2014	2015
elektriciteitsverbruik in 1.000 kWh	33.363	37.898	36.208	37.378	35.799
gasverbruik in 1.000 m ³	13.033	15.988	16.312	13.922	13.602
verbruik warmte in gigajoule	#	#	#	#	#
totaal in gigajoule	766.030	911.783	907.597	834.319	808.504
graaddagen gasverbruik					
gewogen aantal graaddagen	2.620	2.890	3.050	2.390	2.638

Het gasverbruik in woningen heeft gemiddeld betrekking op: 78% stoken, 19% warm water en 3% koken. Het gasverbruik is dus voor circa 78% weersafhankelijk. Het gewogen aantal graaddagen betreft: het voorkomen van temperaturen onder de 18 graden Celsius, die zwaarder meetellen in de koude maanden dan in de warmere maanden, waarbij gebruik wordt gemaakt van het meetstation Schiphol (bron: KWA bedrijfsadviseurs, www.kwa.nl).

De toename van het elektriciteitsverbruik bij woningen in 2012 kan worden verklaard door de toename van het aantal woningen in de registratie bij het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS). Een # betekent: (nog) geen gegevens bekend.

aantal woningen in Diemen	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
per 1 januari	10.426	11.843	11.891	12.657	13.132	13.216	#
gemiddeld in het jaar	10.426	11.867	12.274	12.895	13.174	#	#

Per 1 januari 2012 heeft het CBS de definitie van woningen aangepast, waardoor er een toename was van 1.417 woningen (bestaande studentenwoningen en enige nieuwbouw). In 2013 zijn 693 en in 2014 zijn 439 studentenwoningen Campus Diemen Zuid toegevoegd, naast respectievelijk 73 en 36 woningen Plantage de Sniep. In beide gevallen is er geen gasaansluiting. Campus Diemen Zuid is aangesloten op het warmtenet. Plantage de Sniep is aangesloten op een WKO-installatie waardoor daar sprake is van een zeer hoog elektriciteitsverbruik per woning.

Door het toevoegen van met name studentenwoningen is het gemiddelde energieverbruik per woning afgenomen. Een # betekent: (nog) geen gegevens bekend.

soort energieverbruik van Diemense huishoudens	jaarlijkse gemiddelde energieverbruik per woning				
	2011	2012	2013	2014	2015
elektriciteitsverbruik in kWh	3.200	2.817	2.950	2.899	2.717
gasverbruik in m ³	1.250	1.347	1.329	1.080	1.032
verbruik warmte in gigajoule	#	#	#	#	#

Uit informatie van het CBS blijkt, dat in Diemen het gemiddelde elektriciteitsverbruik en gasverbruik in woningen lager is dan in Nederland. Dit komt omdat er in Diemen veel

appartementen zijn. Kijken we naar het energiegebruik per woningtype, dan scoort Diemen in de regel op of ruim boven het landelijke gemiddelde.

5. Energiebesparing in Diemen

Aan eigenaren/bewoners zijn in de periode 2013-2016 de volgende aantallen subsidies duurzame energiepakket toegekend voor energiebesparende maatregelen.

verleende subsidie per maatregel uit het duurzame energiepakket in de afgelopen jaren	2013	2014	2015	2016
dakisolatie	1	1	1	0
vloerisolatie	13	26	7	39
spouwmuurisolatie	6	36	6	31
isolatie massieve muur	0	0	0	0
paneelisolatie	1	0	0	0
HR++-glas	21	21	2	0
douche warmteterugwinning	0	0	0	0
totaal aantal gesubsidieerde maatregelen	42	84	16	70

Vanaf 2015 wordt geen subsidie meer gegeven voor HR++-glas (er was in 2015 nog een doorloop van aanvragen uit 2014).

In 2016 hebben 62 huishoudens totaal 70 isolatiemaatregelen laten treffen. Twee werkzaamheden zijn nog niet gereed gemeld. In 2016 bedraagt de berekende besparing 24.880 m³ gas.

Vanaf 1 oktober 2016 is de gemeentelijke subsidieregeling komen te vervallen en is landelijke subsidie energiebesparing eigen huis beschikbaar gekomen.

De collectieve inkoopacties 'winst uit je woning' in samenwerking met het Centrum voor Duurzaamheid in Haarlemmermeer leiden tot verhoging van het aantal te treffen isolatiemaatregelen.

In 2014 hebben 42 huishoudens totaal 50 maatregelen laten treffen (33 spouwmuurisolatie en 17 vloerisolatie). Via collectieve inkoop is toen 60% van de maatregelen gerealiseerd.

In 2015 (subsidie in 2016) hebben 42 huishoudens totaal 48 maatregelen laten treffen (21 spouwmuurisolatie en 27 vloerisolatie). Via collectieve inkoop is toen bijna 70% van de maatregelen gerealiseerd.

Eind 2016 is de derde collectieve inkoopactie voor spouwmuur- en vloerisolatie van start gegaan. Dan is alleen landelijke subsidie energiebesparing eigen huis beschikbaar indien tenminste twee maatregelen worden getroffen. Deze leidt in 2017 (stand per 17 maart 2017) tot het treffen van 21 maatregelen met een besparing van 9.100 m³ gas.

De gemeente beschikt maar over een zeer beperkt overzicht van de in Diemen gerealiseerde energiebesparing (bovenstaand overzicht en wat de gemeente zelf aan maatregelen heeft getroffen). Over besparing bij bedrijven en instellingen en niet gesubsidieerde maatregelen in woningen zijn geen gegevens beschikbaar.

6. Opwekken duurzame energie in Diemen

Het opwekken van duurzame energie op het grondgebied van de gemeente Diemen vindt plaats door benutting van de zon en bodemwarmte. In de toekomst hopelijk ook door benutting van de wind.

De volgende aantallen eigenaren/bewoners (voor zover bij de gemeente bekend) hebben PV-panelen aangeschaft.

aantal eigenaren/bewoners dat PV-panelen heeft aangeschaft (voor zover bekend)	2012	2013	2014	2015	2016
via collectieve inkoopactie samen zonne-energie	12	48	42	19	0
via collectieve inkoopactie winst uit je woning	0	0	0	0	0
bij het Diemense bedrijf Solar2020	0	5	9	11	8
via verkoopactie Zonneplan	0	0	0	0	23
overig met gebruik van een duurzaamheidslening	0	0	0	0	6

De collectieve inkoopactie samen zonne-energie heeft tot plaatsing van de meeste PV-panelen geleid. In totaal zijn door deze actie zo'n 1.400 PV-panelen geplaatst op daken van particuliere woningeigenaren.

In januari 2016 heeft Zonneplan in Diemen een verkoopactie voor PV-panelen gehouden. In 2016 zijn op 23 woningen PV-panelen geplaatst met een totaal vermogen van 67.040 Wp, waarvan negen met gebruik van een gemeentelijke duurzaamheidslening.

In 2016 zijn hiernaast zes duurzaamheidsleningen toegekend waarbij sprake is van een andere leverancier met een totaal vermogen van de PV-panelen van 19.450 Wp.

Het Diemense bedrijf Solar2020 heeft in 2016 op 8 woningen PV-panelen geplaatst met een totaal vermogen van 31.470 Wp. In 2017, per 17 maart, zijn het er al 7 met een totaal vermogen van 29.520 Wp.

Van andere installateurs zijn geen gegevens bekend.

Eind 2016 is de collectieve inkoopactie winst uit je woning van start gegaan. Deze leidt in 2017 (stand per 17 maart 2017) tot de aanschaf van 48 PV-systemen met een totaal vermogen van 15.805 Wp.

De gemeente beschikt maar over en zeer beperkt overzicht van de in Diemen opgewekte duurzame energie (bovenstaand overzicht en wat de gemeente zelf aan maatregelen heeft getroffen). In de klimaatmonitor van Rijkswaterstaat Leefomgeving zijn geen concrete gegevens over het opwekken van duurzame energie in Diemen opgenomen.

In ieder geval is het aantal zonnepanelen op woningen in de afgelopen jaren verviervoudigd.

7. Overige maatregelen ter beperking van de CO₂-uitstoot

Het door huishoudens gescheiden aanleveren van afvalstromen levert CO₂-reductie op. Met name textiel, kunststof en papier zijn van belang. De volgende afvalstromen (gegevens over 2013) zijn opgenomen in de provinciale CO₂-monitor Enervisa:

omschrijving	gft	papier	glas	kunststof	textiel	totaal
ingezameld in 1.000 kg	134	974	418	102	81	1.709
CO ₂ -reductie in 1.000 kg	9	2.353	135	393	324	3.214
vermenigvuldigingsfactor	0,1	2,4	0,3	3,9	4,0	1,9

Zie voor de hoeveelheid ingezameld afval ook *bijlage 5*.

Volgens het Afval Energie Bedrijf (AEB) levert 1.000 kilo restafval door verbranding 900 kWh elektriciteit en 0,3 GJ warmte op. In Diemen is in 2013 sprake van 6.124.000 kilo restafval. De opbrengst daarvan bedraagt dan 5.511.600 kWh elektriciteit en 2.005 GJ warmte.

De 134.000 kilo groente-, fruit- en tuinafval uit 2013 levert door vergisting bij De Meerlanden 4.194 m³ groen gas en 34 GJ warmte op.

In 2014 ging het om 7.888 m³ groen gas (vermeden 14.040 kg CO₂) en 9.837 kWh warmte (vermeden 5.361 kg CO₂).

Het gemeentelijke elektriciteits- en gasverbruik is vanaf 2013 door certificering CO₂-neutraal gemaakt. CO₂-neutraal is een eerste stap. Het doel is om uiterlijk in 2040 energieneutraal te zijn: dat alle energie duurzaam in de regio A&M is opgewekt.

Ook veel huishoudens zullen echte groene elektriciteit afnemen, maar daarover is er geen informatie beschikbaar.

8. Verminderen CO₂-uitstoot in Diemen

Het verbruik van 1 m³ aardgas levert afgerond 1,78 kg CO₂-uitstoot op.

Het verbruik van 1 kWh elektriciteit levert afgerond 0,58 kg CO₂-uitstoot op.

De volgende Diemense maatregelen en jaarlijkse CO₂-besparing zijn bekend.

getroffen energiemaatregelen	kg CO ₂
Warmte/koude opslag Plantage de Sniep (gehele wijk)	381.000
Warmte/koudeopslag particulieren en bedrijven	302.000
Maatregelen duurzame energiepakket en PV particulieren 2008-2015	341.000
Maatregelen duurzame energiepakket en PV particulieren 2016	107.000
Energiebesparingsadvies bewoners corporatiewoningen in 2015	57.000
PV en zonneboiler gemeentelijke gebouwen 2008-2015	101.000
PV en zonneboiler gemeentelijke gebouwen 2016	0
Energiebesparing gemeentelijke gebouwen 2010-2015	80.000
Energiebesparing gemeentelijke gebouwen 2016	8.000
Rochdale 30 woningen met 2 labelsprongen in 2012	43.000
PV op dak school Noorderbreedte en Meridiaan in 2014	41.000
Beschikbaarheid 11 oplaadpunten elektrische auto's	135.000
Beschikbaarheid van 12 deelauto's	200.000
subtotaal eigen energiebesparing en opwekken duurzame energie	1.796.000
Gecertificeerde inkoop groene stroom en gas door de gemeente	2.598.000
Afvalscheiding door huishoudens op basis gegevens 2013	3.214.000
Opwekken elektriciteit door verbranding huishoudelijk afval bij AEB	3.600.000
Opwekken warmte door verbranding huishoudelijk afval bij AEB	104.000
totaal gerealiseerde besparing CO₂-uitstoot (voor zover bekend)	11.312.000

Uit het overzicht blijkt dat het scheiden en verwerken van huishoudelijk afval op dit moment een grote bijdrage levert aan het verminderen van de CO₂-uitstoot in Diemen.

Inkoop van duurzame energie levert ook veel op. Onderstaand is aangegeven wat de verlaging van de CO₂-uitstoot is van een aantal mogelijke maatregelen.

mogelijke energiemaatregelen	kg CO ₂
3% elektriciteit besparen door de gemeente	54.000
3% elektriciteit besparen door de Diemense huishoudens	650.000
3% gas besparen door de gemeente	23.000
3% gas besparen door de Diemense huishoudens	840.000
10% = 97.400 kg meer papier apart inzamelen en niet verbranden	176.000
10% = 10.200 kg meer kunststof apart inzamelen en niet verbranden	33.000
1 grote windmolen van 3 MW	1.653.000
100 PV-systemen op woningen met gemiddeld 3.000 kWh opbrengst	126.000
Bestelauto elektrisch of op biobrandstof	3.000
Vrachtauto elektrisch of op biobrandstof	17.000

BIJLAGE 5 AFVALINZAMELING

De gegevens van het ingezamelde huishoudelijke afval (in 1.000 kg) zijn (# = onbekend):

soort ingezamelde fractie	2007	2010	2013	2014	2015	2016
vanuit minicontainers en collectoren						
restafval	7.354	6.529	6.124	6.242	6.193	6.236
groente-, fruit- en tuinafval	406	244	134	137	161	241
grofvuil	873	834	480	629	627	721
glas	430	431	418	409	417	405
papier (brengen naar papierbakken)	562	628	581	573	587	546
papier (opgehaald door verenigingen)	464	350	258	243	267	253
kunststof	#	104	102	96	113	144
textiel	67	104	82	82	80	102
op het sorteestation						
grofvuil	485	540	518	479	496	537
puin	624	596	481	677	698	523
hout	496	456	551	569	558	528
ijzer	101	93	105	100	109	123
wit- en bruingoed	28	66	96	99	128	107
papier/karton	110	110	136	122	137	131
klein chemisch afval	26	23	28	31	30	29
asbest	9	4	2	3	10	2
diversen (fracties minder dan 50)	183	81	231	231	238	258
totaal ingezameld afval	12.218	11.193	10.327	10.722	10.849	10.886
omschrijving overige informatie						
gescheiden ingezameld excl. restafval in % van het totaal	39,8	41,7	41,6	41,8	42,9	42,7
totaal aantal kg per inwoner per jaar	507	454	398	402	404	400
aantal inwoners per 31 december	24.089	24.673	25.930	26.666	26.840	27.229

Gemiddeld per inwoner is de totale hoeveelheid huishoudelijk afval in 2013 ten opzichte van 2007 met 21,5% afgenomen. De economische recessie speelt een belangrijke rol bij deze afname. Vanaf 2014 is sprake van een stabilisatie per inwoner.

Bij groente-, fruit- en tuinafval is de laatste jaren sprake van een stijging.

De stijging van kunststof in 2016 heeft te maken met de toevoeging van drankverpakkingen.

BIJLAGE 6

PRIORITEITEN BIJ TOEZICHT EN HANDHAVING

In onderstaand schema is aangegeven welke activiteiten toezicht en handhaving plaatsvinden bij de verschillende prioriteiten.

PRIORITEIT	METHODE
PRIORITEIT 1: ZEER HOOG	<p>Toezicht:</p> <ul style="list-style-type: none"> Actief zoeken naar en nasporen van elke indicatie van illegale activiteiten; In kaart brengen en houden van legale activiteiten, door waarneming ter plaatse en bureaucontrole. <p>Handhaving:</p> <ul style="list-style-type: none"> Elk bekend geworden overtreding wordt volgens het stappenplan gehandhaafd. Een verbeurde dwangsom wordt te allen tijde geïnd, ook als op het moment van inning al een einde is gemaakt aan de illegale situatie.
PRIORITEIT 2: HOOG	<p>Toezicht:</p> <ul style="list-style-type: none"> Actief zoeken naar en opsporen van illegale activiteiten; In kaart brengen en houden van legale activiteiten, door waarneming ter plaatse en bureaucontrole. <p>Handhaving:</p> <ul style="list-style-type: none"> Handhaving in projectvorm en steekproefsgewijs volgens het stappenplan, met dien verstande dat de situaties met grote veiligheidsrisico's prioriteit krijgen. Een verbeurde dwangsom wordt te allen tijde geïnd, ook als op het moment van inning al een einde is gemaakt aan de illegale situatie.
PRIORITEIT 3: GEMIDDELD	<p>Toezicht:</p> <ul style="list-style-type: none"> Structureel steekproefsgewijs controleren. <p>Handhaving:</p> <ul style="list-style-type: none"> Handhaving in projectvorm en steekproefsgewijs volgens het stappenplan. Omvang van de steekproef hangt af van de beschikbare capaciteit. Een verbeurde dwangsom wordt alleen geïnd als op het moment van inning nog geen einde is gemaakt aan de illegale situatie.
PRIORITEIT 4: LAAG	<p>Toezicht:</p> <ul style="list-style-type: none"> Incidenteel steekproefsgewijs controleren dan wel op piepsysteem controleren. <p>Handhaving:</p> <ul style="list-style-type: none"> Handhaving vindt niet structureel steekproefsgewijs plaats, afhankelijk van de beschikbare capaciteit. Een verbeurde dwangsom wordt alleen geïnd als op het moment van inning nog geen einde is gemaakt aan de illegale situatie.

Hierna worden verschillende prioriteiten nader toegelicht.

prioriteit zeer hoog en hoog (1 en 2)

Een hoge prioriteit betekent dat intensieve en integrale controle op basis van een vooraf opgesteld actieplan plaatsvindt op de naleving van de regels. Integraal wil zeggen: met de betrokken taakvelden van de eigen organisatie en de relevante partners. Een hoge prioriteit brengt met zich mee dat elke melding van burgers, bedrijven of handhavingpartners waaruit zou kunnen worden afgeleid dat er sprake is van regelovertreding van de kernbepalingen een vervolg krijgt.

Bij een eerste constatering van overtreding van handhavingstaken met een hoge handhavingprioriteit volgt altijd een reactie, daar waar mogelijk "lik op stuk". Enerzijds om de overtreder direct tot naleving te dwingen, anderzijds om tijdrovende aanschrijvingsprocedures tot een minimum te beperken. Bij constatering van een overtreding van een kernbepaling bij hercontrole volgt een bestuursrechtelijke of strafrechtelijke sanctie. Over de toepassing van strafrechtelijke en bestuursrechtelijke sancties afhankelijk van de aard van de overtreding en over de aard en omvang van de strafrechtelijke geldboete maakt het gemeentebestuur afspraken met politie en Openbaar Ministerie (vast te leggen in het handhavingarrangement).

prioriteit gemiddeld (3)

Bij constatering van een overtreding volgt altijd een reactie. In de nadere uitwerking van de handhavinginspanningen per taakveld wordt aangegeven of de reactie in eerste aanleg bestaat uit een schriftelijke waarschuwing of een bekeuring. Indien bij hercontrole opnieuw een overtreding wordt geconstateerd volgt een sanctie, afhankelijk van de aard van de overtreding bestaande uit een strafrechtelijke geldboete of een bestuurlijke sanctie. Over de aard en omvang van de strafrechtelijke geldboete maakt de gemeente afspraken met politie en Openbaar Ministerie (vast te leggen in het handhavingarrangement).

prioriteit laag (4)

Een lage prioriteit betekent dat minimale handhavingactiviteit plaatsvindt. Handhaving in de vorm van controles vindt alleen plaats indien uit een melding of waarneming rechtstreeks een vermoeden van regelovertreding voortvloeit. Daarnaast zal de gemeente twee keer per jaar een controleactie uitvoeren. Doel van deze acties is het in beeld krijgen van de naleving van regelgeving op de verschillende taakvelden en het verkrijgen van input voor hernieuwde prioriteitstelling. Bij constatering van een overtreding volgt een schriftelijke dan wel mondelinge waarschuwing. Over de aard en de omvang van de sanctie maakt de gemeente afspraken met politie en Openbaar Ministerie.

klachten

Klachten en handhavingverzoeken worden, gelet op bovenstaande prioritering hoog ingeschaald. Dit sluit aan bij het standpunt van de gemeenteraad als het gaat om de behandeling van klachten. Als de klacht een onderwerp betreft in de categorie laag of gemiddeld, wordt de klacht bij de eerstvolgende controle behandeld.

bestuurlijke strafbeschikking (geldboete)

Op 5 december 2016 is aan de twee buitengewoon opsporingsambtenaren het mandaat verleend om voortaan de bestuurlijke strafbeschikking (geldboete) in te zetten. Daarbij gaat het om misdrijven of overtredingen in de sfeer van de milieuwetgeving, voor zover die van geringe ernst of eenvoudige aard zijn. Deze staan vermeld in bijlage 1 van de "Richtlijn bestuurlijke strafbeschikkingbevoegdheid milieu- en keurfeiten". Met dit middel voldoet de gemeente Diemen aan de landelijke handhavingstrategie. In deze strategie wordt een geconstateerde overtreding op een bepaalde manier ingeschaald en kunnen bestuursrechtelijke en strafrechtelijke instrumenten naast elkaar ingezet worden. De inzet van dit middel of deze middelen moet ertoe leiden dat een overtreding ook daadwerkelijk wordt beëindigd.